

**A KERESZT
ISKOLÁJA**

IRTA: MÜLLER LAJOS S.J.

KORDA R.T. KIADÁSA · BPEST.

MÜLLER LAJOS S. J.:

A KERESZT ISKOLÁJA

**KORDA R. T. KIADÁSA,
BUDAPEST, 1937.**

NR. 775|1936. IMPRIMI POTEST. EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP. PROV. HUNG. NIHIL OBSTAT. DR. JULIUS CZAPIK CENSOR DIOEC. NR. 260|1937. IMPRIMATUR. STRIGONII, DIE 25. JANUARI|1937 DR. JULIUS MACHOVICH VIC. GENERALIS.

**KORDA R. T. NYOMDÁJA
BUDAPEST, VIII., CSEPREGHY-U. 2.**

ELŐSZÓ

Sokan és számos esetben fordultak már e szerény könyvecske szerzőjéhez azzal a kéréssel, hogy bocsásson közre az egész év minden napjára szóló elmélkedési anyagot. Az eddig közkézen forgó meditációs könyvek ugyanis részben már kifogytak, részben pedig minden kiválóságuk mellett is túlságosan megszokottak s így hatóerejükből némileg veszítettek. A változatosság ebben is üdíti a lelket. A szerzőben meg is volna a készség, hogy az óhajnak megfeleljen. Ez a könyvecske, amely Krisztus Urunk szenvedését tárgyalja és a nagybőjt minden napjára szolgál elmélkedési anyaggal, mintegy izleltető akar lenni, és ha kellő felkarolásban részesül, része lesz az egész évre szolgáló elmélkedési könyvnek.

Az elmélkedések megszerkesztésében az eddig használatban levő és századok tapasztalata által kipróbált módszert követtük. A második előgyakorlatban legtöbbször Emmerich Katalinnak már magyar nyelven is többször megjelent szemlélődéseit használtuk fel. Itt mindjárt kijelentjük, hogy ezeknek a „látomásoknak“ nem tulajdonítunk feltétlen történeti hitelességet. Viszont az is igaz, hogy az evangéliumi történettel sehol sincsenek ellentétben. Jámborul hihetők és a fantázia meg-

könnyítésére nagyon célszerűen felhasználhatók. Ezek a második előgyakorlatok néhol kissé hosszadalmasabbak. Ez azzal a célzattal történt, hogy az arra hajlamos lelkek ezt önálló kontemplációra is felhasználhassák. Ha a pontok is itt-ott túlbőveket, misem akadályozza, hogy azok közül egyik-másikat elhagyjuk, vagy más napra áttegyük.

Ha valaki az elmélkedés módjáról akar bővebbet tudni, szabadjon sok más könyv közt a szerző *Aszkétikájára* is (90. laptól kezdődőleg) a figyelmet felhívni.

A szerző tudatában van annak, hogy jóllehet a legkiválóbb s klasszikus írókat tartotta szemmel s használta fel ez a könyv, mégsem elégit majd ki mindenkit. Egy ilyen tárgyú könyvnél ez különben is teljesen lehetetlenség. Hiszen két lélek sincsen egészen egyforma, és így a lelkiszükségletek és igények sem egyformák és azonosak. Egy kis ügyességgel és gyakorlottsággal azonban a nyújtott bő anyag kinek-kinek a saját lelki szükségletére lesz alkalmazható. Az se hozzon senkit sem zavarba, hogy majdnem minden elmélkedésben inkább *passzív erények* kerülnek elő. Ez már a tárgyból következik. Hiszen a nagy Szenvedő leginkább ezekre az erényekre adja a hősiesség példát. Végül a szerző kéri a közönségnek azt a jóakarátát és elnézését, amellyel előző munkáit fogadták, s esetleg bírálatát, hogy azt a munka folytatásában felhasználhassa.

Szeged, 1937. Jézus szent Neve ünnepén.

A KINSZENVEDÉS ELŐZMÉNYEI

I

JÉZUS ELBÚCSÚZIK SZERETTEITŐL A HÚSVÉTI BÁRÁNY ELKÖLTÉSE

1. JÉZUS ELBÚCSÚZIK SZERETTEITŐL

Nisan hó 13-a (valószínűleg április 5.) volt az utolsó nap, amelyet Urunk még szabadon, kedves baráti körben, Bethániában, Lázárék kastélyában töltött. Ebben az életben nem látja többet ezt a hajlékot, amelyben oly sok rokon-érzéssel fogadták őt és tanítványait, hozzátartozóit. Mily jó volt itt időnkint megpihennie apostoli fáradalmai közt!

Az Úr gondolt is erre és szíven találta e gondolat. De ezért nem adta át magát melanchólikus ömlengéseknek. Az élete ellen feltornyosuló komor fellegek sem tudták eltüntetni lelkéből és arcáról a derűt. Estefelé maga köré gyűjti a házi népet, meg saját hozzátartozóit, itt akar tőlük meghittten elbúcsúzni.

Kijelenti előttük, hogy most már teljesedésbe megy mindaz, amit szenvedéséről és haláláról előre megmondott, elérkezett a vérkeresztség

órája, amelyet megjövendölt. Dühükben dülő-fülő ellenségei most már tehetnek vele, amit akarnak. Nagy sírás és gyász támadt erre. De az Úr vigasztalva kijelenti, hogy mindennek így kell történnie és nemsokára majd viszontlátják őt.

Erre Szűz Anyjához lépett. Meghatottan fogta meg mindkét kezét, mintha csak meg akarná melegen köszönni, amit élete folyamán tőle kapott. Mint jó fiú kijelenti, hogy a nagy úthoz édesanyja beleegyezését is kéri: „Hozd meg anyám az áldozatot, s mondj le Fiadról az emberiség javára...” S mikor a Szent Szűz arra kéri, engedné vele menni a halálba, az Úr nem teljesíti ezt a szent kívánságot, de megengedi, hogy édesanyja a szenvedés óráiban oly közel maradjon hozzá, amint csak a körülmények ezt megengedik. Megígérte s megmondta, hogy feltámadása után hol jelenik meg majd neki. Ettől fogva, mint Emmerich Katalin mondja, „Szűz Mária nem sírt oly sokat, de azért szomorú és megrendítően komoly maradt.”

Meghatottan köszöni meg aztán Lázárnak és nővéreinek a házukban élvezett sok jót. Mindnyájan zokognak, főleg Mária Magdolna, aki Emmerich szerint „szinte eszét veszté a fájdalomtól, mert habár szeretete nagyon tiszta volt, de akkor még nem volt a test kötelékeiből teljesen felszabadult”.

Általános gyász- és szomorúságtól kísérvé elhagyta ezt a kedves házat, második otthonát, s tanítványai élén haladva Jeruzsálemnek vette útját. Megkerülte az Olajfák-hegyét és a Kidron- és Hinnon-völgyön keresztül a templom-

hegy déli lejtője mellett, Sion felsővárosának tartott. — Erősen esteledett, mikor az Úr apostolaival a Hinnon-völgyébe ért. Sötéten, fenyegetően feküdt előttük a város. Mintha kinnra, halálra várná az édes Üdvözítőt.

Komoly és szomorú út volt ez. De az Úr szilárdan és határozottan lépkedett s közben tanítgatott, előkészítve a tanítványok lelkét az utolsó vacsora nagy eseményére és jelentőségére.

*

Amily megható, éppen oly tanulságos is ez a búcsúzkodás. Urunknak igazi emberi szíve volt és úgy érezte a válás fájdalmát, mint mi. Ó, mily nehéz volt számára most hivatása! Ott-hagyni az őt annyira szerető emberek körét, társaságát, anyját, jóbarátait, a kedves helyeket és olyan emberek közé menni, akik gyűlölik és megfojtanak egy kanál vízben!..

Ámde legyőzi a szívében ébredt ellenkezést és nagylelkűen meghozza az áldozatot, hogy példával és buzdítással szolgáljon azokra a szomorú órákra, amikor majd nekünk is válnunk kell szereteteinktől, a kedves helyektől, foglalkozásoktól. Legkésőbb a halál óráján bekövetkezik majd ez. Jusson akkor eszünkbe, hogy Megváltónk is meghozta ugyanezt az áldozatot értünk, és most rajtunk a sor, hogy hálából visszonozzuk azt, amit értünk tett.

2. A HÚSVÉTI BÁRÁNY ELKÖLTÉSE

Az Úr Sion felsővárosában felkereste azt a szép épületet, díszes termet, amelyet kibérelt, hogy abban a hivatalos Paschah-lakomát elköltse. Pontosan betöltötte annak a Törvény

és a hagyományok által előirt egész liturgiáját, szertartását.

Mindnyájan uti ruhát öltöttek, és mintegy útra felővezve, bottal kezükben az asztal köré állottak. Az Úr Jézus tölti be a családapa szerepét. Ő mondja az asztali áldást, ő magyarázza a Paschah-vacsora értelmét, ő ad hálát azért a nagy jótéteményért, amelyre ez az étkezés Izraelt emlékeztette. Ő adja körül a kelyhet többszörösen, a keserű füveket és a kovásztalan kenyeret; mindmegannyi emlékeztető volt ez az Egyiptomból való szabadulásra és a negyvenéves pusztai vándorlás keserveire. Majd elfogyasztják a húsvéti báránnyt, amely egészen megsütve, csontjaiba meg nem törve, két gránátfa pálcikával keresztben átszúrva, Krisztust, a keresztrefeszítettet jelképezte.

Tisztán lebeg Urunk lelki szeme előtt küszöbön álló szenvedése és halála és egészen belemerül annak gondolatába. Ez foglalja le egész lelkét, úgyhogy olykor csak fáradtan, vontatottan beszél. Mindazonáltal ő maga volt a pontosság, előzékenység, nyugalom, méltóság és összeszedettség a szent ceremóniák végzésében.

Sőt ebben a nyomott hangulatban hajtja végre a gyengéd szeretet legremekebb művét, a lábmosást és a legméltóságosabb Oltáriszentség alapítását s tartja meg fenséges főpapi búcsúbeszédét. Ő maga, aki ugyancsak rászorult volna vigaszra, csak úgy ontja, árasztja magából a vigaszt, buzdítást és bátorítást.

Bizonynal voltunk már mi is szomorúak, levertek, kedvetlenek. Tudjuk, hogy mily nehéz ilyenkor mások iránt figyelmet, elnézést, részvétet tanúsítani, önmagunkat felejteni és

nagylelkűeknek lenni. Így tudjuk csak méltányolni a nagy erényeket, amelyekre az utolsó vacsorán Urunk példát adott.

Meleg és közvetlen beszélgetésben kérek kegyelmet Urunktól, hogy a testvéri, gyengéd, gondos szeretetet akkor is tudjam gyakorolni másokkal, főleg alárendeltjeimmel, mikor a vigasztalhatatlanság köde üli meg lelkemet. Ily feltételekkel fejezem be elmélkedésemet.

II

A LÁBMOSÁS

Első előgyakorlat. Maga a történet, amelyet az evangélium így ad elő: „A húsvét ünnepe előtt pedig tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, midőn átmenjen a világból az Atyához, mivel szerette övéit, mindvégig szerette őket. És a vacsora alkalmával, mikor az ördög már szívébe sugallta az iskarióti Júdásnak, Simon fiának, hogy elárulja őt, tudván, hogy mindent kezébe adott neki az Atya, és hogy az Istentől jött ki, és az Istenhez megyen, fölkele a vacsorától, letevé felső ruháit és vevén egy kendőt, maga elé köté, azután vizet önté a mosdótálba és mosni kezdé a tanítványok lábait és megtöröle a kendővel, mellyel körül volt övezve.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet elgondolása. Az utolsó vacsora terme, ahol Jézus a lábmosást is végzé — Emmerich szerint — egy régi épületnek egyik tágas, díszes helyisége volt, a Sion-hegy déli oldalán. A téglalakú terem oszlopos folyosókkal van övezve. A felülről megvilágított mennyezetről lámpák lógnak. A tanítványok félkörben álló székeken ülnek. Az Úr ezen alázatos cselekmény végzésekor mérhetetlenül nyájas, barátságos. A lábmosást nem csupán mint valami szer-

tartást végzi, hanem mint szent szeretetcselekményt, hogy abban kinyilatkoztassa szeretetét is.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy a mi jó Urunkat ebben a nagyszerű példájában is mindinkább megismerhessem, megszerethessem és követhessem.

1. MIKOR MOSSA MEG JÉZUS TANITVÁNYAINAK LÁBÁT?

Akkor játszódik le ez a jelenet, amikor „*eljött az ő órája, hogy átmenjen a világból az Atyához*“. Tehát a búcsúzás meghatóan komoly óráján. Olyan tanításról van tehát itt szó, amely a végrendelet fontosságával és jelentőségével bír.

Akkor történik a lábmosás, mikor Szent Szívében *a szeretetlángok a legmagasabbra csaptak*: „Mivel szerette övéit, kik e világon valának, mindvégig szerette őket.“ Tehát a legforróbb szeretet az a rúgó, mely tagjait mozgatja s minden szót ajkára ad.

A vacsora végén van a lábmosás, mikor már ennek az utolsó vigasztalásnak is vége ebben a síralom-házban s így Jézus is, tanítványai is el vannak telve a búcsúzás bánatával. Növeli ezt a búbánatot, hogy az Úr maga előtt látja a hűségesek közt Júdást is, „akinek az ördög már szívébe sugallta, hogy elárulja őt“.

Lehetne-e tehát meghatóbb és benyomáskeltésre alkalmasabb időpontot kiválasztani?

2. MIT TETT EKKOR JÉZUS?

Az utolsó, tehát mindennél fontosabb és szükségesebb oktatását adja, amely egész éle-

tenek, Evangéliumának s a kereszténységnek „reszüméje”, összfoglalata. Utoljára hagyja ezt a tanítást, hogy a búcsúzás fájdmától meglágyult szívek legmélyére helyezhesse. És hogy elérje ezt a célt, nemcsak ajakkal, hanem tettekkel is tanít.

És vajjon melyik ez a tan, melynek átörökítése annyira szíven fekszik? Elsősorban és legfőképen: *az alázatos szívből fakadó, testvéri szeretetszolgálatra való készség*. Alázatosság, szeretet: ez a kereszténység. Hogy ezt a tanítást megadja: „fölkele a vacsorától, letevé felsőruháit, és vevén egy kendőt, maga elé köté, aztán vizet öntö a mosdótálba és mosni kezdé a tanítványok lábát és megtörle a kendővel, mellyel körül vala övezve.” Ezek béklyóktól szabad szent kezének és lábának utolsó szabad mozgásai.

3. KIKNEK MOSSA MEG LÁBÁIT?

Testvéreinek, ahogy apostolait nevezte. Ezzel az egymás közötti szeretetszolgálatokra figyelmeztet: „Nektek is mosnotok kell egymás lábait.” Legyünk tehát Urunk szellemében kedvesen szolgálatkészek testvéreinkkel, felebarátainkkal szemben.

De példát ad az Úr a szeretetszolgálatra esetleg *kevésbé méltó testvéreinkkel szemben is*, akik ezt nem is értik, nem méltányolják s rosszal viszonzozzák. Ime, az Úr odaborult szolgálattételre Júdás lábához is! Mennyire megszégyeníti ez a mi érzékenységünket és elzárkozó sértődöttségünket. Még ha Júdás volna is egyik vagy másik testvérünk, míg köztünk van,

nem zárhatjuk ki szeretetünkől, szolgálatainkból.

Ne tagadjuk meg szeretetszolgálatainkat, előzékenységünket *kevésbé tökéletes eljáróinktól sem*. Lám, Urunk megmossa az apostoli Kollégium fejének, Péternek lábát is, aki rövidesen a tagadás súlyos bűnébe esik.

Végül szolgálatkésznek kell lennünk *alattvalóinkkal, az alacsonyabb rangúakkal, sőt a legutolsókkal szemben is*. Hiszen ha a méltóságát tekintjük, Urunk végtelenül felette állt apostolainak.

Ime: így kell az elmélkedés prizmájával alkotó színeire felbontanunk Urunknak magasatos példáját.

4. KI CSELEKSZI MINDEZT?

Az, aki tudja magáról, hogy „Istentől jött ki”. Tehát: „Isten az Istentől, világosság a világosságtól, igaz Isten az igaz Istentől.” Aki „az Atyához átmenendő”, aki tehát az Atya jobb-jára készül, hogy vele az örök dicsőséget és mindenhatóságot megossa. „Ki tudja magáról, hogy az Atya mindent az ő kezébe adott.” Aki tehát az égnek és földnek egyetlen legfőbb ura és királya. Ő adja nekünk az alázatosságnak és szeretetnek ezt a ragyogó, felejtethetlen példáját. Mennyire elnémitja ez a példa a beteges érzékenykedés és önérzetesség minden panaszát és jajgatásait! „Nem nagyobb a szolga Uránál, sem az apostol nem nagyobb annál, aki küldötte. Ha ezeket tudjátok, boldogok lesztek, ha megteszitek azokat.”

Elmélkedésünkben kitérhetünk még arra is, hogy: a) a Jézust szerető és főleg apostoli

pályára hívott lelkeknek mennyire kell a *tökéletességre törekedniök*, mikor az Úr tanítványainak lábán még a port sem tűri, amely pedig szinte kikerülhetetlen a földi vándor lábán; hogy: b) mily *tisztának* kell annak lennie, aki az eucharisztikus lakoma asztalához akar járulni. A tökéletes szeretet tűzével kell kiégetnie és a bánat könnyharmatával mosogatnia a szívét, mielőtt keblébe fogadná a Szentek Szentjét...

Végül imatársalgásba kezdek az Úrral és kérem Öt, hogy a lábmosás nagyszerű példája, — melyet a keresztény századok fejedelmei és a főpapok napjainkig Nagycsütörtökön utánoznak — tegyen mélységes benyomást lelkemre s le tudjam vonni annak oly üdvös és szükséges tanulságait.

Gyakorlására akad alkalom a mai napon is...

---

¹ Jn. 1—5.

III

AZ OLTÁRISZENTSÉG ALAPÍTÁSA

Első előgyakorlat. Maga a történet. Így olvassuk Szent Máténál: „Midőn pedig vacsoráztak, vevé Jézus a kenyeret, megáldá, megszegé, és tanítványainak adá mondván: Vegyétek és egyétek, ez az én testem. És vevén a kelyhet, hálát ada és nekik adá mondván: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az újszövetségé, mely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.¹ Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”²

Második előgyakorlat. Szálljunk vissza ama terembe, amelyben Jézus az utolsó vacsorát ünnepli és vele együtt búcsúzóját az apostoloktól és a világtól. Már nem léphetne ki a teremből a nélkül, hogy el ne fogják. Itt benn pedig utoljára van együtt szeretteivel. Ott ül Péter és János közt. Arca szelíd, fájdalmas, ünnepélyes . . . Ámde ki tudná ezt a jelenetet méltóan ecsetelni? Legfeljebb a szeretet apostola tudta volna, de ő hallgat. Talán azért tette le ecsetét, amellyel oly eleven színekkel festette meg a lábmosás jelenetét, mert átérezte ezzel szemben saját tehetetlenségét . . .

Harmadik előgyakorlat. Kérem a mélységes áhítatot az Eucharisztia, főleg a szentmise iránt, és

a forró vágyat Krisztussal a lehető leggyakrabban és legbensőbben egyesülni.

I

Az Úr Jézus, mint jóságos családapa, egész életén keresztül értünk fáradt, dolgozott. Halála előtti éjtszaka testamentumot csinál és minket, halálának okozóit, tesz meg általános örökösivé. Az emberiség igyekszik őt lerázni magáról, mint kellemetlen erkölcsbírót, és ő módot talál, hogy mégis velünk maradjon a *világ végéig*. Tudja, hogy meg kell halnia, de nem akar árván magunkra hagyni bennünket, sőt csodálatos isteni találékonysággal gondoskodik, hogy mindig szívünkben élhessen, mint táplálék és ital, állagunkba átmelessen.

Kezébe veszi tehát a kenyeret, égre tekintve hálálkodik Atyjának, megáldja, tanítványainak nyújtja mondván: „Ez az én testem, amely érettetek adatik.”

Veszi a kelyhet is a borral és ugyancsak hálát adva megáldotta és tanítványainak nyújtva mondá: „Ez az én vérem... amely érettetek kiontatik; ahányszor csak ezt cselekeditek, az én emlékezetemre cselekedjétek.”

A mindenható, végtelen szeretet emléket állít magának, s ez az emlék nem lehet más: mint ön maga.

Hiszek azért benned, Uram, mert örök igazság vagy. Hiszem, hogy a kenyér és a bor a te mindenható isteni szavadra tulajdon testeddé és véreddé változott. Hiszem, hogy a kenyérből és a borból csak az maradt meg, ami külső érzékeink alá esik, tehát a szín, íz, szag, alak stb., de a kenyér és bor állaga az utolsó mor-

zsáig, cseppig eltűnt, hogy tested- és véreddé átváltozzék. Így tehát te a kenyér és bor színe alatt „igazán, valósággal és lényegesen vagy jelen”. Igen, te a kenyér és bor színe alatt éppen olyan valósággal ott voltál, mintahogy apostolaiddal az asztalnál ültél. Egyszóval önmagadat tartottad csodálatos módon isteni kezedben.

Hiszem, Uram, hogy amit te tettél, ugyanazt megteheti minden érvényesen felszentelt pap is, mert a papszentelés által átszállott reá is a konzekráló hatalom, amelyet te apostolaiddal e parancsszavakkal közöltél: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” Miért is te jelen vagy minden konzekrált ostyában a föld minden táján, a világ végéig.

Igyekszem át meg átítatni ezzel a hittel lelkemet. Kérem e végből a Szentleket, hogy ajándékával tegye lehetővé és könnyűvé számomra ezt a hitet. Az eleven hit mérhetetlenül gazdaggá és boldoggá tesz engem. A hit hiánya pedig rettentően szerencsétlenné tenne . . . Van-e *gyakorlatilag* is eleven hitem az Eucharisziában? Elárulja-e magatartásom, a szentséglátogatások gyakorisága és módja? stb. Egy német *protestáns* költő mondta: „Ha én hinni tudnék Jézus Krisztus jelenlétében az Oltáriszentségben, akkor térdeimről többé nem kelnék fel . . .” (Lavater.)

II

Az Oltáriszentség célja, hogy állandósítsa a Kálvária tragédiáját és folyósítsa annak hatásait, kegyelemkincseit.

Megtörténik ez a szentmisében. A kettős

konzekráció a testet és vért valamiképen széjjelvonja és így misztikus módon megújítja Urunk halálát. Ez a misztikus megsemmisülés végtelenül megtisztelő hódolat az Atya előtt. Imádó, dicsérő, hálaadó, kérlelő és könyörgő áldozat a szentmise bemutatóinak és az egész emberiségnek nevében.

Hogy a szentmise milyen elbájoló hatással van az Atya szívére, elárulja már Prófétája által mintegy félezred évvel annak alapítása előtt. Szinte eldicsekszik már jó eleve az egész világnak: „Napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között és minden helyen tiszta eledeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek. Bizony, nagy az én nevem a nemzetek között.”³

Ami pedig szinte elragadtatásba ejti a menyeyei Atyát a szentmise bemutatásakor, ez főleg az a lelkület, mellyel előtte Jézus Szíve hódol. Ugyanazzal a nagylelkűséggel és áldozatkészséggel adja oda önmagát és mindenét a szentmisében az Atyának, ahogy ezt a keresztfán tette. Nekem is ezt a lelkületet kell a szentmiséhez vinnem, s abból mind bővebben merítenem. Így nemcsak kincsesbánya lesz számomra a szentmise, hanem iskola is.

A szentmise termeli ki számomra a szentáldozást. Ez is Krisztus szenvedését hozza közelebb lelkemhez, hiszen Szent Pál szerint: „Valahányszor ezt a kenyeret eszitek, az Úr halálát hirdetitek.”⁴ Ilyenkor az Úr szent stigmáit nyomja lelkemre, hogy szüntelen emlékeztessem engem arra, amit értem elviselt. Igyekezzem ilyenkor átélni szenvedését, megaláztatását, elhagyottságát, odaadását. Hadd nyomja

lelkemre szíve-lelke formáját, hogy legyek én is „A fájdalom embere, a betegség ismerője“.⁵

S azon kell lennem, hogy valahogy állandó-
suljon nálam Jézus jelenléte. Necsak „jöjjön“,
hanem „lakóhelyet szerezzen nálam“.⁶

Ennek boldogító és erősítő öntudatát a gyako-
ri szentséglátogatásnak kell szüntelen ébren-
tartania.

III

„Júdás pedig elvévén a falatot, azonnal ki-
méne. Vala pedig éjtszaka.“⁷

„*Kiméne.*“ Kiméne testileg a cenákulumból,
lelkileg pedig az apostoli szent családból, el-
hagyva fenséges hivatását. Vajjon sok hivatás-
vesztésnek nem a méltatlan vagy közönyös
szentáldozás-e az oka? Ennek viszont oka az,
mert némelyek „elvévén a falatot, kimennek“,
hálaadás nélkül.

„*Éjtszaka vala.*“ Éjtszaka a természetben,
éjtszaka a júdási lélekben. Eljátszotta az isteni
kegyelmet. Az Úr fellélekzik. A lefolyt kedves,
családias ünnepek vigaszát Júdás jelenléte,
mint méregcsepp keserítette meg.

Jézus Szíve tágul, lágyul és szinte ömleng
a gyengéd szeretettől. „Gyermekeim, már csak
kevés ideig vagyok veletek.“⁸

Ebben a meditációban a fenséges búcsú-
beszédnek csak két gondolatát igyekszem meg-
fontolni, melyek összefüggésbe hozhatók az
Eucharisziával és megóvnak a méltatlan áldo-
zás és „kimenés“ júdási bűnétől.

„Maradatok énbennem“,⁹ mint a vessző a
szőlőtövön marad. Más szóval vigyázatok a
kegyelem állapotára. Ha alapos okunk volna

hinni, hogy azt elvesztettük, gyónjunk meg. Erre utal bizonyly az Apostol, amikor szívünkre köti: „*Vizsgálja meg magát az ember és úgy egyék ebből a kenyérből, mert aki méltatlanul eszik . . . ítéletet eszik magának.*”¹⁰ Maradjatok egységben egymásközt. „*Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket.*”¹¹ Szeressétek egymást, de úgy, ahogy én szeretek, tehát *tisztán, önzetlenül*. Nem kevesebb méltatlan áldozás és „kimenés” történik a *bűnös szeretetlenség*, mint a *vétkes szeretet folytán*. Mind a két örvénynek gátat emel, ha úgy szeretünk, ahogy az isteni Szív. Milyen, Uram, a te Szíved és milyen az enyém? kérdezzem sokszor önmagamtól.

Beszélgetek az Úrral, kérve őt, „ne legyen, kérünk, hiába szenvedésed drága ára, hanem az én szegény, árva lelkem jutalmára.” Amen.

---

¹ Mt.26, 26—28. — ² Luk. 22, 19. — ³ Mal. k. 1, 11. — ⁴ I Kor. 11, 26. — ⁵ Is. 53, 3. — ⁶ Jn. 14, 23. — ⁷ Jn. 13, 30. — ⁸ Jn. 13, 23. — ⁹ Jn. 15, 4. — ¹⁰ I Kor. 11, 28. — ¹¹ Jn. 13, 34.

IV

**VIGASZOS GONDOLATOK JÉZUS
BÚCSÚBESZÉDÉBŐL**

Első előgyakorlat. A történet: Júdás távozása után Jézus Szive fellélekzik. Most végre meghittjeivel van egyedül. Az éj leszállott. Utolsó éjjele ez. A történetektől meghatva, mélyen megilletődve csoportosulnak Mesterük köré az apostolok. Jézus Szive túlcsoportosul. Páratlan társalgás közt vesz „fiacskaítól” végbúcsút. Ebből a társalgásból ragadunk ki néhány tételt, vigaszos gondolatot és tesszük elmélkedésünk tárgyává.

Második előgyakorlat. A jelenet a már előző elmélkedésben vázolt szintéren. „Látom Jézust, — beszél Emmerich — az asztalnál, amint tanít és imádkozik. Olykor úgy hangzik szava, mintha a mennyei Atyjával társalogna. Telve van lélekkel és szeretettel. Az apostolok is — főleg az Eucharisztia vétele után — csupa öröm és boldogság voltak.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy tegye fogékonná szívemet vigaszos és üdvös tanításának befogadására, megszívlelésére és követésére.

I

Át meg átélmélkedem Jézus szent Szívének gyengéd ömlengését. Mikor az apostolokat vigasztalni akarja, legelőbb az eleven *hitet* ébersztgeti bennük, mert az eleven hit minden erő és szolid vigasztalás forrása.

Az apostolok nagyon szomorúak. Emberileg szólva, ez nagyon természetes. Az ő édes Mindenük búcsúzik, aztán elöttük a homályos, kevés földi jót ígérő jövő. Ámde nyissák ki a hit szemét! Természetfeletti szempontból nincsen semmi ok a nyugtalanságra. „Higgyetek az Istenben, higgyetek bennem, az Istenemberben.” Rólam megfélekedtek? Reám nem számítottok? Én a tietek vagyok, én veletek maradok. Mi okból féltetek tehát? *Elvesztitek* a világ minden javát és a földi élet minden vigaszát, szülőt, testvért, barátot, szülőföldet, házat. De nem vagyok-e több mindezeknél? Nem tudlak-e titeket mindezért kárpótolni?

Üldöznek majd titeket és kínos halálra visznek. De nem vagyok-e én az egyetlen igazi élet? Valóban, aki Istenben és az Ő Fiában, az Úr Jézusban hisz, annak nincs és nem lehet igazi oka a kétségbeesésre, sőt a vigasztalan szomorúságra sem. Hiszen „amiket most Jézusért szenvedünk, nem mérhetők össze a jövődő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk”.¹

„Ez a mi jelenlegi pillanatnyi és könnyű szenvedésünk ugyanis a mennyei dicsőségnek fölötte nagy örök mértékét szerzi meg nekünk.”² És valóban, ha majd az örökkévalóságból visszatekintünk, ha majd elmúltak már évmilliárdok, akkor egy hosszú élet apostoli, kimerítő fáradalmai, a vértanúk évtizedes bör-

tönei és kínhalála csak „pillanatnyi és könnyű” lesz. Az áldozatok, lemondások szakadatlan sora, amelyeket a tökéletességre törekvő élet megkíván, s amelyeket B. Colombière atya előtt is „oly rémségesen hosszúaknak” tüntetett fel a képzelődés, akkor már „a pillanatnyi és könnyűnek” benyomását keltik.

Azért ne nyugtalankodjék szívetek. Az én erőm, kegyelmem majd mindent megkönnyít és diadalra juttat.

II

„Atyám házában sok lakóhely vagyok.”¹³

A hitnek vigasztaló ereje abban van, mert táplálja a belőle sarjadzó keresztény *remény* zöldelő fájának gyökerét: „A hit a remélt dolgok valósága.”¹⁴ Ezt a hiten alapuló reményt éleszti apostolaiban és bennünk az Úr, amikor az igazi, örök hazára irányítja szemünket és szívünket. „Kérlek, fiaim, tekintsetek az égrel!”¹⁵

A siralomnak e völgyéből, a számkivetésnek e földjéről nézzetek az örök otthonra! Saját nyomorúságtok, gyarlóságtok ne hozzon zavarba és ne szegje kedveteket. „Atyám házában sok lakóhely van.”

Van a hősök számára, de van a kicsinyek és gyengék számára is. Van az igazak, van a megtérő bűnösök számára. Az ártatlanok és bűnbánók megtalálják ott saját lakásukat. Készült ott lakás a boldogságos Szűznek, de a jobb latornak is.

Urunknak van szíve mindenek számára. „Isten... Üdvözítője *minden* embernek, *különösen* a híveknek.”¹⁶

Félre a kishitúséggel, mely minden lendület-

nek, és a tökéletességre való törekvésnek elgáncsolója. Inkább a nemes ambíció hajtson, hogy odaát oly lakásba, vagyis oly állapotba jussak, amely Jézus Szívéhez legközelebb van.

III

„Akármit kértek majd az Atyától az én nevemben, megteszem azt.”

Reményeimnek biztosítéka az isteni ígéretre, mondhatnám, becsületszóra támaszkodó ima. Hiányát érzem az erőnek, bátorságnak, tudománynak, világosságnak, kegyelemnek? Ime, tudom már a módját, hogy jussak mind ezekhez: „Akármit kértek.” De csak üdvös legyen, mert egyebet hogyan is kérnék az „Üdvözítő nevében”? Más egyebet mit is óhajtanék, mint ami nekem üdvös? . . . Mindjárt ma hozzá látok igazán imádkozni. Ha imádkozom, mindenható vagyok. Megtanulok imádkozni! Hogyan? Imádkozva . . .

IV

„Nem hagylak árván benneteket.”

Mekkora gyengédség az Úr részéről! Az árvaság a tanácstalanságnak, elhagyatottságnak, tehetetlenségnek összessége. Jézus érzi, tudja, hogy nála nélkül igazán árvák vagyunk. Hogy tehát ne legyünk azok, inkább velünk marad, sőt számunkra a vigasztaló Szentlelket is elküldi. Szíve mily kifogyhatatlanul bőkezű velünk! Mily forrása ez a rendíthetetlen bizalomnak, reménységnek!

„Ha valaki szeret engem, Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála.“⁹

Ime, a legtisztább, túlradó vigasz! Szeretve lenni Istentől, a mérhetetlen, végtelen szeretettől! Mily öröm, mily kincs, mily kitüntetés! Akié az ég és föld összes java, aki a mindenségnek Ura és Királya, az szeret engem!

„Szeretet az Isten.“¹⁰ Benne a szeretet tölti ki a lét végtelen mélységeit. „Ez a szeretet árad ki szívünkbe a Szentlélek által, ki nekünk adatott.“¹¹ Ebben a Szeretetben merülök majd el az örök életben, mint a mikroba a tengerben.

Mit változtat az a dolgon, hogy engem szeret-e még más is vagy pedig senki sem szeret? Elég nekem az Isten! És ő egészen az enyém, nem kell benne senkivel sem osztoznom: „Szeretett engem és önmagát adta értem.“¹² Istenben a lét túlbősége teszi, hogy mindenikünknek egészen odaadja magát.

Csak miután így hittel, reménnyel és szeretettel megerősítette apostolait, indul meg velük az Úr a szenvedés nagy útjára: „Hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és amint meghagyta nekem az Atya, úgy cselekszem, keljetek fel, menjünk innét!“¹³

Lelkes beszélgetésben ígérem meg jószágos Uramnak, hogy én sem maradok el Tőle és a keresztet Vele együtt hordozók nemes gárdájától. Vele maradok, kitartok mellette, mert legfőbb ambícióm és boldogságom: „Krisztussal lenni.“

¹ Róm. 8, 18. — ² II Kor. 4, 17. — ³ Jn. 14, 2.
— ⁴ Zsid. 11, 1. — ⁵ II Makk. 7, 28. — ⁶ I Tim. 4,
10. — ⁷ Jn. 14, 13. — ⁸ Jn. 14, 18. — ⁹ Jn. 14, 23.
— ¹⁰ I Jn. 4, 16. — ¹¹ Róm. 5, 5. — ¹² Gal. 2, 20. —
¹³ Jn. 14, 31.

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

V

KRISZTUS HALÁLTUSÁJA

Első előgyakorlat. Maga a történet. Az út a Getszemáni-kert felé. A kertbe betérve, — Emmerich szerint — egyik lugasban hagyja hátra az Úr nyolc tanítványát; s Péterrel, Jakabbal és Jánossal beljebb vonul. Majd ezeket is megállítja s imát és virrasztást köt szívékre. Maga tovább megy egy kőhajításnyira. Egyedüllétében megkezdődik agóniája, amely alatt kétszer meglátogatja három apostolát, akik elszunnyadtak. A haláltusa kemény, egészen a vérverítékig. Ezt angyali jelenés zárja le, amely megerősíti az Urat.

Második előgyakorlat. A helyrajz: Lejtős kert, olajfák halványzöld lombozattal. Koratavaszi hűvös éjtszaka, Szikla alja, barlangszerű mélyedés, amelybe Urunk visszavonul küszködni. Az olajfák susogása, a Kidronnak egyhangú moraja töri meg az éj csendjét.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy lehető legbensőbbben átérezzem lelki szenvedéseit, hogy megtört lelkével én is megtörődjem. S hogy ebből az érzelmes megismerésből levonjam a gyakorlati következtetéseket.

„Kezde Jézus szomorkodni és gyötrődni.”¹

„Kezde.” Nem mintha életében talán most lett volna először szomorú, hanem most adta át magát oly mérvű szomorúságnak, amely az életét is kioltotta volna, ha azt isteni hatalma el nem hárítja.

Mi szomorítja ennyire? Van oka rá bőven. Szomorkodik és gyötrődik népének sorsa miatt, amely megátalkodik és nem fogadja el a neki elsősorban felajánlott isteni mentőkezet. Szomorítja, gyötri Édesanyjának mérhetetlen fájdalma, amelyet kénytelen neki okozni. Fáj neki tanítványainak gyarlósága, hűtlensége.

De fájdalomának legnagyobb foka: szeretetének eredménytelensége annyi lélek üdvösségének érdekében. Akik sohasem dicsőítik meg az Atyát, csupán igazságosságát örök kétségbeesésükkel. A fájdalom hullámai csapkodják Szívét s mint a törött hajót, csaknem elmerítik.

„Kezde remegni.”² Nemcsak azt a félelmet akarja átérezni, amelyet a világosan előrelátott veszély ébreszt, hanem azt a zavaró, szédítő érzést is, amelyet tulajdonképpen félelemnek nevezünk. A férfi, mint megszégyenítőt le szokta tagadni a félelmet, Jézus nem ilyen kevély. Ő bevallja, hogy fél, sőt annak emlékét meg is örökölteti az Evangéliumban. Miért és mitől fél? *Fél önmaga* miatt. Bár szenvedéseinek részleteit előre tudja, látja, de azok iszonyú hatását még nem tapasztalta, és a fantázia még csak fokozza a valóságot. *Fél Istennek, Atyjának végtelen igazságosságától*, amely egész súlyával ránehezedik és tőle követel elégtételt.

Fél miattunk, félt minket... A szeretet félti övéit. És alaptalanul?

„*Kezde gyötrődni.*”⁴³ A latin „taedere” az unalomban való gyötrődést fejezi ki inkább. Nem közönséges unalom ez, hanem hiánya minden lendületnek, életkedvnek. Az eltiportságnak, eltompultságnak vegyülete, amikor az embert már semmi sem érdekli. Mintha a lelki erők szétbomlanának, széthullanának. Hangulatát elámulja egész magatartása. „*Földre borul.*”⁴⁴ Az eredeti görög szöveg ismételt földrehullást sejtet. Alig adja jelét az életnek, olyan mint az agyonvert ember. Csupán csak nyög-décselése és a test likacsaiból előszüremelő vére által árulja el, hogy még nem hull. Hol az Istensége? De hol itt a férfi? Akárhány vértanúja az Úrnak nagyobb külső erőt és bátorságot tanúsított...

2. MIÉRT EJTİ MAGÁT JÉZUS ILY ÁLLAPOTBA!

Ennek egyik oka, mert Jézus kinszenvedésében a bűnös embert képviselte, sőt az Apostol szerint mintegy a bűnt szimbolizálta. „Azt, aki nem ismert bűnt, érettünk bűnné (bűnért való áldozattá) tette.”⁴⁵ Ha ez így van, akkor már megértem a szomorúságát, félelmét és undorát. Mert így kellene és kell éreznie magát az embernek, aki Urát, Istenét megbántotta. Jézusnak bűnössége csupán helyettesítés, az én bűnösségem szomorú valóság... Adj nekem, Uram, Szíved érzelmeihez hasonló vezeklő lelkületet!

A második ok, ami miatt Jézus idáig engedte jutni a dolgot, a leereszkedő részvét irántam. Megmutatja, hogy maga az impresszió, a

lelki tusa, a félelem, az undor még nem bűn, ha az volna, akkor ő nem engedett volna ennek. Ha tehát belső szenvedéseimben idáig jutnék is, még nem vétkezem, még ártatlan és szent lehetek. A haláltusát vívó Jézus itt áll a bűn-örvény határszélén, mintha mondaná: „Idáig jössz és nem mégysz tovább!”¹⁶

Mily vigasz ez rám a kritikus órákban! Tudom, hova meneküljek. „Mert nem olyan főpapunk van, aki nem tudna részvételt lenni gyöngeségeink iránt, hanem olyan, aki mindenben hasonlóképen kísértést szenvedett.”¹⁷ Aki-nek éppen azért „kellett hasonlóknak lennie testvéreihez, hogy irgalmas legyen.”¹⁸

Isten, akinek, mint szellemi lénynek, szíve nincs, azért vette fel emberi természetünket, hogy neki is legyen irgalmas szíve. Így, ha szívünk keserveivel hozzáfordulunk, méltán és igazán elmondhatja: „Tudom, mit tesz az! Én is hasonlókat szenvedtem.”

Ime, itt a megfejtése annak is, hogy miért nem árult el Jézus nagyobb bátorságot, miért nem mutatkozott előttünk a lelki harcban, mint délceg hős. Ha ezt teszi, a legtöbbször — akik hiába, jobbára átlagemberek vagyunk — azt mondhatná: Képtelen vagyok erre!... én ennyit nem bírok!

Amde mikor Urunk ennyire megosztja gyengeségünket, fokozza bizalmunkat Óhozá, és bizonyos fokig önmagunkban is. Amennyit az Úr mutatott, annyit az ő kegyelmével én is megbírok. Jézus tehát az Olajfák-hegyén nem annyira külső erőben, mint inkább a szeretetben és részvétben ment el a végletekig.

Beszélgetésben imádkozva köszönöm ezt neki és példája nyomán felkészülök a belső

küzdelmekre, amelyeket alig kerülök ki. Legyen,
Uram, amint te akarod!

---

¹ Mt. 26, 37. — ² Mk. 14, 33. — ³ Mk. 14, 33.
— ⁴ Mk. 14, 33. — ⁵ II Kor. 5, 21. — ⁶ Jób 38, 11.
— ⁷ Zsid. 4, 15. — ⁸ Zsid. 2, 17.

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

VI

Az előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

AZ ÚR JÉZUS ZAVARA ÉS SZÉGYENKEZÉSE

Az Úr Jézust szent Szíve arra ösztönözte, hogy megossa minden testi és lelki szenvedésünket, hogy egészen leereszkedjék hozzánk.

Meg akarta tehát ízlelni azokat a keserű cseppeket is, amelyek akkor kínoznak bennünket, amikor zavarban vagyunk és szégyenkezünk kell. Tehát Ő is szégyenkezik.

1. SZÉGYENKEZIK ÖNMAGA ELŐTT

Szemléljük, amint leborulva befedi arcát. Lelki szemével ugyanis mint a tükörben látja önmagát, s úgy tűnik fel önmaga előtt, mint a bélpoklos. Látja önmagán jelképileg, — Ő, a Tisztaság és Szentség — *az egész emberiség bűnét*. Az én bűnömet is. Látja a bűnök rengeteg tömegét, azok aljasságát, rútságát, csúfságát, jellemtelenségét. Iszonyú undor fogja el. Ő most az „ember”. Mintegy furdalja lelki-

ismerete és szemrehányásokat tesz neki. Ezek talán az emberi szívnek legégetőbb kínjai. Ezt is megpróbálja a Legártatlanabb. A végtelen isteni Irgalmassággal szemben felelősséget vállalt. Ó, mily nyomasztóan nehezedik ez most rája. Szenny és szemrehányás! Sokan mily könnyen napirendre térnek felettük! Bűnhődik most a Tisztaság maga.

Szégyenli önmagát, mint *a bűnösök képviselője és feje*. Ő, az Atya dicsősége — képviseli még a paráznákat és apagyilkosokat is. Most egy közülük, testvérük és társuk. Azoknak egykori Bírája!

Szégyenli magát saját *gyengesége miatt is*. Hiszen mintha minden ereje és bátorsága cserben hagyta volna. A férfiú előtt ez különösen ok, hogy szégyelje magát önmaga előtt is.

Az Úr öntudatosan és önként szállott le ideig, hogy engem itt megvigasztaljon és innen felemeljen. Hála, hála érte! . . .

2. SZÉGYENLI MAGÁT ATYJA ELŐTT

Nem kevésbé szégyenli magát az Úr Atyja előtt. Kéri Atyját és az néma marad. Atyjának szólítja és az úgy bánik vele, mint az idegennel. Irgalomért tárja ki karját és az igazságosság fogadja és visszautasítja. Segítséget kér, és azt tapasztalja, hogy ki van szolgáltatva a legkíméletlenebb bánásmódnak. Végül — némi vigaszra számít az utolsó órára és a legvégső szomorúságba kell merülnie. Ő tehát az egyedüli, aki kér és nem kap, zörget és nem nyitnak meg neki? Ó, szégyen! És én panaszkodom, ha minden Miatyánkomra nem felel mindjárt meghallgatással az ég?! Hiszen én megérdemel-

tem, hogy süket fülekre találjanak fohászaim. De te, ó isteni Bárány! Amit én érdemeltem, azt te szenveded el, hogy én ne kiáltozzam hiába, hanem meghallgatást nyerjek az irgalom Trónjánál.

3. SZÉGYENLI MAGÁT AZ ANGYALOK ÉS EMBEREK ELŐTT

Szeretjük leplezni szégyenünket s rejtegetni könnyeinket. Titkoljuk, ha másokhoz segélyért és közbenjárásért folyamodunk. Ő engedi, hadd lássa, tudja mindezt az angyal és az ember. Tudja meg mindenki az Evangéliumból egészen a világ végéig. Bevallja, leleplezi lelki tusáit, vergődéseit. Ő, aki eddig másokat vigasztalt, most maga szorul vigasztalásra. Ő, aki oly gazdag, mint nyújtja kezét alamizsnáért, aki eddig oly erős volt, embertől, angyaltól erőt koldul és alázattal elfogadni kész. Szégyen és megaláztatás!

Jézus ebben a jelenetben ismét hathatós tanítást és buzdítást ad az erényélet alapjának kiképzésére: az alázatosság gyakorlatára, kifejlesztésére. Világosan rámutat arra a nagy igazságra, hogy nincsen alázatosság megalázkodás és megaláztatás nyugodt és békés elfogadása nélkül.

Mesterem, követni akarlak téged, bármerre mégy!

Nagylelkűen legyőzöm ezért magamban a szinte beteges önérzetet, amely gátol abban, hogy lelkiismeretemet önként, őszintén és leplezetlenül tárjam fel a gyónásban vagy azon kívül lelkiatyám, előljárom előtt. Ha restelem is, de nem titkolom, amikor testi, lelki szük-

séget szenvedek, vagy ha érzem a saját gyengeségemet. Szerényen megmondom és bevallom. És ha vigasztalnak, erősítenek, segítenek, azt egyszerű lélekkel elfogadom. Teszem pedig mindezt azért, hogy Téged, isteni Mesterem ebben is kövessék és isteni Szívedet a szelidségben és alázatosságban utánozzam.

Buzgó ima-társalgásban kérek ehhez kegyelmet az Olajfák-hegyén lelkileg annyira szenvedő édes Üdvözítőtől. S majd ha a szentáldozás boldog pillanata elkövetkezik, a mai napon igyekszem Jézusom szent szégyenérzetét magamévá tenni, mikor elmondom a szavakat: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj...

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

VII

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésben.

MIT TESZ JÉZUS?

Az Úr Jézus olajfákhegyi haláltusájában látszólag oly passzív és tehetetlen. Voltaképen mégis nagy és hősies erőket fejt ki és megtanít engem, hogyan kell a dezolációban, a vigasztalanság idején viselkednem. Isten igen bölcs és szent okokból még az előtte legkedvesebb lelkektől is megvonja olykor a lelki derűt, vigasztalást. Példa erre maga az Úr Jézus emberi természetében. Mikor vigaszban vagyunk, lángol a hit, — szinte lát — lelkendez a remény, ujjong a szeretet. Az alsó erők szunynyadnak, a felső erők pedig könnyedén bontakoznak ki és lendülettel működnek. Csupa gyönyör és élvezet ilyenkor az ima, a lelkiélet. De aztán hosszabb-rövidebb időre beborul az ég... A hit elhomályosodik és alig ad világságot. A remény erőtlen vergődés, a szeretet alig liheg... Kétségbeejtő gondolatok komor fellegei tornyosulnak lelkünk egére. Az alacsony természet pedig forrong és mint felizgult

vadállat üvölt és rázza a fegyelem ketrecének rácsát... Mi a teendő ilyenkor? Kétségbeessünk? Odadobjuk magunkat? Távoloról sem! Tegyük! Mit? Megmutatja Jézus az Olajfák-hegyn!

a) *Magatartásán semmit sem változtat...* Betölti a Paschah-vacsora minden szertartását, szabályát, rubrikáját, egész liturgiáját. Hosszú beszédén alig szüremkedik át szomorúsága. A hálaadást sem rövidíti meg. „Szenténeket énekelve menének ki az Olajfák-hegyére.”¹¹ A Getszemaneba „szokás szerint”¹² méne.

Júdásnak könnyű volt ott megtalálnia, mert ő szent napirendjéhez, amennyire csak a körülmények megengedték, szilárdan ragaszkodott. Nekem sem szabad a szomorúság miatt semmit sem elhagynom vagy megrövidítenem. Ragaszkodnom kell ilyenkor is lelkigyakorlataimhoz, mint a katona a parancshoz, vagy amint a hajótörött görcsösen kapaszkodik az utolsó deszka-szalba. Ez mindig lehetséges és nagyon megnyugtató a lelkiismeretet. Ha gépiesen is, de legalább kitartok. Így becsületesen cselekedtem és Isten meg van velem elégedve. Akaratom győzött, a csatát megnyertem.

b) De ne álljak meg itt. Ne elégedjek meg azzal, hogy pozícióm megőrzöm, *hanem küzdjek a szomorúság árja ellen* s lehetőleg hódítsak tért. Hogyan? Nyujtsam meg valamelyest lelkigyakorlataimat. Jézus is így tett. „A halállal tusakodván *hosszabban* (buzgóbban) imádkozik vala.”¹³

Amde hogyan tegyem ezt? Hiszen nincsen egyetlen okos gondolatom sem. Jézus talán másképen volt? Ő talán *magas imát*, kontemplációt végzett? Dehogy! Egyszerűen *ismétel-*

getett. „Ugyanazon beszédet mondotta.“
„Atyám! Ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.“⁵ Nos! Ezt én is megtehetem. Elmondom akár százszor: „Könyörülj rajtam, Isten, nagy irgalmad szerint.“ Avagy: „Uram, erőszakot szenvedek, felelj értem!“⁶

Szomorú imádság az ilyen, az igaz! De mit is mond Rod. Szent Alfonz? „Legjobb imádság az, amelyben az ember átérzi, hogy jómaga semmit sem tehet, Isten pedig mindent megtehet.“ Ugyancsak ő mondja: „Az ima osztozkodás Istennel, minél kevesebb jut nekem, annál több marad Istennek.“ Szent Jogues, az írókézek foglya, a rengeteg sok kínzás közt szinte már józan esze használatát is elvesztette. Fogságában nem tud mást tenni, mint kavicssal keresztet karcol egyik fa törzsébe és órákon át térdel előtte némán s szinte gondolat nélkül szemlélve azt. Nem volt-e ez mégis fenséges ima, s az Úr Jézuséhoz nagyon hasonlatos?

c) A harmadik az, amit Urunk dezolációjában tesz, hogy *vigasztalást keres*. Érzi a szűkségét a rokonérzésnek szerettei részéről. Nem titkolja el, keresi azt,— de nem találja. „Szomorú az én lelkem mindhalálig, maradatok itten és virraszatok.“⁷ Mintha azt mondaná: *mert szomorú a lelkem, azért maradatok az én közelemben*. Majd aztán: „Simon! alszol? Nem bírtál virrasztani egy óráig?“⁸ Mennyire szenved éppen magárahagyatottsága folytán! Elárulja a próféta által: „Eltávolítottad tőlem ismerőseimet s ők megútáltak engem.“⁹ „Könrülnéztem és nem volt, aki segített volna, kerestem és nem volt, aki támogatott volna.“¹⁰ Mennyire jól esett volna egy baráti tekintet,

egy szó, egy kéz. Kétszer is csalódik vigasztalást kereső lelke. Először panaszkodik, aztán már hallgat. De azért nem keseredik el, nem hívja tanúkul költő módjára a susogó olajfákat, nem zárkózik magába, hanem visszatér az imához. Nem vagyok magam, — gondolja — velem az Atya. Ha hallgat is, ha elrejtí is magát a „bűnös elől”, de tudom, — hogy itt van!

Hasonló helyzetben nagy előnyöm az, hogy én nemcsak az Atyát találom meg, hanem Jézust is, aki tapasztalásból ismeri helyzetemet. Ha az inaszakadttal azt kiáltanám hozzá: „Nincs emberem!”¹¹ Ő azt felelné: Ime, itt vagyok én, ime az ember.

d) Negyedszer: Urunk a haláltusában elfogadja a vigasztalót és pedig azt, akit az *Atya küldött*. „Megjelenvén neki egy angyal a mennyből, megerősítvén őt.”¹² Ki volt ez az angyal? Nem tudjuk. Egyre megy. Elég az, hogy az Atya küldötte. A természetfeletti alapon álló ember vigaszt, erőt annál keres, akit e célra az Atya jelöl meg: előljárójánál, lelkiatyjánál. Ezek kapnak a vigaszra, *erősítésre* és tanácsra állapotbeli kegyelmeket. Az ilyen ember, ha nem is tud éppen vigasztalni, de feltétlenül *megerősít* az Istennek útján.

Miután megívta csatáját, Jézus megerősítve felemelkedik, s rettenthetetlen, nyugodt méltósággal megy sorsa elé . . . Az olajfákhegyi órákban embernek bizonyult, igazi, húsból, vérből való embernek, de erős, sőt hősies embernek.

A beszélgetésben felkészülök én is a reámszakadt, vagy várható lelki küzdelmekre, s

kegyelmet kérek, hogy helytálljak és Jézus igazi tanítványának bizonyuljak.

---

¹ Mk. 14, 26. — ² Lk. 22, 30. — ³ Lk. 23, 43. —
⁴ Mt. 26, 44. — ⁵ Mt. 26, 39. — ⁶ Iz. 38, 14. — ⁷ Mk.
14, 34. — ⁸ Mk. 14, 37. — ⁹ 87. Zsolt. 9. — ¹⁰ Iz. 63, 5.
— ¹¹ Jn. 5, 7. — ¹² Lk. 22, 43.

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

VIII

Előgyakorlatok, mint az előző elmélkedésekben.

1. JÉZUS IMÁDKOZIK

Az Úr Jézus, — mint az előző napokban már szemléltük, — nagy szomorúságában az imában keresett menedéket. Nemcsak ajánlotta az imát: — „Midőn a helyszínére érkezett, (a Getszemani-kertbe), mondá nekik: Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek“, és ismét: „Mit alusztok? Keljetek föl, imádkozzatok“¹ — hanem jópéldával jár elől. *Hosszú órákon át imádkozik.* Ugyanazt teszi, amit Jakab apostol ajka által a Szentlélek tanít: „Szomorkodik valaki közületek? Imádkozzék.“² S ebben minden szentje utánozta Urunkat. Az igazi szomorúság idején az emberek inkább csak terhünkre vannak üres szólamaikkal. Nincs más hátra, mint az Atyához visszatérni. Miért? Vigaszért? Nem szükségképpen. Jézus sem ezt kérte, nem ezt kereste. Az ő vigasza inkább csak az, hogy *vigasztalanul* tud szenvedni az Atyáért. Sőt éppen imája közben fejlődik ki a haláltusája. Ő is, mint Jákob hajdanában, „tusakodott (az Isten Lelkével)

egész virradatig . . . Majd az mondá neki: Eressz el, mert feljő immár a hajnal. Ő pedig felelé: Nem eresztelek el, míg meg nem áldasz. Erre ez mondá: Mi a neved? Ő felelé: Jákob. Erre az mondá: Ne Jákobnak hívjanak, hanem Izraelnek, vagyis Istennel küszködőnek, mert ha erős voltál az Istennel szemben, mennyivel inkább fogsz győzni az embereken . . . Azzal megáldá őt ama helyen.“³ Az Úr Jézus is így tusakodik, hogy emberi akaratát az Atyáéhoz simítsa, legyőzve a borzongó természet minden ellenkezését.

Nekem is elsősorban ezért kell imádkoznom a szomorúság idején. Szinte birkózva, míg akaratom teljesen, maradék nélkül meg nem adja magát Isten akaratának. Közben csaknem birkóznom kell Isten Lelkével is, hogy kiesdjem, szinte kierőszakoljam ehhez segítségét. És ez feltétlenül sikerül is. Nekem is elküldi az angyalt, nem éppen hogy vigaszt, hanem hogy erőt hozzon.⁴

2. JÉZUS IMÁJÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

a) *Éjtszaka* imádkozik. Az ilyen lelki imatusák megvívására legalkalmasabb az éjtszaka. Rodríguez szent Alfonz szerint: „Amit álmából elcsíp az ember, (hogy imára fordítsa) azt hozzáadja az életéhez és érdemeihez.“ Az éjtszaka azért is alkalmas az imára, mert akkor köröskörül hallgatnak a teremtmények s a csendben könnyebben meghalljuk a Teremtő szavát.

b) *Magányba* vonul. Tanítványaitól is eltávozik. Szent Ignác szerint mindig különös érdem és a siker egyik feltétele, hogy kivonjuk

magunkat az emberek társaságából, azért, hogy lelki dolgainkat zavartalanabban intézzük. Azért szoktuk otthonunk kényelmét is feláldozni, amikor lelkigyakorlatokat végzünk.

c) Az Úr a lehető *legnagyobb külső és belső tisztelettel közelíti meg Atyját. Földre borul*, emberi szóval „*kifejezhetetlen sóhajokkal*” esdek. „*Könyörgéseit nagy kiáltással és könnyhullatással mutatja be Annak, aki őt megszabadíthatta a haláltól.*”^o A halállal tusakodva „*buzgóbban*” (a latin szerint: hosszasabban) imádkozik, tehát állhatatosan. Egész testtartása mérhetetlen alázatosságot tanúsít. Mintha csak az egész világ bűn-adósságterhe nyomná le a földre, miközben végzi a nagy Confiteort.

d) *Nagy megnyugvással könyörög.* Folyton a mennyei Atya akaratát hangsúlyozza, amelyhez *feltétlenül* ragaszkodni kíván. Ha meg is szakítja imáját, ezt is csak másokért aggódó, gondos szeretetből teszi.

Hasonlítsam csak össze az én magatartásomat ima közben az övével; az ő forró lelkét az én jéghideg lelkemmel. Ó, isteni arc, amely a földre nyomódtál, mélyülj be az én szívem földjébe. Ó, isteni ajk, amely a földet csókolta, nyomj csókot az én szívemre, lehelj beléje imaszellemet és adj megnyugvást neki.

3. JÉZUS GONDJA APOSTOLAIRA

Kell, hogy az ember megtegye kötelességét szomorúság idején is. Még imáját is szakítsa félbe, hogy másokról, főleg alattvalóiról gondoskodjék.

Gondoljunk Jézus hangulatára! Éjtszaka, magány, anyja távol, mennyei Atyja látszólag

kérlelhetetlen, néma és nem hallgat rá. Ég és föld elhagyta. Az ellenség és halál a küszöbön. Tanítványai közömbösek és értelmetlenek. Ki ne roskadna mindettől össze? Ki ne esnék kétségbe? Mily kimagasló ilyen körülmények közt az isteni Szívnek tanítványairól gondoskodó nagylelkűsége, generóztatása. „Tengernyi víz sem tudja eloltani a szerelmet, a folyamok sem tudják elsodorni.“¹

Minő jóság, minő erő! Úgy áll, mint az oszlop a tenger szilaj hullámai közt. Micsoda önzetlenség! Tanuljak bízni és imádkozni. Ha jönnek még keserves és vigasztalan napok, talán betegség, talán üldöztetés, börtön, hóhér, kínzás és halál, hozzá végső belső vigasztalanság, ám tudjam meg, hogy rendelkezésemre áll az erő is és pedig bőséges mértékben. De a kulcs, a feltétel: imádkozni! Ha nem is vigasztosan, de kitartóan. Elöttem a modell, előttem a példa. Nem felejttem el soha. Még szükségem lehet reá, sőt most is szükségem van reá a maga mértékével. Ezek a gondolatok üdvösségemet s hivatásomat menthetik meg. Buzgó imában kérek kegyelmet, főképpen ahhoz, hogy tudjak kitartóan és buzgón imádkozni.

---

¹ Lk. 40, 46. — ² Jak. 5, 13. — ³ Gen. 32, 24—29.
— ⁴ Lk. 22, 43. — ⁵ Zsid. 5, 7. — ⁶ Énekek Éneke 8, 7.

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

IX

JÉZUS VÉRVERITÉKE (ÉRZÉKEK ALKALMAZÁSA)

Első előgyakorlat. Maga az esemény: Az Úr Jézus annyira jutott belső szorongásában, hogy, mint a Szentírás mondja: „És lőn az ő verejtéke mint a földre hulló vérnek cseppjei.” A világtörténelemben ritkítja páráját a lelki tusának ilyen óriási mérete. A halálfélelem minden vért a szívbe hajt, s szívbénulást idéz elő. A szív viszont csupa életösztönből igyekszik a vért visszalökni. Borzalmas küzdelem támad erre, amely a vért a bőrlikacsokon keresztül szorítja ki. Az egész test sírja a vérkönnyeket. Emmerich szerint: „A veríték sűrű vércseppekben, patakokban folyt arcáról a földre.” Arca, haja vértől ázott, ruhája is vértől átitatott.

A második előgyakorlat a helyrajz — az előző elmélkedések szerint.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a vérkönnyeket hullató Uramat, Jézusomat, hogy megértsem szent vereének vigaszos és nagyon komoly tanítását. Különösen bátorítson ez a szent vér a kísértésekben való ellenállásra, ha kell, egészen a végig. „Mert még nem álltatok ellen vérig a bűn ellen vívott harcban”², int az Apostol.

1. LÁTÁS

Látom, szemlélem, amint a második Ádám magára veszi az első Ádámra szabott keserves büntetést: arca veritékével öntözi a földet³, s így teszi azt valamiképpen termékennyé. Nézem, szemlélem, amint a szenvedés olajsajtója egész testének felszínén vérkönnyeket sajtol belőle. Mily érülettel önti, árasztja ezeket a vérkönnyeket, és kiért, miért?

Mily drága vér! Egy cseppje világokat megér és az egész emberiség bűneiért túlságosan bő elégtételt ad Istennek. Milyen bőkezűen önti Urunk ezt a vért és milyen hitvány teremtményért! . . . Mily szennyes sebekre hullik és íme, mint gyógyulnak azok a sebek! Nézem, szemlélem, mint fürdenek benne a lelkek, bűnös, szennyes lelkek és mily ragyogóan, szépen, tisztán kerülnek ki belőle.

Nézem, szemlélem, mint sokasodik meg ez a drága vér a szentmise kelyheiben s mint válik minden áldás, kegyelem forrásává, mint oltja ki a pokol lángjait. „Láttára a bűnt fenytő Isten engesztelten hagy fel a haraggal és felejtí villámaít.” Mindezt hálálkoldva szemlélem, csodálom és imádom a szent vért.

2. HALLÁS

Hallom, amint ez a szent vér jobban szól, sőt kiált az égre irgalomért, mint ahogy Ábelé bosszúért kiáltott.⁴

Meghallja azt a mennyei Atya és gyönyörködik annak ezüst csengésében. Mit nem adna meg érte? Kítől tagadná meg irgalmát, akiért ily hang emel szót? Mit mond nekem ez a vér?

Beszél nekem szeretetről, és pedig minő szeretetről! Végtelenről, gyengédről. De aztán gyengéd szemrehányásokat is tesz. Hányszor mosta már tisztára lelkemet és én mégsem kímélem ezt a lelket?

3. SZAGLÁS

„Krisztus szeretett minket s odaadta magát érettünk jóillatú áldozatul az Istennek.”⁵

Ó! Mily gyönyörűsége telik ebben az illatban a mennyei Atyának! Én is igyekszem, lelkiileg, szellemileg élvezni a szentséges vér illatát, amely megőrizte a Szűzanya vérének szűzies illatát.

Ó! Hadd balzsamozza be lelkemet tisztaságra, önmegtagadásra! Tanuljam meg, hogy mily andalítóan kellemes Isten előtt az érte hozott nagylelkű áldozatnak, a neki szentelt életnek, a szent fogadalomnak az illata.

4. IZLÉS

Izzelem ezt az isteni vért, főleg az Eucharishtiában. Kérve-kérem: Krisztus vére, tégy ittassá engem. A bor jókedvre hangol, bátorrá, olykor merésszé tesz. Bár tenne az isteni szent vér — amelynek hatásait a borszín jelképezi — engem is bátorrá, sőt merésszé, mikor a heves kísértésekkel küszködöm, midőn Istenért valamit tenni vagy szenvedni kell s főképen a tökéletességre való törekvésben. Hiszen a tökéletesség problémája jórészt a bátorságon fordul meg.

De azért az isteni vér zamatja nem akadályozza annak, hogy ne érezzem benne a mirhát,

a keservet is. Sőt ebben az életben elsősorban ezt kell ízlelnem s megosztanom az Úr Jézus keserveit, világ végéig tartó szenvedését. Elég idő marad még az örökkévalóságban a szeretet és boldogság szent ittasságára, elragadottságára. Azért „felemelem a szabadulás kelyhét és az Úr nevét segítségül hívom!”¹

5. TAPINTÁS

Lélekben érintem az isteni vér szent nedvességét. Aztán ajkamhoz viszem. Sőt fürdőjében elmerülök. Mint a szivacs magamba szívom, hogy lelkemet tapintsa, egészen átítassa, impregnálja, fertőtlenítsen a bűn ellen. Aztán kérem: „Ne hagyj tőled el szakadnom.” Gyujtsd fel szívemet szeretetre, az utánczás hő vágyára, a vértanúság megkívánására.

---

¹ Lk. 22, 44. — ² Zsid. 12, 4. — ³ V. ö. Gen. 3, 19.
— ⁴ V. ö. Zsid. 12, 24. — ⁵ Ef. 5, 2. — ⁶ 115. zs. 13.

AZ OLAJFÁKHEGYI ÓRÁK

X

AZ ANGYALI ERŐSÍTÉS

Első előgyakorlat. Maga a történet: „Megjelenék neki egy angyal mennyből, megerősítvén őt.”¹ Emmerich szerint: az angyal „hosszú, lebegő, bojtokkal díszített, papos öltönyben volt és két kezével . . . kis kelyhet tartott maga előtt.” Jézus felemeli földreborult helyzetéből. Átnyújtja neki a kelyhet. Ezzel kifejezésre juttatja, hogy a mennyei Atya akarata, hogy a kelyhet Jézus kiigya. Jézus alázatos engedelmességgel elfogadja a kelyhet annak jeléül, hogy kész az Atya akaratához alkalmazkodni. „Még sápadt és összetört volt, de egyenes és biztos tartással ment most már apostolaihoz és később elfogói elé. Arcát megtörölte kendőjével és lesímitotta haját, amely vértől és verítéktől csapzottan csomókban csüngött.”

Második előgyakorlat a helyszín, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat: Kérem az Urat, hogy én is erőt merítsek azokból az eszmékből, gondolatokból, amelyekkel az angyal megerősítette őt.

1. ERŐSÍTŐ GONDOLATOK

Elég volt a belső szenvedésből, tusából, szorongásból. Jézus azt akarta, hogy termé-

szetes erői ismét magukhoz térjenek. E végből alázattal elfogadja egyik teremtménye, az angyal által neki sugallt gondolatokat. Már maga az alázatosság, amellyel a vigaszt és erőt Isten helyetteseinél keressük s tőlük elfogadjuk, biztosíték, hogy azt meg is nyerjük és helyreáll lelkünk derűje.

Mintha hallanám lelkemmel az angyali sugalmakat: „Látod, Jézus, amit te halálos tusádban elgondoltál, ami Szívedet annyira szorongatja, az mind *való igaz*. Amde te most az éremnek csak az egyik oldalát látod. Van annak másik, éspedig nagyon fényes oldala is:

Először is a nagy szenvedés, amelynek eléje mégy, nem tart sokáig. Nem pereg le 24 óra sem és te már túl lész mindenem. Mi ez a néhány óra az örökkévalósághoz és ahhoz a dús kárpótláshoz, amelyet ezért nyersz. Minő dicsőséget szerez majd neked a megaláztatás, minő boldogságot a kínszenvedés! A szentek és angyalok milliói bámulják majd ragyogó szent sebeidet.” Micsoda sebek ezek a kezeiden?”² Minő rubintok, minő rózsák!

És ha lesznek is sokan, akiken drága véred kárbavész, de se szeri, se száma azoknak, akik örökre hálásak lesznek szenvedéseidért, amelyeknek árán nyerték el üdvösségüket. És veszni engednéd ezeket? Elviselhetné-e ezt a te jó Szíved? „Ime szemléld csak vérednek fenséges gyümölcseit!": És ekkor elvonulnak Jézus szeme előtt az üdvözülendők ragyogó seregei. Micsoda körmenet ez! Legelsőnek jönnek a pokol tornácának foglyai, akik talán már ezredéveken várták a Messiást s annak megváltó szenvedését. Köztük Szent József és Keresztelő János. Az Üdvözítőre már ez is

nagyon bátorítólag hatott. S aztán feltűnik lelki szeme előtt a milliányi lélek, az újszövetség választottjai. Elvonulnak előtte az apostolok, vértanúk, hitvallók, szűzek s a többiek. Mindmegannyi ragyogóbbnál ragyogóbb, szebbnél szebb lélek. Valamennyi ujjong, allelujázik, lengeti pálmáját, mutatja vértanúságának, erényeinek pompás szimbolumát. Mennek, mennek mind az égbe és ott elhelyezkednek az ő trónja körül. Mind hálában úszik s zengi a Magnificatot, a Te Deumot. Hiszen ő egyetlen ilyen lélekért is meghalt volna kész örömmel, mennyivel inkább ennyiért!

Minő tanulság ez reám. Szenvedek tán én is? Gondoljam meg, nem tart nálam sem örökké. Legfeljebb néhány évtizedig. Mi ez az örök élethez képest? S én sem szenvedek hiába. Az a kereszt, amelyet Uramért megnyugvással viselek, értékesebb, mintha színaranyból vagy gyémánthól volna. Majd egykor irígyelhetik tőlem, akik nem részesültek a keresztthordozás nagy kegyelmében. Az, ami elverte reményeim, ábrándjaim viruló vetéseit, csupa-csupa brilliáns, csupa rubint, csupa ékkő lesz menyeyei koronámban!...

2. JÉZUS MAGATARTÁSA A MEGERŐSÍTÉS UTÁN

Jézus magatartása a megerősítés után.

Az Úr magatartása már egyenes és méltósággal teljes. Arcát, haját, szakállát a körülményekhez képest rendbehozza, letöröli róla a vért. Bár halvány még, de szilárd és nyugodt. Így tér vissza az apostolokhoz, akiknek még kis pihenőt enged, de aztán felkelti őket, hogy élükön fogadja az ellenséget. Ezek elé

isteni higgadtsággal s férfias határozottsággal lép, mintha az előző órában semmi sem történt volna.

Mi is, ha szenvedünk, küszködünk, szinte haláltusát vívunk, sohase vigyünk a piacra azt. Nem tűri ezt a keresztény méltóság s a szent önérzet. Nekünk mások előtt mindig épületeknek kell maradnunk, s jó példát kell adnunk, még ha a halállal állunk is szemben. A szentek is így cselekedtek. Becsületére váltak Uruknek, Mesterüknek.

3. MIÉRT TÖRTÉNT MINDEZ?

a) Urunk elégtételt akart nyújtani mennyei Atyjának a sok-sok hibáért és tökéletlenségért, amelyet a vigasztalanság idején el szoktunk követni, aminő a türelmetlenség, panaszkodás, zúgolódás, a hűség és pontosság hiánya s a felebaráti, testvéri szeretet számos megsértése.

b) Erősíteni akart példájával amaz időkben, amikor minden isteni és emberi vigasz nélkül senyvedünk, sínylődünk. Ne gondoljuk, hogy ilyenkor már minden elveszett. Türelem és kitartás! Amúgy is, mikor a szenvedés a végletekig megfeszítette a lélek húrjait, okvetlenül beáll az enyhülés. És ha ilyenkor nem tudunk hosszú, szárnyaló és lendületes imát végezni, mi is ismételgessük, mint ő tevő, ugyanazon beszédet mondva: „Ne az én akaratom legyen, hanem a tied.”

c) Végül az Úr kegyelmet akart számunkra érdemelni a nehéz lelki állapotokra. Mennyire rászorulunk ilyenkor a kegyelemre! Ilyen helyzetben leszünk majd mi is, amikor a haláltusát

vívjuk, mikor Istenen kívül nem leszen senki, aki rajtunk segíthet.

A *beszélgetésben* kérjük Üdvöztönket, hogy belső szenvedése érdemeiért adjon nekünk malasztot, hogy a szenvedésben is hűen és állhatatosan kitartsunk kötelességeinkben, s tudjunk a szenvedésben Isten akaratán megnyugodni, sőt ha kell, magunkat teljesen fedelni, hogy Istenért tegyük, amit tennünk kell. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent Anyja, légy a szomorúak vigasztalója.

---

¹ Lk. 22, 43. — ² Zak. 13, 6.

JÉZUS ELFOGATÁSA

XI

(SZEMLÉLŐDÉS)

A haláltusa után az Úr három tanítványával, — akik szörnyű lelki szenvedéseinek tanúi voltak — a Getszemane kijárata felé tart, ahol a többi nyolc is csatlakozik hozzájuk. Így közösen fogadják a Krisztus elfogatására küldött csapatot. Fegyveres nép ez, pribékek, szolgák, fáklyákkal és kötelekkel, husángokkal, botokkal. Köztük feltűnik néhány pap is és a Szanhedrin néhány alkalmazottja. Élükön Júdás, a sereg vezére. Minthogy a csöcselék legtöbbje még látásból sem ismerte Jézust, abban állapodtak meg, hogy Júdás öleléssel, csókkal mutatja majd meg, hogy kit kell elfogni. Júdás azt a szerepet játssza, mintha Krisztus elfogóival csak véletlenül találkozott volna itt össze.

De terve nem sikerült teljesen. Az egész helyzet nyilvánvalóvá tette szomorú szerepét. Erre tétovázni kezd. Jézus ezt a zavart használja ki. A csöcselék elé lép és határozott hangon kérdi: „Kit kerestek? Felelék neki: A názareti Jézust. Mondá nekik Jézus: Én vagyok... Amint tehát azt mondotta nekik: Én

vagyok! meghátrálnak és a földre esének.”¹ Krisztus újabb kérdésére: Kit kerestek? a jelenet ismétlődik. „A poroszlók megint leestek és pedig egészen megfordulva, ahogy az eskórosok szoktak esni.” (Emmerich.) A népesség úgy érzi, hogy Júdás nagy hatalom elé, mintegy kelepcébe csalta őket... Fenyegetőleg fordulnak Júdás felé. Mire ez rászánja magát és Jézushoz lépve megadja neki az áruló ölelést és csókot. Mire az Úr így felel: „Júdás! csókkal árulod el az Emberfiát?”²

A fegyverések erre nyomban előnyomulnak, hogy Jézusra tegyék kezüket. Az apostolok sem maradnak tétlenek. El vannak szánva, hogy kimentik Mesterüket, akár erőszakkal is. Legerélyesebben lép fel a legtüzesebb temperamentum, Péter. Kardot ránt és a főpap szolgájának, Malchusnak fülét levágja. De leinti Jézus: „Hagyjatok fel, ne tovább! És illetvén Malchus fülét, meggyógyítá őt.”³ Akkor mondá Jézus azoknak, kik ellene jöttek, a papi fejedelmeknek és a templom tisztjeinek és a véneknek: „Mint latorra, úgy jöttetek reám kardokkal és dorongokkal, mikor naponkint köztetek voltam a templomban, nem tettétek rám kezeiteket, de ez a ti órátok és a sötétség hatalma.”⁴

Erre gondosan megköttözék Jézust, mert a jellemtelen áruló nagy óvatosságot ajánlott nekik. „Vigyétek el őt, jól vigyázva rá.”⁵

Szemléljük Júdást.

Ki ő? „Egy a tizenkettő közül.”⁶ Minő magasból bukott le, míg a főpap ajtajáig jutott, hogy ott megalkudjék. Mekkora igazságtalan-

ság és hálátlanság! Másrészt, mily megaláz-
tatás Urunkra nézve. Mit gondolhat ezek után
Jézusról a világ? Tehát ilyen embereket válo-
gatott össze? Ilyenek az ő tanítványai, bará-
tai, akiket szeret! Tehát aki őt, a Mestert leg-
jobban ismerhette, az sem becsüli többre
30 pénznél... És ez a megalázó vád nem némul
el többé. „Ilyenek a papok!” Miért? Mert akad
köztük is Júdás. Mélyen megalázók Júdás
szavai is. „Üdvözlég, Rabbi.” E szavak ma-
gukban véve tiszteletet és szeretetet fejeznek
ki, de mily gúnyt jelentenek azok fülében, akik
tudják, hogy ki és mily szándékkal használja
azokat. De mélyen megalázók Urunkra Júdás
cselekedetei is. Főleg csókja. A szeretetnek,
bizalomnak a jele ez esetben azt mondja: Ime,
itt a gonosztevő, akit jól meg kell kötözni és
óvatosan vezetni, nehogy elillanjon.

Szemléljük Jézust.

Hogyan viselkedik ezzel a szörnyű meg-
aláztatással szemben?

Nézzük őt ebben a környezetben! Ilyen hit-
vány népség közt áll ott Dávidnak Fia, a Mel-
chizedek rendje szerinti Főpap, az élő, erős
Isten! Maga a hatalom, független szabadság,
maga a szentség és ártatlanság. Ámde már
ott ég arcán az áruló csók, amely őt az el-
fogók előtt ugyancsak gyanúba hozta. Ott van
arcán az agóniából hátramaradt sápadtság,
amelyet az ellenség a rossz lelkiismeret jelé-
nek vett.

Szavai is elárulják, hogy mily mélységes
sebet ejtett szívéen a meggyaláztatás. „Mint
latorra, úgy jöttetek reám kardokkal és do-

rongokkal.⁸⁸ De azért meghódol, megadja magát, mert ez az Atya akarata, aki reá ezt az órát küldötte. Kiissza a kelyhet, amelyet az Atya nyújt neki.

Mindez miért? Hogy legdrágább kincsét, becsületét is értünk feláldozza, és eleget tegyen az Atyának, akinek dicsőségét az emberi gőg oly borzalmasan sértegeti.

Nem követhetem komolyan az Urat, ha nem tudok, nem akarok engedni beteges önérzetemből, ha, mint Szent Ágoston mondja, a „becsület barma” maradok.

Az Anyaszentegyház.

Haszonnal elmélkedhetem itt arról is, hogy Jézus elfogatása hányszor és hányszor játszódik le az ő misztikus testének, az Egyháznak sorsában. Hányszor gyanúsítják és keresik halálra az Egyházat, mint gonosztevőt. Volt már eset, amikor apostolok, papok, szerzetesek szolgáltatták ki a világi hatalomnak. Hányszor kötik gúzsba törvényekkel, rendeletekkel, pápaiban, püspökeiben, papjaiban és híveiben, hogy „ártalmatlanná tegyék”. Az Egyház is tudja ezt már előre, mint Krisztus. Az Atya küldhetne számára is angyallégiókat, hogy megvédelmezzék, de nem teszi. Ne botránkozzunk meg rajta! Fiával szemben is így járt el. Már pedig az Egyházban a folytatólagos Krisztus él. Az Egyház egyébként is leghatalmasabb szenvedésében. Ilyenkor szüli legnagyobb gyermekeit: a vértanúkat, a szenteket.

S megkötözött kezekkel is áldja ellenségeit és századokról-századokra hangoztatja a

híres igéket: „Erőszakot használnak! Hála Istennek!” Ne feledjük, hogy Egyházunk életét főleg mibennünk éli. Legyünk tehát készen megosztani anyánknak, az Egyháznak üldöztetését, szenvedését. Oroszország, Mexikó és Spanyolország eleven emlékeztető erre.

Buzgó beszélgetésben kérem az Urat, hogy az ő megaláztatásának kelyhét készséggel igyam és szívesen nyujtsam én is kezemet a szent engedelmesség sokkal enyhébb, dicsőséges és üdvös béklyóiba.

---

¹ Jn. 18, 4, 6. — ² Lk. 22, 47. — ³ Lk. 22, 51. —
⁴ Lk. 52, 53. — ⁵ Mk. 14, 44. — ⁶ Mk. 14, 33. —
⁷ Mk. 14, 45. — ⁸ Lk. 22, 52.

A JÚDÁSI CSÓK

XII

Első előgyakorlat. Maga a történet az Evangélium szerint: „Aki pedig elárulta őt, jelt adott nekik, mondván: akit megcsókolok, ő az, fogjátok meg. És azonnal Jézushoz járulván mondá: Üdvözlégy, Rabbi! És megcsókolá őt. Jézus pedig mondá neki: Barátom! mivégre jöttél? Akkor hozzámenének és kezet vetének Jézusra és megragadák őt.”¹

Második előgyakorlat. A helyrajz, mint az előző elmélkedésekben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy mindig erélyesen vívjam a csatát, főleg az uralkodó szenvedélyem ellen.

1. JÚDÁS GONOSZSÁGA

Aki az árulás bűnére vállalkozik, „egy a tizenkettő közül”.² Mit nem mond már ez az elnevezés. Emlékeztet azokra a mérhetetlen javakra, amelyeket Júdás az Istentől élvezett. Megkapta annyi milliók közt a hivatás kegyelmét. Mert semmi okunk sincs feltenni, hogy Júdás hivatás nélkül lépett volna az apostoli pályára. Három éven át ideális nevelést, oktatást kapott az Úrtól és a kegyelmek bőségét. Megkapta a csodatevő hatalmat is.

Mily magasból bukik tehát ez a hulló csil-

lag! Örök bizonyságul, figyelmeztetőül szolgál arra, hogy a hivatással, kegyelmekkel még nincs minden probléma megoldva. Mindezekhez még buzgó és lelkiismeretes közreműködés is szükséges. Mert, amint *Szent Ágoston* mondja: „Aki téged teremtett nélküled, nem üdvözít téged nélküled”, vagyis a te szabad-akarated közreműködése nélkül. Ennek híján a kegyelem gyérül, sőt egészen visszavonul és az embert bukni engedi. És így valóságos szörnyeteggé válhatik az előbb még jámbor és *tiszta* életű ember, amilyen Júdás is volt! Mert ha nem lett volna kezdetben ilyen, nem kerülhetett volna Jézus társaságába és nem maradhatott volna meg abban. Hova juthat, aki eleinte csak csekélyben nem hűséges, és nem adja meg Istennek, ami Istené. Némelyeket az isteni irgalom visszaránt a pusztulás örvényéből, másokat — kikutathatatlan végzése folytán — veszni enged. Az isteni igazságosságnak is megvannak a maga titkos áldozatai. Vajjon nem vagyok-e én is ezek közül való? Ki tudná azt megmondani? Csakis a mélységes alázattal párosult önmegtagadás szelleme, a szenvedéllyel vívott állandó harc adhat erre a kérdésre némileg megnyugtató feleletet. Azért: „Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek. A lélek ugyan kész, de a test gyöngé.”³

Júdás esetében az is megfontolásra kínálkozik, hogy a szenvedély milyen jellemtelen. Kíméletlenül és következetesen keresi a saját kielégülését. Ha más mód nem kínálkozik, útjában letarol mindent; eszményt, multat, becsületet, vallásos meggyőződést, életet és üdvösséget. Semmit sem kímél. Mit sem törődik tekintéllyel, Istennel. Máskor megint, ha cél-

szerűbbnek látszik, képmutató és alakoskodó. Ajkán méz, szívében méreg. Jaj annak, aki a szenvedély lejtőjére került. Nincs többé megállás. Az akaraterő ugyanis minden bukással fogy, a szenvedély heve s ereje pedig szüntelenül fokozódik.

2. JÉZUS ELFOGADJA A CSÓKOT

„Barátom, mivégre jöttél? Júdás! csókkal árulod el az Emberfiát?”¹⁴ Ime, a végső gonoszság párbajra hívta a végtelen jóságot. Szemlélem azt a szörnyű ellentétet! Az aljas képmutatás és a nyíltszívű jóság egymásnak szemébe néznek. Figyelem a két arcot, a két szempárt, az adott és viszonzott csókot. Júdás csókja azt mondja: „kész vagyok téged halálra adni” és Jézusé: „kész vagyok még mindig megbocsátani.”

Különben sem más az Istenfia megtestesülésében, mint az Atya csókja a hűtelen, perfid világnak. Ezt a csókot külön az én szívemre is nyomja minden szentáldozásban. A nem tiszta szívvel, halálos bűnben fogadott szentáldozás valóságos júdási csók, annak csaknem minden aljasságával. Megvan benne a képmutatás, a méz az ajkon, a méreg a szívben. A méltatlan áldozó hódoló térdhajtások közt szolgáltatja ki a Sátánnak az Istenfiát. Innen van, hogy főleg az ismételt méltatlan áldozás iszonyúan rombolja a lélek legfinomabb szerkezetét, szöveteit, s a kegyelem visszatérését felette megnehezíti. „Tehát vizsgálja meg magát az ember, és úgy egyék.”¹⁵

Jézus is meghal, Júdás is meghal, csaknem egyidejűleg. Jézus megnyitja halálával magának és nekünk az eget, Júdás pedig megnyitja magának és az aposztaták sorozatának a poklot. Milyen tragikus is a csata Isten ellen! A bére: a hitvány 30 pénz, nyugtalan éjtszakák a lelkiismeret szörnyű kínjaiban. Aztán szerencsétlen halál, Istennek örök átka. „Nincs békéjük az istenteleneknek, úgymond az Úr.”⁶

Vesd azért fel sokszor a kérdést: „*Miért jöttél?*”

Azért-e, hogy úgy élj, mint akik a világ széles országútján járnak, s a test szerint élnek? „Ha a test szerint éltek, meghaltok.”⁷ Mit tesz az „test szerint élni”? Szent *Prosper* megmondja: „Az él test szerint, aki mindenben saját ínyét követi. Megy, ahova akar, alszik, amikor, ahogyan akar, beszél, mondja azt, amit akar és amennyit akar, néz, amit akar, mulat azokkal, akikkel akar, végül azt keresi, amit szagolni kellemes, amit tapintani, látni gyönyörködtető, a külső érzékekre élvezetes, amit csak akar, legyen az tilos vagy megengedett, testi módon akarja.”⁸

Kérdezd magadtól: „*Miért jöttél?*” amikor az imádságba, elmélkedésbe kapsz vagy lelkiismeretedet akarod megvizsgálni? Vajjon azért jöttél-e csupán, hogy szándékos szórakozás és figyelmetlenség által Istent bántsad és bűnadósságodat gyarapítsad? Hogy megérdemeld az isteni átkot: „Imádsága is bűnné legyen”⁹ „Átkozott, aki az Úr művét hanyagul végzi”¹⁰? Nem volna-e mindez részéről júdási csók az isteni ajakra, amely téled a hűség és odaadás csókját méltán várja?

Beszélfgetek végül az Úrral. Igyekezem vigasztalni őt és megengesztelni a júdási csókokért, amelyeket a világ végéig főleg az Oltáriszentségben szenved, s amelyek voltaképpen tördőfések isteni Szívében. Viszont hűséges jegyesi csókot ígérek neki s pedig oly szűzies ajakkal, amely még nem adott csókot törvénytelenül. A csók az önátadás jele. Azt csókoljuk meg, akinek készek vagyunk életünket is odaáldozni. És így Jézus az, aki a lélek és ajk csókjára méltán igényt tarthat. Igérem és megadom neki. Megadom főleg a mai szentáldozásban.

---

¹ Mt. 26, 48—50. — ² Mt. 26, 47. — ³ Mt. 26, 41.
— ⁴ Lk. 22, 48., Mt. 26, 50. — ⁵ I. Kor. 11, 28. —
⁶ Iz. 38, 22. — ⁷ Róm. 8, 13. — ⁸ De vit. cont. 1, 3. c. l.
— ⁹ 108. Zs. 7. — ¹⁰ Jer. 48, 10.

XIII

**JÉZUS MAGATARTÁSA
AZ ŐT ELFOGÓ ELLENSÉGGEL SZEMBEN**

Első előgyakorlat. Maga a történet: „Amint tehát azt mondotta nekik: Én vagyok! meghátrálnak és a földre esének. Ismét kérdezé azért őket: Kit kerestek? Azok pedig mondák: a názáreti Jézust. Felelé Jézus: Mondtam nektek, hogy én vagyok, ha tehát engem kerestek, hagyjátok ezeket elmenni, hogy beteljesedjék a beszéd, melyet mondott, hogy akiket nekem adtál, senkit sem vesztettem el azok közül. Simon Péternek pedig kardja lévén, kirántá azt, és rásujtván a főpap szolgájára, elvágá annak jobb fülét. A szolga neve pedig Malchus vala. Mondá azért Jézus Péternek: tedd hüvelyedbe kardodat. A poharat, melyet nekem Atyám adott, ne igyam-e meg?¹ Akkor tanítványai elhagyván őt, mindnyájan elfutának.”²

A második előgyakorlat a helyszín elgondolása, amint ez az előző elmélkedésekben történt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a kegyelmet, hogy a testvéri szeretetben önzetlen, a buzgalomban pedig okos legyek.

1. JÉZUS GYENGÉD SZERETETE ÖVÉI IRÁNT

Az Úr Jézus azzal az egyszerű kijelentéssel: „Én vagyok!” ellenségeit földre teríti. Nézem, szemlélem, amint az előbb még véres verítékben vonagló Üdvözítő kiegyenesedik, fenséggel felemelkedik. Az istenség villámai villannak meg szemében. Minő csodálatos erő nyilatkozik meg benne! A küszködés, a gyötördés tehát nem gyengeség nála, hanem szeretet. „Feláldoztatott, mert ő maga akarta.”¹ Önmagát szeretetből átadja, de övéit kíméli. „Hagyjátok ezeket elmenni!” Azért fejt ki s mutatja meg isteni hatalmát, hogy ne merjenek övéihez nyúlni. A csapásokat egészen ő fogja fel. Az *önzetlen testvéri szeretetnek* egyik vonása, hogy az ember mások helyett is tűr és szenved, a terhet, felelősséget nem hárítja át más vállára. Nem állít mást bűnbaknak.

Viszont nagyon *bizalomkeltő*, hogy az a Jézus van velem állandóan, aki egyetlen szavával minden ellenséget földre sujthat. Nincs tehát okom csüggedni az üldöztetésben, a kísértésben. Az ő tudta és beleegyezése nélkül hajam szála sem görbülhet meg. Nem botránkozom meg tehát az Egyház és szerzetesrendek üldöztetésén sem. Isten kikutathatatlan, szent terveit látom abban.

Viszont szent félelemmel gondolok arra a pillanatra, midőn majd Jézussal, mint Bíróval állok szemben, s majd nekem mondja: „Én vagyok Jézus!” Ó, bár ne sujtson le engem ez az isteni bemutatkozás! Ne semmisítsen meg, hanem inkább emeljen fel. Ó, bár így folytatná majd akkor az Úr: „Én vagyok Jézus,

akit te annyira szeretted, akiért mindent feláldoztál...”

2. PÉTER MEGFONTOLATLAN BUZGALMA

„Közéjük vágjunk-e karddal?” kérdi biztonnyal Péter is a többiekkel. De feleletet nem vár, hanem nyomban lesujt és cél és haszon nélkül bajt csinál. Isten szándékai ellen cselekszik. Én is, ha Istentől az imában valamit kérek, vagy kérdek, akárhányszor nem várom be a feleletet, hanem nyomban belevágok és cselekszem olyasmit, amit később sajnálnom kell. Keresztezem Istennek terveit és sebet ejtethetek más szívéen, talán gyógyíthatatlan sebet. Mindez az okatlan buzgalom eredménye.

A helyes és okos buzgalom mindig szeretetből indul ki, vezére a tapintat, kísérője a szelídség. Ime, mennyire más Jézusnak buzgalma. Jézus mindig hasonló önmagához, tapintatos és szerény. Angyalokra hivatkozik, akik rajta segíthetnének, pedig ehhez az angyalokra biztonnyal nincs szüksége. De így kívánta ezt az alázatosság. *Türelmével* akar győzni. És ebben követték őt igazi tanítványai, az apostoli lelkek. Nem mint farkasok rohantak a farkasok közé. Akkor a többség biztonnyal széttépte volna őket. Mint bárányok mentek a farkasok közé, hogy így isteni Küldőjük ereje annál csodálatosabban megdicsőüljön. *Mindazonáltal a kardnak is megvan a maga szerepe Isten országában.* Az utolsó vacsora terméből kilépő apostolok így szólnak: „Uram! íme itt van két kard. Ő pedig mondá nekik: Elég.” Istennek nem szándéka, hogy a

gyermekai tiszta passzívításukkal kiszolgáltatásuk magukat az ellenségnek. A Makkabeusok is, akik előbb inkább vértanúságot szenvedtek, semhogy szombatot fegyvert ragadva védekezzenek, később belátták, hogy így egy szálíg tönkremennek és megváltoztatták eljárásukat.⁵ Amde az Egyház magának csak a lelki pallózt tartja meg és a szó- és tollnak kardját. Az acélkardot világi híveinek hagyja, hogy az Egyház ügyeit, ha kell, fegyverrel is védelmezzék. Az a hamis felfogás, amely a hívekben csak vágóhídra való tehetetlen bárányokat szeret látni, Krisztus ügyének már sokat ártott.

**„A POHARAT, MELYET NEKEM ATYÁM
ADOTT, NE IGYAM-E MEG?”⁶**

Ha valaki vagy valami arra sarkal, hogy kibujj a kereszt alól, mondd te is: „A poharat, amelyet *Atyám* adott, ne igyam-e ki?” Nagy vigaszt és erőt ad az a gondolat, hogy a kehely a jóságos Atyától jön még akkor is, ha azt pogányok és zsidók nyujtják át. Jézus ezt tisztán látta. Én csak hiszem. De hogy mennyire igaz az, amit hiszek, meggyőződhetem abból, hogy Krisztus ugyanazt isteni szemé-
vel látta. Az Atyától fogadok tehát minden kelyhet, ha mégoly keserű is a tartalma. Miért is hadd jöjjön csak az a kehely! „Felemelem a szabadulás kelyhét és az Úr nevét segítségül hívom.”⁷

**4. „AKKOR A TANITVÁNYOK MINDNYÁJAN
ELHAGYTÁK ÉS ELFUTÁNAK”⁸**

Magábanvéve még semmi rossz sem lett volna abban, ha a tanítványok rendben el-

vonulnak, ahogy az Úr ezt maga akarta: „*Ha tehát engem kerestek, hagyjátok ezeket elmenni.*”⁹ Ha mind vele mennek és vele halnak, ez Krisztus Egyházát csírájában elfojtotta volna. Nincs jogunk, hogy magunkat a vértanúságnak odadobjuk, ha Isten arra nem hív, vagy nem várva be az időt, amelyre Isten a segítségét szánta... Ez nagyon szomorúan végződhetnék. De ez a szanaszét-futamodás mégis csak megalázó volt Jézusra és megszorította őt. Tehát ennyit ér a vitézkedés, melyet a szenvedés előtt mutattak, amikor valamennyi kész volt a halálba menni Mesteréért?! Az apostolok túlméretezték erőiket, és éppen azért, nem is készültek fel eléggé a küzdelemre. A nehézség elől *megfutamodni* éppen oly szégyen, mint *nem futni* meg a bűnalkalmak elől. Mind a kettő gyávaság. Sokan voltak s vannak, akik szívesen felmennének Krisztussal a Táborra, de kevesen, akik vele kitaranak útjában a Kálváriára. Melyik csoporthoz tartozom én?

Beszélgetek az Úrral az átélmélkedett anyag szerint, ígérve neki: „Mester, követlek téged, bárhová mégy.”¹⁰

Igen, követlek téged, *okosan, kitartóan, hűségesen...*

---

¹ Jn. 18, 6—12. — ² Mk. 13, 50. — ³ Iz. 53, 7. —
⁴ Lk. 22, 38. — ⁵ V. ö. Makk. 1, 2. — ⁶ Jn. 18, 11. —
⁷ 115. Zsolt. 13. — ⁸ Mt. 26, 56. — ⁹ Jn. 18, 8. —
¹⁰ Mt. 8, 19.

XIV

JÉZUST ANNÁS ELÉ HURCOLJÁK

Első előgyakorlat. Maga a történet: „Először Annáshoz vivék, ki ipa volt Kaifásnak, a főpapnak abban az esztendőben. A főpap tehát kérdezé Jézust az ő tanítványai és tanítása felől. Felelé neki Jézus: Én nyiltan szólottam a világnak, és mindenkor a zsinagógában tanítottam és a templomban, ahova a zsidók mindnyájan összegyűlnek és titokban semmit sem szólottam. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, akik hallották, mit beszéltem nekik, íme ezek tudják, mit beszéltem én.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzélése. Éjféltajt volt, amikor Jézust Annás főpap palotájának kivilágított udvarán keresztül a csarnokba vezették, amely akkora volt, mint egy kis templom. A bejáratnál szemben 28 tanácstagtól körülvéve ült Annás. Vén, ösztövé ember, ritka szakállal, telve ördögi gúnnyal, hideg, zsidó göggel. Előtte áll Jézus. Kezéről, a törvény értelmében, most leoldják a bilincset. Lehajtott fővel, hallgatagon áll ott. A csarnokot egyébként fegyveres szolgák és csöcselék tölti be. Ott van már a hamis tanúk egy része is, akik majd később Kaifásnál szerepelnek. (Emmerich.)

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy

az ő fenséges magatartásából megtanuljam, hogyan kell nekem is a vádak és megaláztatások alkalmából viselkednem.

1. AZ ÚT ANNÁSHOZ

Krisztus Urunknak ez az útja és méginkább a rákövetkezők — egyik bíróságtól a másikig — rendkívüli nagy megaláztatására szolgáltak. A kíváncsi, kaján csöcselék, amely olyan szívesen kéjeleg más baján, mindinkább szaporodik. Ezek közt áthaladni, megköttözötnen, oly dicsőséges mult után!... Mennyi gúnyt és kárörömet vált ez ki! Hasonlitsuk csak ezt a „bevonulást“ ahhoz a virágvasárnapihoz! Az ellentét még inkább kiemeli a gyalázatot. Akkor harsogott a levegő a hozsannáktól, most visszhangzik a gúnytól, és gyalázkodásoktól. Akkor ruhákat teregettek lába elé, most még a saját ruháját is letépnék róla. Akkor pálmákat lengtetek, most botokat, öklöket, kardokat. Ilyen a világ! Csalfa és állhatatlan. Akit ma magasztal, holnap kész a sárba rántani. Örült, aki a világot szereti, benne bízik, szolgál neki, kegyét keresi. Ugyan jól ki lehet használni a népszerűséget is, de valóságos méreg arra nézve, aki annak üres voltát nem ismeri, át nem érzi. Mennyivel bölcsebb s üdvösebb dolog Isten tetszését keresni s Krisztusnak, az Ő szeretett Fiának kelyhét, a szégyent és gyalázatot, — ha az hibánkon kívül ér minket — övele megosztani!

2. A FŐPAP KIKÉRDI JÉZUST TANÁT ÉS TANÍTVÁNYAIT ILLETŐLEG

Annás úgylátszik feje valami törvényszéknek, amelynek az volt a feladata, hogy a tan tisztasága felett őrkdjék és így a vádat a főpap előtt képviselje. Azért állították elő az Urat az ő tanácsánál. Nagy bőbeszédűséggel veti fel a kérdéseket. Mire Jézus felemeli fáradt fejét és higgadt nyugodtsággal, minden szót jól megfontolva adta elő egyszerű védekezését: „Én nyiltan szóltam a világnak...” (Lásd az első előgyakorlatban.)

Ó, bárcsak mi is mindig így beszélhetnénk, ha felelősségre vonnak minket, s ne volnánk kénytelenek a dolgot csürni-csavarni, hogy a csávából kikerüljünk. „Amit mondtam, azt mindenki hallhatta, amit tettem, mindenki láthatta, amit írtam, azt mindenki olvashatja. Életem nyilt könyv, amelybe mindenki betekinthet.” Bölcsbben nem beszélhetett volna az Úr. A tanítványokról feltett kérdés elöl kitér az Úr. Jót bizony alig mondhatott volna róluk, rosszat pedig nem akart mondani, de meg amúgysem akarta őket bajba keverni. Tehát gyengéden hallgat. Krisztus Urunk is azt a nagyon megszívlelendő elvet tartja: „Vagy jót mondok másról, vagy semmit.”

3. JÉZUS ÖNVÉDELME

Jézus védekezése a bíróságok előtt:

a) *bátor és nyugodt*. Ilyenné tesz bennünket az igazságnak biztos birtoklása, lelkiismeretünk békéje és tisztasága. Így állottak, így vallottak bíráik előtt a vértanúk is.

b) Bizonyos tartózkodás, szófukarság mu-

tatkozik Jézus védőbeszédén. Csak a legszükségesebbekre szorítkozik. Arra felel csak, amit kérdeznek tőle. Annál is inkább tesz így, mert kívánja, hogy megalázzák és halálra adják.

c) Beszédében az *okosság szelidséggel párosul*. „Legyetek okosak, mint a kígyók, és ártatlanok, mint a galambok.”² Nem akar ügyeket és személyeket belekeverni, amik és kik a dologhoz nem tartoznak.

S ezért érdemelte Jézus életének egyik legnagyobb megaláztatását, az arculütést. Rajta is bevált a szállóige: „Szólj igazat és betörik a fejed.” „Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa!”³

Beszélgetek a legvégén az Úrral, ígérem neki, hogy magatartása mindig mint példa lebeg majd előttem: „*Én sem szégyellem soha az Evangéliumot*”⁴ s Isten ügyéért kész vagyok szidalmakat, arculcsapásokat, sőt a halált is elszenvedni. Kész vagyok az Úr Jézus diszjeleit: a megaláztatást s gyaláztatot magamra ölteni, mert ő is irántam való szeretetből viselte ezeket.

---

¹ Jn. 18, 13—21. — ² Mt. 10, 16. — ³ Mt. 5, 10.
— ⁴ Róm. 1, 16.

XV

JÉZUST ARCULÚTIK

Első előgyakorlat. Maga a történet: Miután Jézus oly szelíd és bölcs védőbeszédét megtartotta, „az ott álló poroszlók egyike arculüté őt mondván: Így felelsz te a főpapnak? Felelé neki Jézus: ha rosszul szólottam, tégy bizonysgót a rosszról, ha pedig jól, miért ütsz engem?”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet élénk elképzélése: Emmerich szerint a törvényszolga vaskesztyűs öklével mérte a csapást a szenteséges arcra, egy lökés kíséretében. Jézus oldalvást egy lépcsőre esik, amely bizonynal a bírói székekhez vezetett fel. Arcáról vér folyik.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az a mérhetetlen gyalázat, amelyet az arculverés által elszenvedett, erősítsen és bátorítson engem is, hogy minden dorgálást és rendreutasítást, amely engem előljáróim vagy mások részéről érhet, az ő szeretetéből nagylelkűen elviseljem.

1. JÉZUST ARCULÚTIK

Már a paradicsomban, amikor Isten *egyik* arcát megmutatta, a hálátlan teremtmény a bűnnel mért arra ütést. Most, amikor megtestesült Fiában a *másik* arcát mutatja, az sem került el a kegyetlen csapást.

Ennek az arculcsapásnak minden fogalmat

felülmúló gyalázatát némiképen megmérhetjük, ha tekintetbe vesszük az Arculcsapottnak végtelen fenségét és méltóságát. Ez az arc, amelyre az angyalok is epedve tekintenek.² A királyok királyának, az élők és holtak legfőbb bírójának arca ez. Aki pedig ezt a szörnyű merényletet elköveti, aljas szolga, aki csupa talpnyalásból, hízélgésből vállalkozott arra. Hozzá kell vennünk, hogy az ütleget mily *durva és kegyetlen volt*, és azt nagy, *nyilvános és hivatalos gyülekezet* előtt türi el az Üdvözítő. Végül *oly feleletért* jár ki ez a megbecstelenítő arculcsapás, amelynél igazságosabbat és bölcsőbbet el sem lehet képzelni. Méltán csodálkoznak a Szentírás e helyénél a Szentatyák, hogy a föld nem nyílt meg ebben a pillanatban s nem nyelte el a merényletet, holott sokkal kisebb bűnökért megtörtént az . . . A nap nem homályosult el és a világ nem fordult ki sarkaiból. Valóságos csoda, hogy nem száradt el azonnal a merénylet, istentelen kar. Ezt a csodát az Úr Jézus azért akarta művelni, hogy engem megtanítsa a gyalázatot érte örömmel elviselni . . .

2. JÉZUS FELELETE

„Ha rosszul szólottam, tégy bizonyosságot a rosszról, ha pedig jól, miért ütsz engem?”³

Mindnyájan tudjuk, tapasztaljuk, hogy a nyilvános megszegyenítés, főleg ha az igazságtalan, mennyire felháborítja az embert. Az orrlyukak ilyenkor reszketni szoktak, az ajkak remegnek, az idegzet szinte pattanásig feszült. Mily hősies erőfeszítésbe kerül ilyenkor higadtnak maradni, s olyat nem tenni vagy mon-

dani, ami talán mélyen alattunk áll. Szemléljük az Úr Jézus viselkedését.

a) E méltatlanságot az Úr nem fogadja némán, szótlanul. Tiltakozik. Ezt az előljárónak, egyházi állásban levőnek olykor szoros kötelessége megtenni, nehogy a gyalázat magát az állást vagy állapotot érje. Urunk alázata sohasem volt meghunyászkodó. Az alázatosság: igazság. Mikor az igazság követelte, ő is megszólal és visszautasít.

b) Ámde minő önbírással teszi ezt az Úr! Nyilvánvaló, hogy nála nem a saját személyéről van szó, hanem az ügyről, amelyet képvisel. Ilyen önuralom csak azoknál lehetséges, akiknél Isten dicsőségén kívül már minden mindegy.

c) Jézusnak ez az eljárása nem cáfolja meg azt az általa hirdetett irányelvet: „Aki megüti jobb orcádat, fordítsd oda neki a másikat is.”⁴⁴ Ezzel Jézus nem akar mást mondani, mint azt, hogy az embernek, főleg az apostolkodó embernek, késznek kell lennie Istenért, ha kell, a legnagyobb gyalázatot is elszenvedni.

3. ANNÁS MAGATARTÁSA

Annás, akinek voltaképen kötelessége lett volna a hitvány szolgát rendreutasítani, mélyen hallgat, sőt örömmel látja a gyűlölt Názáreti meggyaláztatását, amely őt társadalmilag egyszerűen s mindenkorra tönkretette. Ezzel az első tárgyalás végetért. Annás Urunkat vejehez, a vele azonos szellemű Kaifás főpaphoz kísérteti át.

Jézus vesztes lett a pörben, amint az lesz a következő fórumnál is. Megalázottan, némán, de türelmes és nemes magatartással megy egyik

bíróságtól a másikig. Az utca csöcseléke mind nagyobb számban szaporodik a szenzációs látnivalóra, de Jézus szelidsége is nőttön nő. A vele szemben kifejtett kegyetlenség csak nagyobb és nagyobb irgalmat és részvétet sajtol ki szívéből.

A megrázó jelenet egy kis önvizsgálatra nyújthat alkalmat. Én is találkozom gyakran Isten arcával, felebarátomban, aki az ő tagja, képe. Ő mondja, az Úr: „Amit egynek e legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, *nekem cselekedtetek.*”¹ Minden sérelem és bántás, ami egyenlő az erkölcsi arculütéssel, őt éri.

De találkozom Uram arcával, bár fátyollal takart arcával, az Eucharishtiában is. Mikor tiszteletlenül, készületlenül, sőt talán méltatlanul közeledem, nem hallom-e a lepel alól a szemrehányást: „Miért ütsz engem?”

A beszélgetésben megkérdem Uramat a sok arculcsapásért, amelyet nap-nap után hallgatagon, türelmesen elszenved, óvjon meg attól a szerencsétlenségtől, amelyet a bűn jelent. Minden bűn valamiképpen az ő szentséges arcára mért csapás. Főleg mentsen meg a méltatlan áldozás szörnyű bűnétől, aztán mindentől, ami a felebaráti szeretetet sérthetné. Ezekre teszek jó elhatározást.

---

¹ Jn. 18, 22—23. — ² V. ö. I Pét. 1, 12. — ³ Jn. 18, 23. — ⁴ Mt. 5, 39. — ⁵ Mt. 25, 40.

XVI

PÉTER HÁROMSZOR MEGTAGADJA JÉZUST

Első előgyakorlat. A történet, amelyről Szent Márk evangélista, Péter apostol bizalmasa s kísérője, az Apostol közlése alapján így számol be: „Amíg Péter lent vala az udvarban. odajöve a főpap egyik szolgálója, ki látván Pétert melegedni, szemügyre vevé őt és mondá: Te is a názáreti Jézussal valál. Ő pedig tagadá, mondván: nem ismerem, nem is értem, mit mondasz. És kiméne az előcsarnokba és megszólala a kakas. Ismét meglátván őt a szolgáló, megint kezdé mondogatni a körülállóknak, hogy ez is azok közül való. Ő pedig újra tagadá. És kisvártatva ismét az ott állók mondák Péternek: Valóban közülök való vagy, mert hiszen galileai vagy. Ő pedig kezdé átkozódni és esküdni, hogy nem ismerem azt az embert, akit mondotok. És azonnal másodszor szóla a kakas. És eszébe jutott Péternek az ige, amelyet Jézus mondott vala neki, hogy mielőtt a kakas kétszer szól, háromszor fogsz megtagadni engem. Erre sírásra fakadt.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és esemény elképzelése: A főpap palotája külső és belső udvarral. Péter majd az egyikbe, majd a másikba támoogy, majd a többiekhez a tűz mellé telep-

szik. Az arcáról lerívó zavar és búbanat s tartózkodó magaviselete gyanússá tette őt a poroszlók, a nép és a ház szolgáliszemélyzete előtt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy levonjam Péter bukásának tanulságait és így hasonló eséstől megmenekedjem.

1. A BUKÁS SÚLYA

Hogy bukása előtt Péter apostol szent életet élt, arról nincsen kétség. Lángoló volt a hite, hiszen ő vallotta meg és pedig isteni kinyilatkoztatásból merített világossággal, hogy Krisztus az élő Isten fia.² Eleven volt s feltétlen a bizalma. Ő volt az egyedüli, aki a tó vizére mert lépni Jézus szavára. Krisztus iránti hő szeretetének pedig annyi jelét adta, hogy ezzel szinte tele az Evangélium. Valójában a Jézus iránti odaadó szeretet Péternek legszebb és legjellemzőbb tulajdonsága. Tisztaságáról maga az Úr bizonyoságot tesz, amikor az utolsó vacsorán így szól apostolaihoz: „Ti tiszták vagytok.”³ És íme, ilyen előzmények után, ily magasból következik be a hármas bukás. Péter bűnénél kétségkívül voltak enyhítő körülmények is. Heves temperamentuma, az álmatlanul töltött éjtszaka, a meglepetés, a közeli veszély stb., amelyek tiszta látását, akaraterejét csökkentték, de a bukás mégis súlyos volt.

Nemcsak mint Istent tagadta meg Jézust, amire még a legelvetemültebb emberek is ritkán vállalkoznak, hanem mint embert is. „Nem ismerem azt az embert”, „nem értem, mit mondasz”. Hogyan? — Péter! Te nem ismered azt az embert, aki hozzád és fitestvéreidhez egyszer oly nagykegyesen így szólt: „Jöjjetek utánam

és emberek halászaivá teszlek titeket!“⁴ Aki-
nek annyi csodáját láttad és élvezted, aki té-
ged pappá szentelt, megtett Egyháza fejévé;
akinek a kezéből az előző este az első szent-
áldozást vetted! Minden nemesen érző lelket
megdöbbent az ilyen kifejezett Krisztus-
tagadás.

De milyen könnyen térünk napirendre a gy-
akorlati istentagadás felett! A gyakorlatban
hányszor megtagadjuk Isten *jóságát*, amikor a
teremtmény szeretetét az övé elé helyezzük. Az
Ő *gondviselését*, mikor bizalmatlankodunk, sőt
zúgolódnunk. Az Ő *igazságosságát*, mikor talán
nyílt szemekkel is át merjük lépni az ő paran-
csait. Az Ő *mindenüttjelenlevőségét*, amikor
nem szegyenlünk olyat tenni, gondolni, amit még
a gyóntatószékben is nagynehezen tudunk be-
vallani. Végre az Ő *szentségét*, amidőn magunk-
kal vagy másokkal el akarjuk hitetni, hogy ez
vagy az nem is bűn... Ily esetben azok közé
tartozunk, akikről Szent Pál állítja: „hangoz-
tatják, hogy ismerik az Istent, de cseleked-
teikkel megtagadják.“⁵

2. SZENT PÉTER BUKÁSÁNAK OKAI

„Senki sem lesz hirtelen gonosszá.“ Péter
bukásának is megvannak az előzményei, lépcső-
fokai. Lássuk azokat és okuljunk:

a) *A vakmerő bizakodás.* Péter kétségkívül
szíve mélyéből szerette az Urat és viszont
Krisztus is szerette Pétert. Ha ez nem is tette
kevélyé Pétert, de elbizakodotta lett. Lehetet-
lennek tartotta, hogy ő valaha elhagyja Krisz-
tust. Ezt hangoztatta még Krisztus jövendölése
ellenére is. És hogy ez a bukás bekövetkezzék,

nem is kellett kinpad, vagy életveszélyes fenyegetések, elég volt hozzá egy szolgálónak kihívó fellépése. Jól mondja Aranyszájú szent János: „Péter esése meg lett engedve, hogy lássuk, milyen gyenge az emberi természet, ha Isten elhagy minket.” Szentebb vagv-e te, mint volt Dávid? Bölcsőbb-e, mint Salamon? Erősebb-e, mint Sámson? és íme, mind a három elbukott. Légy tehát óvatos! A bukás elől nem biztosít sem a kor, sem a bölcsesség, de még az erény sem, ha az nem gyökerezik a mélységes, magában nem bízó alázatosság talajában.

b) *Az elhanyagolt imádság.* Ez nagyon összefügg az előbbivel. Csakis az imádkozik úgy és annyit, amennyit kell, aki átérzi saját elégtelenségét. Hányszor figyelmeztette Krisztus apostolait: „Virrasszatok és imádkozzatok”, — és erre maga is példát adott. Mily veszélyes lehet az az éjtszaka, melyet nem előzött meg buzgó esti ima! Vizsgáljam itt meg, hogy mennyit és hogyan imádkozom? Imádságos-e az életem? *Aranyszájú szent János szerint:* „Az távozik el Istentől, aki imádság által nem egyesül vele. Hiszen mindenki előtt ismeretes, hogy teljesen lehetetlen imádság nélkül jámborul élni és boldogan meghalni.” „Aki nem járul az imádság által Istenhez, kísértésbe esik.” „Kire tekintek tehát? — kérdi az Úr — arra, aki szegény, aki megtört lelkű s aki beszédeimet féli.” „Járuljunk azért bizalommal a kegyelem trónja elé, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségre.” „Lehetetlen, hogy az ember, aki állhatatosan könyörög, bűnbe essék, mert az ima után a buzgalomnak bizonyos heve

marad hátra a lélekben, amely által a kísértésnek könnyen ellenállhatunk.¹⁸

c) *A rossz társaság.* „Meg kell fontolnunk, — mondja Szent Paschasius — hogy Péter hol tagad? Ott, ahol nincs igazság, ahol Krisztus még van kötözve, ahol az ártatlanságot nehéz megőrizni.” És csakugyan, amíg Péter Jézusnak és a jó apostoloknak társaságában maradt, addig mily erős volt! Alig válik el ettől a társaságtól és a salak közé keveredik, nyomban gyenge lesz. Aranyszájú szent János így adja elő ennek okát: „A dolog természetében van, hogy valahányszor a jó a rosszal — óvatlanul és feleslegesen — érintkezik, nem a rossz lesz a jó által jóvá, hanem megfordítva.” Már a pogány Seneca leszögezi: „Nincs gonosz, aki nekünk valami gonoszat ne ajánlana, ránk ne erőszakolna, velünk ne közölne. Szokásainkat a velünk érintkezőktől kölcsönözzük. És amint némely testi betegség a testi érintkezés által közlődik, úgy adja át a szellem a szellemi érintkezés által a bűnt.”

3. PÉTER SIRATJA VÉTKÉT

„Hátrafordulván az Úr, rátekinte Péterre. Akkor megemlékezék Péter az Úr ígéről... És kimenvén, keservesen sírt.¹⁹ Jézusnak szelíd, inkább emlékeztető, mint szemrehányó pillantása szívébe nyilallik és megsiratja vétkét. Siratta egész életében. A hagyomány szerint minden kakasszóra megeredtek könnyei és barázdát vájtak arcán. Pedig biztosan tudta, hogy Jézus megbocsátott neki. De ez nem sekélyítette, hanem elmélyítette a könnyek forrását: a szeretetet.

Beszélgetek az Úrral. Kérem őt, óvjon meg engem hasonló bukástól. De, ha már van mit megíratnom, engedje meg, hogy a bűnbánó, vezeklő szentjei közé tartozzam. Megköszönöm, hogy egy vezeklő kezébe adta a legfőbb kulcs-hatalmat, hogy ahhoz a penitencia szentségében nagyobb bizakodással közelítsek. Viszont saját esemből, ha arra visszatekintek, merítsek részvétet és irgalmat hibázó testvéreim és felebarátaim iránt.

---

¹ Mk. 14, 66—72. — ² Mt. 16, 16. — ³ Jn. 13, 10. — ⁴ Mk. 1, 17. — ⁵ Tit. 1, 16. — ⁶ Iz. 66, 2. — ⁷ Zsid. 4, 16. — ⁸ Aranyszájú szent János. — ⁹ Lk. 22, 61—62.

JÉZUS KAIFÁS ELŐTT

XVII

AZ ELSŐ ITÉLKEZÉS

Első előgyakorlat. Maga a történet: „Amazok pedig fogván Jézust, Kaifás főpaphoz vivék... A papi fejedelmek pedig és az egész gyülekezet hamis tanúságot keresének Jézus ellen, hogy őt halálra adják, és nem találtak... És fölkelvén a főpap mondá: Semmit sem felelsz-e azokra, mikről ezek ellened tanúskodnak? Jézus pedig hallgat vala. És mondá a főpap neki: Megesketlek téged az élő Istenre, hogy valld meg nekünk, te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia? Felelé neki Jézus: Te mondád! Azonban mondom nektek: Majd egykor látni fogjátok az Emberfiát az Isten hatalmának jobbján ülni, és eljönni az ég felhőiben. Ekkor a főpap megszagatá ruháit mondván: káromkodott... Mit gondoltok? Azok pedig felelvén mondák: Méltó a halálra.”

Második előgyakorlat. Helyszín és jelenet elgondolása. Emmerich szerint a törvénykezési helyiség az udvarnak egyik — néhány lépcsővel magasabb — fedett része. Itt vannak félkörben a bírák székei. Középtűt, kimagasló trónján a főpap. Kaifás higgadt, de bösz arckifejezésű. Aranyvirágokkal, bojtokkal, csattokkal díszített köpenyt visel. Előtte áll Jézus nyugodtan, fájdalomosan, nemesen.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy tudjak hallgatni, de tudjak beszélni is, amikor és ahogyan azt Istennek nagyobb dicsősége kívánja.

1. A TANÚKIHALLGATÁS

Alig jelent meg Jézus Kaifás előtt, ez is, mint Annás, kérdések özönével rohamozta meg az isteni Vádlottat. „Ő pedig ott állott szótlanul, szenvedően maga elé nézve a földre és Kaifásra rá sem pillantott.”¹² Így tehát a tanúk kihallgatására kellett áttérni. De a bíróság ezekkel sem volt szerencsés. Egyik ledöntötte vallomásával a másik állítását. Még a két annyira-amennyire egyező vallomás is eltért egymástól, és nagyon is elárulta a hamis célzatosságot. Jézus pedig minderre hallgatott. Nemcsak azért tette ezt, mert ilyen vádakra nem volt érdemes felelni, hanem magasabb szándékból is. Így tett a többi fórumoknál is általában. Hallgatott, jóllehet oly könnyen cáfolhatott és védekezhetett volna. Hallgatott, bár nemcsak a saját becsülete, hanem apostolainak, édesanyjának sorsa is veszélyben forgott, sőt szó volt magáról az életről is, amelyet olyan kínos halállal kell majd végeznie. Sőt látszat szerint, magának a művének, s így az Atya dicsőségének érdeke is ügyes és okos védelmet kívánt volna. De Jézus hallgatott, hogy jó hírnevét, becsületét, amely ha valakit, őt minden teremtmény felett megillette, kedves áldozatul Istennek bemutassa, és így a mennyei Atya dicsőségét annál inkább kiemelje. Hány és hány lelket büvölt már el ez az imádsraméltó hallgatás és indított hősi utánzásra!

Én pedig kérlek, Uram, „Tégy lakatot a szá-

jamra, reteszt ajkam ajtajára, ne engedd, hogy szívem gonoszságra térjen, és mentetgven mentegessem bünömet".³

2. JÉZUS VALLOMÁSTÉTELE ISTENSÉGE MELLETT

Végre a főpap önmagából kikelve kényseríti az Üdvözítöt, hogy messiási küldetése és isteni természete felől hivatalosan nyilatkozzék. „Megesketek téged az élő Istenre, hogy valld meg nekünk, te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia?” Mindenki lélekzetvisszafajtvá vár. Jézus pedig felel — méltósággal teljes hangon, mindent átható, mindent megremegtető hangon, az örök Ige hangján: „Te mondd, Én vagyok, és mondom tinektek, megláttok még engem, mint Bírátokat, amikor elérkezem az ég felhőiből.” A teremben néhány percig dermesztő csend. Ámde a mennyország és az igazak lelkei a Limbusban örömujjongásba törnek ki. A világ véghatárain, ahol még a pogányság éve uralkodott, derengeni kezdett. A pokol pedig fenekestül megrázkódott s a gonosz lelkek egész raját bocsátotta ki magából, hogy ennek a vallomásnak ragyogó fényét lehetőleg homályba borítsák. A pokolnak ez a mozgalma csakhamar észlelhető lett Krisztus ellenségeinek frenetikus kitöréseiben. Mintha az ördög szállotta volna meg Kaifást, néhány lépést hátrálva ruháját tépi, és örvöngve kiáltozza: „Hallottátok a káromlást?”

Azok pedig kiáltják: „Méltó a halálra!”

Én pedig leborulok Uram, Istenem előtt és imádva öt, hálálkodom ezért a minden kétséget eloszlató nyilatkozataért. Ime, ő, mint a meg-

ígért Messiás, hivatalosan bejelenti megérkezését a főtanács előtt. Isten természetes fiának, tehát *valóságos Istennek* vallja magát ünnepelesen. Ezt a jelenlevők is mind így értették, mert csak ezt bélyegezhették meg, mint istenkáromlást és halálraméltó bűncselekményt. Magam pedig így ítélek ezek után: „Tudom, kinek hittem.” Tudom, kinek szolgálok. Egész életemet erre szentelem, hogy én is ezt hirdessem. Ó, ezerszer boldogok, akik ezt az evangéliumot a pogány világnak is elvihetik hirdetve, hogy nincs másban üdvösség, mint Jézus Krisztusban! Százezerszer boldogok, akik ezt a hitet vérükkel is megpecsételhetik.

3. A HALÁLOS ÍTÉLET

Nézem az Úr Jézus arcát, amikor elhangzik felette a halálos ítélet. A második Ádám elfogadja és magára veszi az első Ádám által megérdemelt ítéletet: „Halállal kell halnod!”⁵ Megadással, alázattal, engedelmességgel fogadja az Atya kezéből. Neki meg kell halnia, hogy én éljek, viszont nekem is meg kell már egyszer halnom önmagamnak, hogy ő bennem és nekem éljen.

„Az embernek, ha egyszer már komolyan akar a tökéletességre törekedni, halálra kell ítélnie magát, és ezt az ítéletet nap-nap után végre kell hajtania.” (Ginhac.) Ezt teszem, ha lemondok önfejűségemről, inyemről, kedvteléseimről s nagylelkűen megteszek mindent, amit Isten lelkiismeretem által tőlem kíván. Viszont, ha engem is tévesen, vagy igazságtalanul ítélnék meg, a halálraítélt Krisztusra gondolok és

arra, hogy ítélt majd egykor felettem is az igaz Bíró.

Beszélgetve tárgyalom meg az Úr Jézussal ennek az elmélkedésnek tanulságait. S felindítom magamban a hitnek, reménynek és szeretetnek értékes indulatait az Úr Jézussal, mint igaz Istennel szemben.

---

¹ Mt. 26, 37—68. — ² Emmerich. — ³ 140. Zsolt. 3, 4. — ⁴ II Tim. 1, 12. — ⁵ Gen. 2, 17.

XVIII

AZ ÉJTSZAKA HÁTRALEVŐ RÉSZÉ
KAIFÁS HÁZÁBAN

Első előgyakorlat. Maga a történet: Halálra ítéltel szemben a csöcselék mindent megengedhetőnek gondolt. Miért is „kezdék őt némelyek leköpdösni, szemét bekötvé öklözni, és mondogatni neki: Találd ki! A szolgák is arculverték őt.”¹¹ Minthogy a zsidó törvény tiltotta az éjtszakai törvénykezést, a tanács a reggeli órákra újból egybe lön hívva, hogy a kihallgatást, az ítéletet forma szerint újra lefolytassa. Közben Jézust egy szűk tömlőcbe örizték.

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet elgondolása: Emmerich szerint a pribékek és a csöcselék Jézus hajából, szakállából egész fürtöket tépnek ki, csúfolják, gúnyolják, köpdösik. Szalmából, háncsból font gúnykoronát illesztenek a fejére, s aztán onnan leütik, stb. — A börtön, amelybe Jézust az éjtszaka hátralevő részére viszik, kicsi, kerek pince, ahol Jézus fejét vaskarikával a falhoz erősítik s kezeit megkötözik.

A harmadik előgyakorlatban kérem az Urat, adjon nekem hő vágyat gyalázatában osztozkodni és legalább is megadó, szerető lélekkel fogadni a kisebb és nagyobb megaláztatásokat.

1. KRISZTUS URUNKAT KICSÜFOLJÁK

Fontolgtatva sorra veszem, amit a műveletlen, durva, mások szenvedésében kéjelgő cselék Jézussal elkövet. Amit csak a kegyetlen, romlott szív és a sugalmazó sátán kitalálhatott, mind alkalmazásba jön. Arcába köpnek, aztán beborított fejét bottal ütik és felszólítják, találja ki, hogy ki ütötte meg. Arcul csapkodják, majd haját, szakállát tépik. Ily környezetben lenni elhagyottan, minden védelem nélkül! A pokolra, a gonosz szellemek szörnyű társágára emlékeztet ez . . .

És ugyan kivel történik mindez? Azzal, aki körüljárt jót tevén, aki mindenkit gyógyított és vigasztalt, a vaknak visszaadta a látást, a némának a beszélőképességet, a süketnek a hallást, a halottaknak az életet. Azzal, akiről írva van: „Ragyogtasd fel arcodat, hogy megszabaduljunk.”¹² Akiről azt mondja Szent Pál, hogy „az Atya dicsőségének fénye és lényegének képmása”;³ „akit az angyalok is látni kívánnak”.⁴

Van-e nemesen érző szív, amelyet ily bánásmód fel ne háborítana, részvétre ne indítana és engesztelésre ne buzdítana?! Főképen ha meggondoljuk, hogy ezt a gyalázkodást — meg nem szünve — folytatják a káromkodók és általában minden bűnöző. Az Eucharisztia színei által leplezett arc is hányszor kap csapásokat, amelyek kihívó közömbösséggel mintha csak azt kérdenék: „találd ki, hogy ki ütött meg téged?!”

Az Úron most csakugyan szóról-szóra beteljesedtek az ígék: „Oda nyujtotta arcát annak, aki őt veri, és megtelt gyalázzal.”¹³ Szenvadás-szomjas szíve mindenből még többet ki-

vánt, de a megaláztatásból annyi kijutott neki, hogy még ő is elégnek ítéltette.

Eléje borulok, imádom és vigasztalom őt és megsejtem, s szinte irigylem a Szentek szomját a megaláztatás után, akik Keresztes Szent Jánossal mi egyebet sem kívántak, mint „tűrni és megvettetni Érte!”

2. JÉZUS A BÖRTÖNBEN

A bíróság és a csöcselék aludni tért. De Jézusnak a kemény ülésen, falhoz láncolt fejjel, álmatlanul kell eltöltenie az éjtszakát. Ilyen élmények után máris „eltiport féregnek” érzi magát. Mit hoz még a másnap?!

Hazánkban, de főleg a külföldi katolikus hegyvidékeken gyakran látni kápolnát, amely Krisztus kicsi börtönét jelképezi az isteni fogollyal. Ezt „Krisztus a nyomorúságban” néven ismerik. Hűséges képe a tabernákulumnak az engesztelés és vigasz után sóvárgó isteni Szívvel. Bemegyek a börtönében elhagyatottan, egyedül szenvedő Uramhoz s a jámbor Szász Ludolfal gyengéden hozzásímulva csókolgatom kezét és lábát, sőt a bilincseit is. S kérem: „Uram, Jézusom, ha már nem tudlak téged megszabadítani ebből a nyomorúságból, legalább pihentesd isteni fejedet vállamon. S résztvevő szívvel együtt maradok s virrasztok szenvedő Urammal, Jézusommal.

3. A REGGEL

Lassan világosodni kezdett s az első nap-sugarak behatoltak a tömlőc rácsos ablakán. Mintha csak vonakodva s szégyenkezve tették

volna, bocsánatot kérve tőle, hogy ők hozzák
meg életének legfájdalmasabb napját. Fel-
virradt a kínos, de mégis édes nap, a világ
legnagyobb napja. „Mert mit használt volna
születnünk, ha meg nem váltattunk volna.“¹ Az
Úr Jézus szeretettel üdvözli ezt a napot és
hálálkodik Atyjának, hogy azt számára és az
egész emberi nem javára felvirrasztotta. Ez a
nap juttatja őt célhoz, töri meg a pokol hatal-
mát és nyitja meg a lelkek számára minden
kegyelemnek bő forrását. A szenvedés napjai
a kegyelemnek napjai, — ezt jól megjegyzem!

Beszélgetés az Úrral. Hálálkodom mind-
azért, amire érettem vállalkozott. Belátom, hogy
nekem egészen az övének kell lennem, hiszen
erre ily drága áron szerzett jogcímet. Hogy
pedig az övé vagyok, azt azzal mutatom meg,
hogy az ő *diszjeleit* szívesen, nyíltan, és bátran
hordozom: a gyalázatot, a megaláztatást és
megvettetést, amellyel a világ Krisztus híveit
többé-kevésbé, de mindig elhalmozza.

---

¹ Mk. 15, 65. — ² 79. Zs. 20. — ³ Zsid. 1, 3. —
⁴ I Pét. 1, 12. — ⁵ V. ö. Jer. sir. 3 20. — ⁶ Szent
Ágoston.

XIX

A REGGELI GYŰLÉS. KRISZTUST PILÁTUSHOZ
VISZIK. JÚDÁS SORSA

Első előgyakorlat. A történet: „Mikor pedig reggel lőn, tanácsot ülének mindnyájan a papi fejedelmek és a nép vénei Jézus ellen, hogy halálra adják. És mondák: Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk. És felelé nekik: Ha mondom is nektek, nem fogjátok hinni, ha pedig kérdezlek, nem felelték nekem. Amde mostantól fogva az Emberfia az Isten hatalmának jobbján fog ülni... Erre mindnyájan mondák: Tehát te vagy az Isten fia? Ki felelé: ti mondjátok, **hogy én vagyok.** Azok pedig mondák: mi szükségünk van még tanúkra?” És fölkerelkedvén az egész sereg, Pilátushoz vivék őt... Akkor látván Júdás, ki őt elárulta, hogy elítélték, megbánván tettét, visszavitte a 30 ezüstpénzt a papi fejedelmeknek és véneknek, mondván: Vétkeztem, elárulván az igaz vért. Amde ezek mondák: Mi közünk hozzá, te lássad... És elmenvén felakasztá magát.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet: Ez az esemény, amint Szent Lukács sejteti, a zsinagóga délnyugati oldalán épült hivatalos ítélőteremben folyt le az összes tanácsstagok jelenlétében. Jézust a főpap parancsára, mint áldozati barmot, ütlegekkel hajszojják bírái elé. A bántalmak, a kimerültség és rászórt szenny folytán alakjából szinte

ki van forgatva. Ámde ez nem ébreszt részvétet a keményszívű zsidókban, sőt fokozza gyűlöletüket.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, adjon kegyelmet, hogy minden Krisztus-gyilkos **szenvedélyt** önlegyőzés által állandóan fékentartsak magamban, nehogy bukásba, kárhozatba döntsön.

1. A MÁSODIK ÍTÉLET

Megtartják tehát a forma szerinti ítélezést. A farizeusi lelkiismeretesség akkor is betölti a törvény betűjét, mikor lelkiismeretlenül gyilkol. A legnagyobb kegyetlenség vagy egyéb szenvedély mily sokszor ölti magára az erény köntösét, még külsőleg jámbor emberekben is. S mily buzgalom nyilatkozik meg Jézus elvesztésében! Hajnalban már mind talpon van és siet a törvényházba. A szenvedély, bár gonosz tanácsadó, de hatalmas munkatárs és hajtóerő. Ez a buzgalom a Sátán érdekében s ügyében állandóan tapasztalható. Ezzel szemben a jó ügy harcosai többnyire mily félénkek, aluszékonyak és állhatatlanok. Ki kel fel korán Krisztusért?! Ki ébred azzal a vággyal, hogy ma Krisztusért, a lelkekért valami jelentős dolgot akar tenni? Jézus azzal a vággyal és elhatározással indult neki ennek a napnak, hogy *ma áldozat leszek, a szeretet áldozata*. Vajjon nem ez volna-e az én megváltott napjaimnak egyetlen méltó programja is?

2. KRISZTUST PILÁTUSHOZ VISZIK

Egyszerű oka ennek az, mert a zsidóknak, mint leigázott népnek, nem volt szabad önálló halálos ítéletet hozniok. Ezt a pogány helytartótól akarták kicsikarni. Ámde ebben a Gond-

viselés terve is belejátszott. Így kellett ugyanis Jézus halálában a pogányságnak is résztvennie, hogy mintegy az egész emberiség műve legyen. Az ő vére tehát nemcsak a zsidókon, hanem az egész emberi nemen. Ezért kellett Jézusnak a második fórumnál is veszítenie, jóllehet itt objektív, de gyáva bíróra talált. Így folyik az isteni áldozatnak tervszerű megsemmisítése. Hiába, a világnak egyszer már nem kell Krisztus! Igyekszik tőle szabadulni, őt lerázni, mint olyat, aki nagyon kellemetlen neki. Legalább nálunk, az „ő kicsiny nyájánál” találna pártfogásra és menedékre! De még mi is — Istenem — vajmi gyakran kelletlenül fogadjuk őt. Terhünkre van ügyeivel és igényeivel. Csak önmegtágadást ne kérne! Elfelejtjük, hogy javunkra és érdekünkben kéri azt tőlünk!...

3. JÚDÁS SORSA

Júdás a Krisztustól, Egyházától való elpártolás örökre klasszikus, szomorú példája marad. A világtól, ördögtől szitott szenvedély belesodorja a lelket a bukásba. Mikor ráeszmél a szörnyű tévedésre, kiábrándul s látja, hogy hova jutott! Messzebbre, mintsem gondolta! Van-e út vissza? A világ ilyenkor cserbenhagy: „Mi közöm hozzá! Te lássad!” Sok eljátszott kegyelem gyakran megbosszulja magát ilyenkor s a bűnös kétségbeesik s nem tud már remélni. Pedig csak a remény, a bizalom menthetné meg!

Péter is bukott, de felkelt, mert volt *reménye*. Júdás is bukott, de nem kelt fel, mert nem volt reménye. Kainnal azt gondolta: „Nagyobb az én gonoszságom, hogysem bocsánatot érdemelnék.”² Mert mi egyéb hiányzott Júdás penitenciájából, mint az isteni remény? Hiszen ő

megbánta tettét, be is vallotta, sőt elégtételt is adott, visszatérítvén az árulás vérdíját. De nem volt reménysége. Kétségbeesett és elveszett. Talán a méltatlan áldozás is közreműködött ebben?

Júdás esete legyen figyelmeztetés számomra, hogy csirájában fojtogassam a szenvedélyt. De ha már hibáztam, nyomban bizalommal kell visszatérnem az Úr Jézushoz. Ha Júdás ezt megteszi, egy szenttel, talán vértanúval többet tisztelnék az Isten oltárán, a szent liturgiában.

Beszélgetek az Úrral. Kérem őt, nyissa meg lelki szememet, hadd lássam a szenvedélynek, főleg az érzékiségnek, gőgnek s kapzsiságnak romboló munkáját, és adjon erőt, hogy ezeknek a legkevesebb engedményt se tegyem! Adjon bátorságot és erőt, hogy mindig hű maradjak hozzá. Külön kérem tőle az erős bizalmat és reményt, hogy azt a világon semmi, még hibáim se csökkenthessék bennem.

---

¹ Mt. 27, 1—5., Lk. 22, 66—71, 23, 1. — ² Gen. 4,13.

XX

KRISZTUS PILÁTUS ELŐTT

Első előgyakorlat. Maga a történet. „És fölkerekedvén azok egész serege, Pilátushoz vivék őt. Elkezdék pedig őt vádolni, mondván: Azt tapasztaltuk, hogy ez félrevezti nemzetünket és megtiltja, hogy adót fizessünk a császárnak és a Messiáskirálynak mondja magát. Pilátus tehát kérdezé őt mondván: Te vagy-e a zsidók királya? Ő pedig felelvén mondá: Te mondod... És midőn vádolták a papi fejedelmek és vének, semmit sem felele... úgyhogy a helytartó szerfölött csodálkozék.”¹

Második előgyakorlat. Helyszín és jelenet: Pilátus palotája az Antonia-várban. A palotából nyílt lépcső vezet le egy teraszra. Ez alatt a térség, ahol a helytartó a panaszos tömegeket fogadni szokta, nehogy beengedve azokat a palotába, veszélyesek legyenek. Maga a helytartó a teraszon foglal helyet. A teraszhoz egy törvényszéki csarnok is csatlakozik a külön kihallgatásokra. Jézust a teraszról levezető lépcső lábáig vonszolják, Pilátus a kereveten fekszik. Mikor látja „milyen zajjal, kiabálással jönnek és vezetik a lépcső elé a megkínzott Jézust, feláll, és ugyancsak gúnyosan kezd velük beszélni, akárcsak ma egy gögös francia marsall a kisvárosi küldöttséggel.”²

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy mindjobban megismerjem benne az Istenkirályt, s

szakítva a világ szellemével, egészen az ő zászlaja alá esküdjek.

1. A ZSIDÓK VÁDJAI

A vádaknak kétségkívül nagy súlyt ad a vádlók tekintélye. Hiszen az Úr Jézus ellen az egész nemzet hivatalos képviselője lép fel vádlóként. S a sürgősség, amellyel az ügyet még az ünnep előtt el akarják intézni. Valamint a vád merészsége és nagysága. A vád iránt érdeklődő helytartó tárgyalásának azzal a pökhendi kijelentéssel akarnak eléje vágni: „Ha nem volna gonosztevő, nem adtuk volna őt kezedbe.”³ S amikor a helytartó nem enged magával ily játékot űzni, Jézusra zúdítják *politikai természetű* vádjaikat, remélve, hogy így hatást tudnak elérni a rómainál. Forradalmat csinál, tiltja az adófizetést, magát királynak hirdeti a szuverén császár birodalmában. Mekkora rágalmak! Hiszen Jézus mindig távoltartotta magát a politikától. Követelte, hogy a császárnak is megadassék, ami a császáré.⁴ Elmenekült, mikor királlyá akarta a nép kiáltani.⁵ A zsidók csakugyan kiaknázzák most azt a divatos jelszót: „Csak rágalmazz merészen, mindig ragad valami.” Az Úr Jézus pedig nyugodt arccal, szemrebbenés nélkül hallgatja végig mindezt és hallgat. Megrendítő isteni alázat! Mennyire megszegyeni ez a mi türelmetlen kifakadásainkat, amelyek ajkunkra törnek, ha becsületünket, jóhírnevünket a legkisebb, talán olykor látszólagos sérelem éri. Jöjjünk, jöjjünk Ádámnak és Évának panaszos ajkú fiai és leányai, és függesszük tekintetünket

a második Ádámra, s tanuljunk a nyelvünk felett uralkodni!

Hasonlítsuk csak össze *ártatlanságunkat*, — amelyet oly türelmetlenül védünk, — az ő *ártatlanságával*, az ellenünk felhozott *vádakat* a Jézus ellen szórtakkal. S a védekezésünket igazoló *okokat* Krisztus Urunk okaival, hogy magát védelmezze. Végül a hallgatásunkból származó veszedelmeket s károkat Jézus Krisztus veszélyével és kárával. Akkor türelmetlen önvédelmünk, amely igen sokszor a szeretetet is sérti s megbotránkoztat másokat, szégyenpírral önti el arcunkat.

Gondoljuk meg, mily kegyelmeket és lelki kiváltságokat szerezni már az életben, ha Jézus Krisztus szerelméért és példája szerint le tudnánk mondani becsületünkről, saját ítéletünkről, s tudnánk hallgatni a vádak, gyanúsítások, bírálatok és megjegyzések között.

Ily hősi erény folytán mily nagy volna bizakodásunk és vigaszunk a halál óráján s jutalmunk az égben! Keresztes Szent János, Szent Péter vértanú, Régis Szent Ferenc, Pazzi Szent Magdolna, s annyi mások az égben már nem bánják, hogy védekezés nélkül hallgatták végig a legnagyobb rágalmat. Viszont mit nyerünk a védekezéssel? Rendesen befeketítjük magunkat, szomorú világításba helyezük erényünket és eljártsszuk érdemeinket s így valóra válik rajtunk Jób igéje: „Aki menekül a vasfegyver elől, belerohan a rézjiba.”⁶

2. PILÁTUST A KIRÁLYSÁG ÉRDEKLI

„Tehát király vagy te?” kérdi Pilátus csodálkozva. „Felelé Jézus: Te mondad, hogy én

király vagyok. Én arra születtem, és azért jöttem a világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra. Mondá neki Pilátus: Mi az igazság?'' Itt mindjárt imádom a Krisztus-királyt, és nagy megaláztatásában hódolok feltétlen hatalma és fensége előtt. Most győzi le a világ szellemét, most emelkedik ki leginkább fensége. Sohasem volt nagyobb, sohasem dicsőbb, mint most, megaláztatásában. Most inkább a lelkek királya, mint valaha. A lelkek birodalmában, a természetfeletti, tökéletességre törekvő életben egészen más sikon mozog minden, mint a világ felfogásában. Krisztus lelki országában, a kegyelem légkörében a *megaláztatás* a dicsőség, az *önmegtagadás* az öröm, az *engedelmesség* a szabadság, a *szegénység* a bőség, az *önmegtartóztató* élet a termékenység. Talán fogadalmam, esküm által én is erre a másik világra születtem. Megnézem, beleéltem-e már magamat a természetfeletti légkörbe? Ez számomra a megváltó igazság. „Az igazság szabaddá fog tenni titeket.”⁸

3. „ÁTADTA MAGÁT ÉS HALLGATOTT”⁹

Szemlátomást ez az elv vezérli. Ott künn zúg, zajong, dühöng a nép. Pilátus ingadozik mint a nádszál, lőt-fut ki és be. A szenvedély szimbolumai. Köztük, előttük sziklaszilárdan áll Urunk. A szolid, tökéletes erény jelképe. Ilyet kíván tőlünk az Egyház és rendünk. Ilyenek voltak Szentjeink. Mikor az erény, az Isten dicsősége így kívánta: „*átadták magukat és hallgattak*” ők is. Véssem jól szívembe én is ezt a jeligét. Ezzel felemelkedem hozzá. Ne

maradjak törpe lélek! A lelki nagysághoz ez a jelszó adja meg a kulcsot. „*Átadta magát és hallgatott.*“

Beszélgetés az Úrral: Az adott elmélkedési anyag szerint. Könyörgöm az ő igazi, valódi szelleméért, amely a kereszténységnek sajátossága: Kivánni Krisztussal együtt lenni még a szégyenpadon, a pellengéren is.

---

¹ Lk. 23, 1–3., Mt. 27, 12–14. — ² Emmerich.
— ³ Jn. 18, 30. — ⁴ Mt. 22, 21. — ⁵ Jn. 6, 15. —
⁶ V. ö. Jób 20, 24. — ⁷ Jn. 18, 37, 38. — ⁸ Jn. 8, 32.
⁹ V. ö. I Pét. 2, 23.

XXI

KRISZTUS HERÓDES ELŐTT

Első előgyakorlat. A történet: Midőn Pilátus a zsidóknak egyik elejtett szavából: „Fölizgatta a népet ... Galileától kezdve egészen idáig” megtudta, hogy Jézus Heródes országából, (Galileából) való, elküldé őt Heródeshez, ki maga is Jeruzsálemben vala ama napokban. Heródes pedig látván Jézust nagyon megörült, mivel régóta kívánta őt látni, mert sokat hallott felőle és remelte, hogy szemeláttára valami jelt fog művelni. Azért bosszúsán kikérdezé őt, de ő semmit sem felele neki. Ott állanak pedig a papi fejedelmek és írástudók hevesen vádolván őt. Heródes is megveté őt kíséretével együtt, és csúfságból fényes ruhába öltöztetvén, visszaküldé Pilátushoz. És azon a napon jó barátok lettek Heródes és Pilátus, mert annak előtte haragban valának egymással.”¹¹

Második előgyakorlat. Helyszín és a jelenet elgondolása. Heródes kastélya az új városrészben, az úgynevezett Bezetha dombon van. Itt várja az Urat Heródes, a fejedelmi kéjenc, akit Pilátus eleve értesített az egész ügy átutalásáról. Udvarnépevel együtt puha párnákon ül. Adja a bölcszet és igazságot. Hanggal, kézzel juttatja kifejezésre részvétellel vegyes undorát a már eddig is agyonkínzott és csúfított Úr Jézus iránt. De mikor Jézus mit sem felel neki, sőt fel sem tekint rá, dühbe jön és kigúnyolván őt kidobolja házából.

Harmadik előgyakorlat. Ismét csak a határozottságot kérem, hogy Jézus Krisztus zászlaja alatt kitarthatok, bármibe kerüljön is.

1. „GALILEÁBÓL VALÓ!”

Mint megváltó ige ütötte meg Pilátus fülét: Galilea! Ime, meg van adva a mód, hogy egy kellemetlen ügyből kivonja magát. S egyben alkalom nyílik udvarias gesztussal békejobbot nyújtani Heródesnek . . . „Ám vigyétek Heródeshez ezt a vádlottat, ha az ő alattvalója. Lemondok jogomról az ő javára . . .” Vagy igazabban: „Lerázom magamról a dolgot, kibújok kötelességem alól. Más kaparja ki helyettem a parázból a tüzes gesztenyét!” Ez a gyengejelleműség, félség, határozatlanság csak még fokozza Jézus megaláztatását. Most újból végig kell járnia megköttözött az utcák egész sorát! Újabb gúnyt, gyalázatot kell elviselnie, mert a hatalmasok érdeke így kívánja! Mennyi bajt és kárt okozott már Krisztus ügyének a félrendszabályok és megalkuvás politikája! Kisebbségi fájdalmat okoznak Krisztus Szívének, akik egyszerűen mellőzik vagy megvetik, mint akik folyton egyezkedni szeretnének vele . . . Mi sem bántja és sérti annyira Istent, mint a vele szemben tanúsított kicsinyes, nem őszinte, nem egyenes eljárás.

2. KRISZTUS ÉS HERÓDES

A könnyelmű, ledér, kegyetlen, kíváncsi Heródes hűséges képe a világnak. A világ is egészen úgy bánik Krisztussal, ahogy Heródes bánt. Talán olykor örül, hogy Krisztussal találkozzon, de csak azért, mert csodát remél

tőle. A világ csodát, fából vaskarikát kíván: a földnek élni és az eget mégis meghódítani. Erényt kíván erőfeszítés nélkül. Itt is, ott is, a földön és az égben is csak mulatni és élvezni akarna. Semmiről le nem mondani, szenvedélynek hódolni, s mégis mennyei vigaszokban úszni! Talán óhajtja Krisztust, de csak keresztje nélkül!

Krisztus szóba sem áll Heródezzel. Érezte vele, hogy semmi közük egymáshoz. Felelt a főpapoknak, felelt Pilátusnak, sőt az őt arculütő szolgának is, de szóra sem méltatja a törvénytelen viszonyban élő, kéjenc fejedelmet. Így nem áll szóba Krisztus a kíváncsi, ledér, léha világgal sem. Megtagadja tőle sugalmait, sőt sokszor már szemrehányásait is a lelkiismeret szava által. Szörnyű szélcsend, rettentő béke ez! Mi lesz a vége? A kárhozható ítélet és az örök pokol. Talán már veled sem vált szót régebb óta Jézus? Kutasd, hogy miért? Talán benned is vannak heródesi vonások: világiás elvek és tulajdonságok? Nem vagy-e kíváncsi, könnyűvérű, talán ledér? Milyen fokú a szíved és érzékeid tisztasága? Nem fojtod-e meg magadban a lelkiismeret szavát, ahogy Heródes az ő eleven lelkiismeretét, mikor Keresztelő Szent Jánost kevéssel előbb a börtönben lefejezteté?

3. HERÓDES MEGVETI JÉZUST

Heródes előtt csakhamar nyilvánvalóvá vált, hogy Jézus nem *akar* vele tárgyalni és bűnben fetregő élete miatt semmibe nem veszi. Ez szörnyen sérti. De azért, mint ügyes politikus, nem engedi magát szerepéből kizökken-

tetni. Nem akart az Úr felett ítéletet hozni, mert babonás félelem töltötte el az Úr iránt. De az általa gyűlölt zsidóknak sem akarta azt a szívességet megtenni, hogy halálos ellenségüktől, Krisztustól, megszabadítsa őket. Pilátussal sem akart újabb összeütközésbe jönni, hanem hízelt neki azzal, hogy az ő szék-városában nem ítélkezik.

Miért is úgy döntött, hogy a foglyot visszaküldi a helytartóhoz. Erre tettett méltósággal felkel székéről és kijelenti az udvar és a jelenlevő vádlók előtt: „Mozdítátok el szíнем elől ezt a bolondot és eme nevetséges királlyal szemben tanúsítátok azt a tiszteletet, amely őt megilleti. Hiszen nem gonosztevővel van dolgunk, hanem bolonddal.” Erre díszruhát hoznak elő, minőt királyok, papok és diadalútjukat tartó fővezérek szoktak viselni. Ezt adják csupa gúnyból Jézusra. Aztán szidalmazzák, köpködik, arcába vagdosnak, miért nem akart gazdájuknak felelni. Bekenik sárral és ráncigálják, mintha táncra akarnák kényszeríteni... Heródes egy lapos tetőn állva kárörömmel nézi az utcán, a zsidobongó, kíváncsi tömeg előtt lejátszódó kicsúfoltatását annak, aki szintén király akarna lenni... Így bánik a világ Krisztussal...

Ime, hogyan éleződik ki a végleges ellentét a világ és Krisztus szelleme közt. A kereszt, és akit a kereszt jelképez, bolondság a világ előtt; viszont: „e világ bölcsesége oktalanság Isten előtt”.²

Beszélgetés az Úrral. Gyengéd részvétellel vigasztalom, engesztellem őt a tömérdek gyalázatért, amelyet magára vállalt értem. Elgondolom, mily rettegés lesz akkor, ha Juda orosz-

lánja egykor majd számonkéri ezektől a ripőköktől, amit vele műveltek. Mily nagy lesz akkor Krisztus és az Egyház minden ellenségének szégyene! „Örüljete azért, ha Krisztus szenvedéseiben részt vehettek, hogy az ő dicsőségének kinyilatkoztatásában is vígadva örvendezzetek.”³ Hálálkodom, ha Krisztus szenvedéséből legalább valamit tapasztok magamra, mert ez az útja, módja, „hogya az Isten tisztelete, dicsősége és ereje és az ő Lelke megnyugodjék rajtam”.⁴

³ Lk. 23, 7—12. — ² I Kor. 3, 10. — ³ I Pét. 4, 13.
— ⁴ I Pét. 3, 4. 14.

XXII

KRISZTUST BARABBÁS MÖGÉ HELYEZIK

Első előgyakorlat. A történet: „Szokás volt, hogy az ünnepnapon a helytartó elbocsásson egy foglyot a népnek, akit kívántak. Vala éppen akkor egy híres foglya, Barabbás nevezetű, kit a lázítókkal együtt fogtak el és aki a lázadásban gyilkosságot követett el, aki rabló volt. Összegyűjtván azért a zsidókat mondá Pilátus: Kit akartok, hogy elbocsássak nektek, Barabbást-e vagy Jézust, akit Krisztusnak mondanak? Mert tudta, hogy irigységből adták őt kezébe... A papi fejedelmek és vének rábeszéltek a népet, hogy Barabbást kérje, Jézust pedig elveszítsék. Szólván tehát a helytartó mondá nekik: Melyiket akarjátok, hogy a kettő közül elbocsássam nektek? Azok pedig felelék: Barabbást. Mondá nekik Pilátus: Mit csináljak tehát Jézussal, kit Krisztusnak mondanak? Felelének mindnyájan: Keresztre vele!"

Második előgyakorlat. A helyszín, amelyet már az előző elmékedésekből ismerünk. Aztán a jelenet. Pilátus tárgyal a néppel. Már harmadszor igyekszik őket arra hangolni, hogy Jézuson könyörüljenek. Ezért állítja őt szándékosan szembe Barabbással is. Jézus ott áll és némán hallgatja végig, hogyan igyekszik őt a pogány saját népevel szemben megvédeni.

Harmadik előgyakorlat. Ismét csak az alázatos-ság, szerénység alaperényét kérem s örömet azon, ha Jézussal és Jézusért háttérbe szorulok.

Pilátus határozatlansága, ingadozása Jézusnak mind több és nagyobb gyalázatot és szenvedést okoz. Mindezt emberileg szólva kikerülhetett volna, ha Pilátus akár jobbra, akár balra, de jellemesen és férfiasan dönt és nem kísérletezik, nem alkuszik. Ilyen próbálkozás volt Jézus megmentésére és a saját lelkiismeretének megnyugtatóására az, amikor Jézust egy rablógyilkossal állítja szembe s választás alá bocsátja. A dolog visszafelé sült el és Jézusnak mérhetetlen megaláztatásába került.

Hogy ennek a gyalázatnak méreteit némileg megsejtsük, fontoljuk meg, ki Ő és ki mögé kerül és milyen körülmények közt?

A végtelen *Fenséget* helyezték a *jelentéktelen*, aljas ember mögé. A minden *jók adományozóját* a *rabló s fosztogató* mögé. Az *élet szerzőjét* a *gyilkos* mögé. És pedig mögéje helyezték nem csupán valami udvariassági dologban, hanem az élet és halál kérdésében. És pedig milyen halálról volt szó! Gyalázatos halálról, amely már magában véve is kioltotta egyszersmindenkorra a kivégzettnek becsületét. És ez a háttérbeszorítottatás megtörtént az egész nép ítéletével; Krisztusnak egész hazája, egyháza így ítél, így dönt. Ha Krisztust csak egy kerubbal, vagy szeráffal, vagy akár Szűz Máriával mérik össze, máris sérelmes volna. Amde nem egy szeráffal, vagy kerubbal, nem Szűz Máriával, hanem egy aljas forradalmár, rablógyilkossal hasonlítják össze. Nemcsak összehasonlítják, hanem lelkesedve, közfelkiáltással helyezik mögéje.

Mit bámuljak itt inkább? Jézus türelmét, avagy az ember vakságát és gonoszságát? Vagy talán az én saját érzékenységemet, amikor ezek után is, sokszor jelentéktelen etikett-dolgok, sőt félreértések annyira kihoznak sodromból és elkészerítenek? Valóban a Barabbás mögé helyezett Jézus elé tolakszom én is, valahányszor több akarok lenni vagy látszani, mint ami és amennyi vagyok.

2. „KIT AKARTOK, HOGY ELBOCSÁSSAK NEKTEK!”

Hányszor és hányszor játszódik le ez a jelenet az én lelkiismeretem színpadján is, amikor Krisztus, az erény, a kegyelem szembekerül Barabbással, a természettel, a rendetlen önszeretettel. A szenvedély csöcseléke üvöltve kéri: Feszítsd meg Krisztust és engedd szabadjára a Barabbás-természetet, az önszeretetet, amely engem minden igazi javamtól megfoszt és bennem a kegyelmi életet elfojtja, gyilkolja! Szabadakaratom a Pilátus-bíró. Sajnos, vajmi gyakran ingatag, következtelen, jellemtelen. Hányszor dönt a természet, az önszeretet javára! Krisztusnak pedig vesztéré, kárára.

3. „A KERESZTRE VELE!”

A forrongó népet kérdi a bíró, hogy mit cselekedjen? Így teszek én is, mikor a szenvedélytől, az én halálos ellenségemtől kérek tanácsot. Mi lehet ennek a vége más, mint Jézus halála?

Okuljak belőle és tanuljam meg egyszer és mindenkorra, hogy háborgó indulatokkal ne tanácskozzam. Ne is döntsek komoly dolog-

ban, amikor kedélyem erős hullámszásban van, és akár a vágy, akár a félelem nagyon befolyásol. Ilyenkor sohase feszegetsem hivatásom ügyét vagy eddig tett jó feltételeimet és elhatározásaimat. Ily komoly dologban csak akkor lehet ítélni, amikor a lelki derű helyreállt bennem és így tiszta a látóhatár. Aki ködben változtat útírányt, biztosan eltéved, és célját talán véglegesen elveszíti. Végül azt is megfontolhatnám itt, hogy: „a nép szava: Isten szava!”

A mennyei Atya is így akarta, ahogy azt a nép — bár gonosz szándékból — kívánta. Jézusnak meg kellett halnia, hogy az ember szabad legyen és ne kelljen mennie a pokol örök vesztőhelyére. Hála és dicséret ezért neked Krisztus!

Barabbás szabad. Örömmel megy a maga útjára és Jézus is a sajátjára. És ha később Barabbás talán szintén megtekintette Urunkat a kereszten, azt mondhatta: „Jól függesztetted itt! Hiszen nekem kellene helyetted szenvednem, de hála Istennek, én szabad vagyok!”

Ugyanezt mondhatom én is a kereszt alatt. Ámde jól jegyezzem meg, hogy Krisztus a bűntől és pokoltól ugyan megváltott, de nem a kereszttől, a penitenciától, ahogy ezt a protestantizmus atyamestere, Luther hirdette. Krisztus nem mentett fel a vezekléstől, hanem csak saját szenvedése által hatékonyvá és érdemhordóvá tette az én penitenciámat.

Beszélgésbe kezdek aztán az én jószágos Urammal, Krisztussal. Bocsánatot kérek tőle a magam és az egész emberiség nevében. Megígérem, hogy a Barabbás-természetet sohasem szabadítom ki a szent fejelem börtönéből,

hanem Jézusnak adom meg a teljes akció-
szabadságot, hogy szívem és mindenem felett
rendelkezzék.

---

¹ Mt. 27, 15—23., Mk. 15, 7., Jn. 18, 40.

XXIII

AZ OSTOROZÁS. I

Első előgyakorlat. A történet, amelyet az Evangélium így ad elő: „Akkor tehát Pilátus fogta Jézust és megostoroztatá.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet: Az ostorozás a Forum nevű térségen, Pilátus házától északra, közel a Praetoriumhoz, ment végbe. A ruhától teljesen megfosztott áldozatot szabadon álló oszlophoz kötik s pedig oly magasra, hogy lábával alig éri a földet. Az ostorozás, Emmerich szerint, jó háromnegyed óráig tart. Hatan végzik; 2—2 egyszerre. Kipróbálnak rajta mindenfajta korbácsot és virgácsot. A test vérpiros lesz, dagad. Majd leválik a bőr, a hús, az izmok, a csomók foszlanak, úgyhogy a csapások már a csontot érik, miközben a vér mindent befecskendez és töcsákban áll az oszlop körül. A fájdalom eleinte inkább tompa, zsibbasztó, de aztán mind élesebb, metszőbb, behatóbb. Mint a tűz és só összerángat minden tagot és beszűrődik az ember lelkéig. Ó! Mily szisszenéseket, sóhajokat és jajokat csal az ajakra! Mikor az áldozatot eloldják, szinte önkívületben hullik az oszlop lábához, majd vonaglik és keresi ruháit, hogy meztelenségét szemérmesen befedje.

A harmadik előgyakorlatban kérem az Urat, hogy én se kíméljem annyira testemet és tagadjak

meg tőle mindent, ami a szemérmességet és tisztaságot sérti.

1. PILÁTUS JÉZUST OSTOROZÁSRA ÍTELI

Miután a Barabbással való szembehelyezés nem sikerült, Pilátus más módot keres Jézus megmentésére, amely kegyetlenebb a halálnál, sőt annak igen sokszor előidézője szokott lenni. Megostoroztatja Jézust. Megint csak melléje fog, mert nincsen elég bátorsága tenni azt, amit kellett volna tennie. Mint bíró, meg volt győződve Jézus ártatlanságáról. Ezt többször ki is fejezte. Am akkor, ha lelkiismeretes, meg kellett volna hoznia a felmentő ítéletet és az izgága zsidó csöcseléket szét kellett volna katonáival ugrasztania. De *ezt az egyet* nem akarta. Félt a zsidók politikai bosszújától. Mennyi bajt csinálnak a legszentebb ügyeknek a gyáva félemberek! Félnék szólni, félnék illetékes helyen jelentést tenni, félnék közbelépni. És a jó úgy megbukik.

„Ime, *semmi* főbenjáró dolog nem bizonyult rája, *azért* megfenyítem és eleresztem”,² mondja Pilátus. Mekkora igazságtalanság és mekkora következetlenség! *Artatlan* . . . tehát *megfenyítem*. Jézus ezt is némán és türelemmel fogadja, nem protestál, nem fellebbez. „Én a csapásokat készséggel fogadom.”³ Az égre tekint, aztán tereád, mint orvos, a sebeidre gondol, amelyek annyira rászorulnak az ő vére balzsamára. „Ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi bűneinkért törtetett össze.”⁴

Pilátus a zsidók szívét akarta ezzel a kegyetlen fenyítéssel meglágyítani. Nem sikerült. És vajjon az én szívem sem lágyabb azokénál?

2. JÉZUST MEGFOSZTJÁK RUHÁITÓL

A római ostromozást a fenytettnek teljes levetkeztetése előzte meg. Minő kín ez az olyan szemérmes Üdvözítőre! Emmerich szerint ekkor Urunk az oszlop felé fordult, hogy legalább így rejtse mezítelenségét. „Fejét egy pillanatra teljesen megtört Anyja felé fordította, aki a szent asszonyokkal a Forumot körülvevő vásárcsarnok egyik zugában állott és így szólott hozzá: Fordítsd el rólam szemedet! Nem tudom, hangosan mondta-e ezt vagy csak benső hangon, de én tudom, hogy Mária meghallotta és láttam, hogy e pillanatban elfordult és ájul-tan roskadt a lefátyolozott asszonyok karjai közé.” Jézus elszenvedi ezt a szörnyű erkölcsi kínt is, hogy saját mezítelensége árán újra felöltöztesse azokat a lelkeket, akik a szeméremérből már-már kivetkőztek. Vajjon nem volt-e ekkor kénytelen az én szememre, fülemre, kezemre stb. is gondolni?

3. AZ OSTOROZÁS

Hogy ez az ostromozás rettenetes volt, nemcsak a misztikusok látomásaiból sejtjük, hanem a történelemből, a klasszikus írókból is tudjuk. Horatius „borzalmas ostornak” nevezi. „A halálnak volt félelmetes előszava.” Habár a római törvény nem is engedte meg a halálíg való ostromozást, de a gyakorlat ennek igen sokszor ellentmondott. Flavius szerint a csont- és ólomdarabokkal ellátott ostorok csontig leverték a húst. Philo szerint: „aki a helyszínen nem maradt holtan, az legalább is örökre nyomorékká lett”. Az ostromozás nemcsak a hátat érte, hanem megfordítva a testet s a kezeket

hátrakötve, most már az arcra és keblekre is került a sor. Úgyhogy az Úrban nem maradt valóban semmi ép, ahogy prófétája mondja: „Tetőtől talpig nincs rajta semmi ép hely. Csupa seb, kék folt és daغانat, melyet be nem kötözték, orvossággal nem gyógyítottak és olajjal meg nem lágyítottak.”⁶

„Jézus pedig e közben imádkozik a katonákért, akik beleizzadnak a vesszőzésbe. Hiszen nem ő mondta-e: „Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkozzatok üldözőitekért”?” Ebben a pillanatban nem tud cserébe mást adni ostromzóinak, mint azt, hogy bocsánatért jár közben értük Istennél, az ő Atyjánál. „Csak üssétek keményen, légionáriusok! Hiszen valamicske ebből a nyílt sebekből gyöngyöző vérből értetek is hullik. A vacsora vére a bor színe alatt jelent meg. Az Olajfák-hegyén a vér, amely az izzadsággal együtt csepegett, valami teljesen szellemi és belső gyötrődés révén forrásozott. De ma végre az emberek fakasztják ki ezt a vért Krisztus ereiből. A kékfoltos, megdagadt, vérző hát kész már odasimulni a keresztfához. Így megtépetten, megnyúzottan, jobban éget majd, mikor kifeszítik a nagyjából összetakolt, durva gerendára. De most már hagyjátok abba! A gyáva római udvara vérben ázik. A kapus úgy, amint máskor, lemossa majd ezeket a foltokat. „De kivirágzanak még a kézmosás után is Pontius Pilátus fehér tenyerén...”

Beszélgetés az isteni Áldozattal, aki elszenvetted értem és helyettem ezt a rettentő ostromozást. Az ostromozás rendszeren a lusta, tolvaj, szökött rabszolgáknak volt a büntetése. Ilyen-

nek érzem én is magamat az Úrral szemben. Hányszor lustálkodom az ő munkáiban, hányszor orozom el tőle dicsőségét, hányszor vagyok szerelmének szökevénye, hogy a teremtményeknek, sőt az alacsony szenvedélyeknek legyek a rabszolgája. Az ostort tehát én érdemeltem, Uram! . . . Bocsánatot kérek Tőled. Megígérem, hogy szívesen tűröm ezentúl, hogy a Gondviselés odakössön az ő ostorozó oszlopához, sőt magamat is odakötöm a penitencia által. Nem hagylak ott egyedül. Kivetkezem a teremtmények rendetlen szeretetéből s őrzöm a kegyelemnek azt a köntösét, amelyet Te szent véredben mostál ki számomra. Ehhez kérek erőt és kegyelmet.

---

¹ Jn. 19, 1. — ² Lk. 23, 15. 16. — ³ 37. Zs. 18. —
⁴ Iz. 53, 5. — ⁵ Iz. 1, 6. — ⁶ Mt. 5, 44. — ⁷ Papini.

XXIV

AZ OSTOROZÁS II.

A három előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

1. AZ OSTOROZÁS

Vegyük fontolóra, mily kinszenvedést okozott Urunknak ez a szörnyű ostorozás. Némileg megértjük, ha meggondoljuk, hogy *ki az*, akit ezzel a rabszolgáknak szánt, vagy cégéres, megbecstelenítő bűnökért járó büntetéssel sújtanak? Továbbá, *mily kegyetlenül hajtják azt rajta végre*. Hiszen duhaj, kegyetlen katonák az ostorozók, akik gyűlölik a „zsidót”, a „királyt” és hozzá még tetszeni kívánnak uruknak. Ez pedig kétségkívül kemény ostorozást akart, mert csak így remélte elérni célját: a zsidó szívek megpuhítását.

A büntetés keménységére rávilágítanak az eszközök: szerepelt ott tövises vessző, bikacsök, vaslánc. Vegyük még hozzá, hogy a kegyetlen bánásmód *Jézus Krisztus* testét éri, akinek szűzies szervezete oly érzékeny volt a fájdalommal szemben, annál is inkább, mert ez a szervezet az éjtszakai véres verítékezés és annyi kiállott zaklatás után teljesen kimerült. Ezt az amúgy is agyongyötört testet éri az állí-

tólag 5—6000-nyi ostorcsapás. Valóra vált rajta Jób igéje: „Sebet seb után ejtenek rajtam.”¹ Sebet sebbel tetőznek. És a Zsoltáros szava: „Hátamon ácsoltak a bűnösök, sokáig üzték gonoszságukat.”²

Igy bűnhődik az Úr az emberek vétkeiért. Így vezekel annyi bűnös vágyért, gyönyörért, amelyekkel össze-vissza szennyezik magukat, lelküket, testüket, és bántják a Teremtőt.

S ezzel az Úr Jézus erőt, kitartást, bátorságot akar érdemelni a *szent vértanúknak*, hasonló szenvedéseiknek hősi elviseléséhez.

Ostoroztatásában nagy *erénypéldákkal* is szolgál nekünk az Úr:

Fenséges, örök mintája lett az Üdvözítő a szelídségnek és türelemnek. Mint Cornelius a Lapide mondja: „Csodálatraméltó lelkierőt, isteni türelmet, bátorságot és kitartást tanúsított az Úr Jézus az ostorozás alatt; olyannyira, hogy mint rendületlen szikla állotta meg helyét. Sőt minden ütlegét és minden fájdalmat, mint a fájdalmak királya, magának alávetett, uralma alá hajtott, és hatalmában tartott. A szeretet ugyanis felülmúlta a fájdalmat, és szeretetéhez viszonyítva kicsiny volt a szenvedése.”

Az egész jelenet végokát megadja Szent Jeromos: Átadták őt a katonáknak ostorozásra és azt a szentséges testet, keblet Istennek ostorai tépték, szaggatták. És mindez azért, mert „sok csapás éri a bűnöst”.³ Minket akart ettől saját ostoroztatása által megmenteni.

2. AZ OSTOROZOTT (ÉRZÉKEK ALKALMAZÁSA)

Látás. Szemlélem Uramat Jézusomat, amint a köoszlophoz kötözötte áll. Teste az ostor-

csapásoktól szétmarcangolt. Itt is, ott is kilát-
szanak a csontok. A szent vér patakokban foly-
dogál, apró tócsákban áll a kövezeten. Minden
piroslik attól, a hóhérok ruhája, arca, keze s
az oszlop. Ez az én Istenem, az én Atyám! Ne
sirassam-e vétkeimet, kínjának okozóit? Én leg-
alább a bűnbánat könnyeivel mosogassam azt
a lelket, amelyet ő vérében fürdetett!

Hallás. Hallom, amint a korbácsütések az
Úr testére hullanak. Hallom, amint a szent vér
a kövezetre cseppen-csurran. Hallom a finom
ezüsthangú jajokat, az egymást buzdító hóhérok
kacaja és üvöltözése közt.

Szagló érzékemmel igyekszem lelkileg érezni
az isteni, szűzies vér kedves illatát, amely kel-
lemmel tölti el az eget és a földet. Érezem illa-
tát annak a balzsamos vérnek, amely behegeszti,
gyógyítja lelkem sebeit.

Izlés. Szeretetre ittasodva izlelem ennek a
kedves, drága vérnek gyönyörűségét.

Tapintás. Lélekben csókolom az ostort és
nagy tisztelettel magukat a szent sebeket is.
Csókolgatom a kövezetet, amelyet a szent vér
pirosra festett. Szörpölöm a vért és megrésze-
gülök, hogy mindenre kész legyek Jézusért.
Ölelem, csókolom az oszlopot is, amely ettől
a vértől harmatos . . .

Azután kérem az Urat, hogy megostorozott
alakja, képe mindig elevenen lebegjen szemem
előtt. Tegyen ez a kép szemérmessé, fegyelme-
zetté és szigorúvá önmagam iránt, s lelkesítsen
a vezeklésre.

3. AZ OSTOROZANDÓ

Ez én vagyok. Szívesen kell túrnöm tehát
az ostorcsapásokat, amelyeket Isten mér reám.

Mily méltán! Ha az ártatlan Istenfia kész volt a csapásokat, amelyek nekem, bűnösnek voltak szánva, elfogadni a mennyei Atya iránti engedelmségből, milyen méltányos, hogy én, a bűnös, a sokkal enyhébb és hozzá még érdemhezó csapásokat elfogadjam az Atya kezéből. Isten nem bottal ver. Az ő ostorai az emberek, viszonyok, testi és lelki állapotok, becsületbeli sérelmek. Szerető kéz méri azokat ki: „Mert akit az Úr szeret, azt megfenyíti és megostoroz minden fiút, akit magához fogad.”

„A te ostoraid, Uram, — mondja Nagy Szent Gergely — szerelmed jelei. Sujtasz és gyógyítasz. És akit sebesítve magábaszállásra kényszerítesz, azt az irgalmadról való megbizonyosodás által meggyógyítod.”

Egyébként sok célt szolgál az ostor Isten kezében: tisztít, megpróbál, megaláz, Istent felmagasztalja, az ő igazságosságát kinyilatkoztatja, másokat is megfélemlít és bűnbánatra indít . . .

Beszélgetés az Úr Jézussal. Kérem őt, vegye el irtózatomat az ostortól, sőt szerettesse meg azt velem . . . Ott látom az ostort valamennyi szent és a tökéletességre komolyan törekvő szerzetes és világi kezében. Nők és férfiak egyaránt kipróbálják magukon az ostornak hatalmas eszközét, általa szent fegyelemben tartják magukat, sőt sok vigasz forrását is megnyitják maguknak. Az ostor lenyűgözi a testet, de felszabadítja a lelket és nagy segítséget ad a lelkek megmentésére, miért is az apostoli életben szinte nélkülözhetetlen.

Értesd meg velem mindezt, Uram. Adj erőt és bátorságot. Oszlasd el az egészségemért való túlzott félelmet. Tegyek meg mindent, amire a

szent engedelmesség felhatalmaz. A szentéletű Wittmann Mihály regensburgi püspök 1830-ban a szószékről védelmezte ezt a hagyományos aszkétikus gyakorlatot és ebből a célból ezt az imát szerkesztette, amellyel elmélkedésemet zárhatom:

„Uram Jézus! irántad való szeretetből, keserves kinszenvedésed tiszteletére és ezzel egyesülve végzem most (ezt) a bűnbánati cselekedetet, hogy sebeidet testemen hordjam, annak jeléül, hogy többé már nem az enyém, hanem a tied vagyok, és te bennem, én pedig tebenned vagyok megfeszítve. Igen, ó Jézus! Örömöm és édes Szerelmem! Halálodat mindig hordozni akarom testemen, hogy életed rajtam nyilvánvaló legyen. Amen.”⁵

---

¹ V. ö. 16, 15. — ² 128. Zs. 3. — ³ 32. Zs. 10. —
⁴ Zsid. 12, 6. — ⁵ Dr. Várkonyi Fidél S. O. Cist. ford.

XXV

A TÖVISSSEL VALÓ KORONÁZÁS

Első előgyakorlat. A történet az evangélium szerint: „A katonák pedig tövisekből koronát fonván, fejére tevék, és biborszín köpönyeget vetének rája, és hozzálépdelvén mondogatták: Üdvözlégy, zsidók királya! és arculverék őt.”

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet. A tövissel való megkoronázás és az ezzel kapcsolatos kigúnyoltatása az Úrnak, a katonai őrség házában belső udvarán történt. Ott áll Jézus az udvar közepén nyomorultan, szétmarcangolva, erős lázban reszketve. Néhány katona őrzi. A nyugalom helyett, amelyre ily körülmények közt annyira rászorult volna, újabb kínszenvedés következik, amely testét és lelkét egyaránt érinti. Eleinte — úgy látszik — csak a fogházór szolgálai kezdték gúny tárgyává tenni az ő „képzelt” királyságát. Az eszme tetszésre talált, felkapják a vitézek és most már katonai hódolat jellegét adják annak. Régi oszloplábhhoz viszik, kopott piros katonai köpenyt dobnak rá, kezébe nádszálat tűznek kormánypálcának, fejére pedig koronaképen töviskalapot illesztenek. Aztán térdreesve hódolnak neki. Olykor-olykor felugorva, a nádat kiragadják kezéből s jökorát vágják azzal a töviskoronára, amelynek befelé fordult tövisei mélyen behatolnak a fejbe, a halántékba . . . Aztán arculverik és köpködik, cél-

pontul félig kitért, szomjúságtól cserepes ajkát választva.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy lonja töviskoronáját az én fejemre és szívemre is; vagyis adjon erőt és kedvet, hogy vele és érte viseljem a gondok, bajok töviseit.

1. A KIRÁLYÁ KORONÁZÁS

Ezt a trónraemelést és koronázást a római katonaság rendezte. Annak a birodalomnak közegei, amely uralma alá hajtotta csaknem az egész világot. A pogány Róma ezzel jelképileg átadja Krisztusnak a viláгурalmat. Ebből a töviskoronából lesz a dicsőség koronája, a nád-ból pedig a jogar, amellyel mint „vasvesszővel, cserépedényként összetörheti a nemzeteket”.² A csúfolkodó katonák majdan királyoknak és győzelmes hadseregeknek adnak helyet, amelyek Jézus előtt leborulva hódolnak és imádják őt.

Én is hódolok neked, isteni Királyom! Amikor eucharisztikus trónodat megközelítem, látom fejedben és szívedben a töviskoronát azokban a méltatlanságokban, amelyeket itt, főleg itt, a szeretetnek szentségében szenvedsz. Azok az elhanyagolt, csúfondáros térdhajtások, amelyeket olykor még méltatlan híveid részéről is tapasztalsz, mintha csak a katonákra emlékeztetnének, akik előtted gúnyból hajtogatták térdüket . . . És a köpések arcodon, azok a rettentő szentségkáromlások és méltatlan áldozások, amelyek nap-nap után számtalanszor érnek. Isteni Királyom, mennyi jogcím ez, hogy híveidtől engesztelést, elégtételt kérj . . .

2. A TÖVISEKBEN FENNAKADT ÁLDOZAT

Isten Abrahámtól azt kívánta, hogy egyetlen Fiát, Izsákot áldozatul mutassa be neki. Mikor már-már lesujt az oltáron térdelő fiára, az angyal megállítja kezét és megdicséri, hogy Isten iránti szeretetből kész volt ekkora áldozatra is. Ábrahám felpillantva, egy kost lát, mely a bozót tüskéi közt akadt fenn. Ezt mutatta be tehát fia helyett teljesen elégő áldozatul. Mily szépen jelképezi ez a tövisek közé akadt áldozati állat a mi töviskoronás Urunkat. Ő is fennakad a tövisek közt, hogy minket helyettesítő áldozat legyen.

Igen! Elegettevő áldozat Urunk az ő töviskoronás fejével bűneinkért, amelyeket főleg a fejünkkel követünk el: fejünk fennhordásáért, a gögért, hiúságért, makacsságért s önfejűségért, mikor valamit a fejünkbe veszünk és attól tágitani nem akarunk, botrányt adva ezzel másoknak és sértve a tekintélynek világfenntartó elvét. De tövist jelentenek Jézus fejébe a rossz gondolatok is, amelyek a szeretetet és tisztaságot sértik. Ó! ha ily kísértések idején gondolnánk az Úr Jézus töviskoronás fejére s arra a fájdalomra, amelyet mindeme bűnökért szenvedett isteni fejében!

S ha fejünket gondok terhelik, vagy nagy és gyakori főfájásban szenvedünk, mily üdvös ilyenkor az Üdvözítő töviskoronás fejére gondolnunk! Egyesítsük ilyenkor fájdalmainkat az övével és segítsünk neki ezáltal Atyját kiengesztelni, főleg a gondolati bűnökért.

3. ÁHÍTAT A TÖVISKORONA IRÁNT

A szent töviskoronát a keresztény világ ma is bírja még és tiszteli. Ma a párizsi Notre Dame-templom kincstárában van. Sokáig a párizsi La Sainte Chapelle-kápolnában őrizték, amely a középkori csúcsíves építkezésnek egyik remeke. Mikor Szent Lajos király ezt a drága ereklyét 1239-ben Balduin császártól megkapta, díszörséget küldött érte Konstantinápolyba. Az ottani hívők sirva váltak meg ettől a kincstől, mikor a tengeren Velencébe szállították. Városok, mint Vercelli és Sens, még ma is ünneplik azt a napot, amikor a szent töviskoronával rövid időre megszállottak náluk. Mikor Troyesbe ért, a Szent Király, aki már udvarával nagy türelmetlenséggel várta az ereklyét, kivette azt ezüst tartójából s bemutatta a térdreboruló, síró, zokogó lovagoknak, udvari embereknek és népnek. Mint egy szemtanú író elbeszéli, úgy tűnt fel a jelenlevőknek, mintha testi szemükkel is látták volna magát a töviskoronás Úr Jézust . . . 1239 augusztus 12-én vonultak be vele Párizsba, ahol a királyi várkápolnában helyezték el, míg csak a La Sainte Chapelle 1248-ban el nem készült. Nagy zarándoklás indult meg erre országszerte, mert mindenki látni, tisztelni kívánta a szent töviskoronát. A király túlradó örömmel mutogatta a népnek, ő maga pedig esténként hosszú időt töltött térdénállva, mély áhítatba merülve a szent töviskorona előtt . . .

Én is most lélekben elzarándokolok a szent töviskoronához, amely Jézus vérének nyomait viseli és sokat tud nekem beszélni Uram kinszenvedéséről. Érintem kezemmel, csókolom, sőt saját fejemre próbálom illeszteni. Nem egy Szentet, mint Szent Erzsébetünket, Sziénai Szent

Katalint, Limai Szent Rózát, Claver Szent Pétert és másokat követek ebben, akik *valóságos töviskoronával* ízlelték meg az Úr Jézusnak ezt a szenvedését, csakhogy az isteni Mesterhez ebben is hasonlítsanak. Hiába! a szeretet lehetőleg kopíroz, mert mind nagyobb hasonlóságra vágyik.

Beszélgetés Urammal, a töviskoronás Jézussal. Kérem, hogy pihentesse meg keblemen töviskoronás szent fejét. Hadd szűrődjanak a tövisek, a részvétnek tövisei keblembé. S kérem ötet, gyógyítson ki engem minden gögből, nehogy fejembe szálljanak azok a természetes és természetfeletti ajándékok, amelyekkel engem elhalmozott. „Hiszen mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?”¹

Ó, jóságos Mesterem! A te töviskoronás fejed szemlélete gyógyítson ki engem minden fennhéjázó képzelgésből, nagyzási hóbortból, amely éleszti fájdalmaidat és töltsön el szerény, alázatos gondolatokkal, amelyek enyhítik a tövisek által ütött sebeket s balzsamot csepeptenek azokra.

---

¹ Jn. 19, 2—3. — ² V. ö. 2. Zs. 9. — ³ I Kor. 4, 8.

XXVI

ECCE HOMO

Első előgyakorlat. Maga a történet: Kimene tehát Jézus a töviskoronát viselvén és a bíborköpönyeget. És mondá nekik Pilátus: Ime az ember! Midőn tehát látták őt a papi fejedelmek és poroszlok, kiáltozának, mondván: Feszítsd meg őt, feszítsd meg őt!"

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet: A poroszlok Jézust az ostorozás helyéről visszavezetik Pilátushoz, aki őt — Emmerich szerint — egy erkélyről mutatja be a népnek. Előbb megszólalnak a kürtök, hogy csendet teremtsenek, mert a helytartó szólni akar. Újból megismétli Pilátus százszor hangoztatot mentségét, hogy ő ártatlannak tartja a vádlottat, akit íme, most be akar a népnek mutatni. Erre előlép Pilátus mellé Jézus. Szétmarcangolt testével olyan, mint a vérbe mártott rongy. Töviskoronás feje vérben fürdik. Felvonul lassan, szinte támolyogva, gúnyruhába öltözötten, meghajolva, kimondhatatlan gyászbaborultan, de mégis szelíden, türelmesen, a fájdalom kohójában szétzúzottan, de azért mégis erőslelkűen, . . . mint valami véres árnyék . . . A töviskorona alól vérben-úszó galambszemeit a hullámozó, zajgó néptömegre veti . . . A főpapok s a törvény emberei csak annál inkább feldühödnek. Mintha csak a tulajdon tiltakozó lelkiismeretüket pillantották volna meg

öbenne. Mintegy ördögtől megszállottan üvöltöttek: „El vele! A keresztre vele!” — Végül már az egész tömeg kiáltja ugyanezt . . .

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy legalább az én szívemet lágyítsa meg az „Ecce Homo” képe és rögzödjék meg lelkem vásznán, folyton figyelmeztetve engem, hogy mivel tartozom az Úrnak.

1. „ECCE HOMO!” — „IME, AZ EMBERI!”

Mily szánalomraméltó az Úr! A vérvesztéstől lázban reszket, sápadt, köpésektől visszaszító. A *pogány* így akarja a *zsidó* szívét meglágyítani. Szánalommal vegyes megvetéssel és undorral mutat rá: „Ime, az ember!” Ó, szenvedély! nem vagy-e kielégítve? Gyűlölet, féltékenység, irigység, még nem csillapítottad szomjadat? Még mindig úgy látod és érzed, hogy Krisztus utadban áll? Balga gondolat azt hinni, hogy a szenvedély meg tud állni a feleúton s ki lehet egyezni vele 50 százalékra! Megvan annak a logikája, következetessége! Nem hagyja abba követeléseit, míg Krisztust a keresztre nem juttatta. A gőg nem pihen, míg Isten megvetéséig nem visz, az érzékiség nem nyugszik, míg az embert az állatok alá nem sodorta, juttatta. Azért mindjárt kezdetben szegülj ellen, s vedd fel velük a késhegyig menő harcot. Ebben a csatában nincs megalkuvás: *vagy győzni, vagy legyőzetni!* Már pedig jaj a legyőzötteknek!

**2. A MENNYEI ATYA BEMUTATJA JÉZUST, HOGYJA
BŰNÖST VEZEKLÉSRE, BŰNBÁNATRA HANGOLJA:
„ECCE HOMO!” — „IME, AZ EMBER!”**

Ebben az „Emberben” megmutatja az Atya az ő végtelen leereszkedő irgalmát a bűnösrel szemben. Hiszen: „*Tulajdon Fiát sem kímélte, hanem odaadta értünk, mindnyájunkért.*”² De megmutatja szigorú igazságosságát is, mert hiszen: nem könyörült Fián sem, mikor megsértett isteni Fenségének elégtételt követelt: „*Tulajdon Fiát sem kímélte.*” Látom tehát a bűn szörnyű súlyát, amely ilyen elégtételt kívánt: „*Ecce homo!*” Végül nézem a mennyei Atya által nekem bemutatott „Ecce Homo”-ban mint tükörben a saját lelkiismeretemet. A sebek a vétkek. A tövissek a lelkiismeret furdalásai, a köpések a bűnben rejlő rútság, amely — ha a bűn halálos — a lelket minden szépségétől, fényétől, ragyogásától megfosztja. A kötelékek jelképei a bűn szörnyű rabszolgaságának, a nádszál az ember állhatatlanságának. Igen, ilyen a szegény, bűnös ember: „*ecce homo!*”

Rágondolok az utolsó ítéletre, mikor majd ez az „Ecce homo” a saját ítélőszéke elé idéz. Mikor ez a megalázottan előttem álló ember majd hallatlan fényben ragyog. Bepillantok a pokolba is: „Ime, az ember!” Hova juthat az ember a szenvedély lejtőjén!

**3. JÉZUS BEMUTATJA MAGÁT, HOGY HIVEIT
VIGASZTALJA: „IME, AZ EMBER!”**

Az égben majd bemutatja magát dicsőülten, mint a győztesek boldogítója, jutalmazója. Itt a földön bemutatja magát, mint ember, mint egy hús és vér velünk, mint küzdelmünket,

kisértéseinket, szenvedéseinket megosztó ember, utitárs, vezér és mintakép, hogy lássuk: akihez forduljunk és folyamodjunk. Isten megszűnt benne minket szinte félelmesen fölülmúló Lény lenni: „Íme, az ember!” ki megpróbált mindent, ami csak embert érhet, az egy bűnt kivéve.³

Ebben a száanalomraméltó helyzetében megbűnhötte Urunk azt a sok gyengeséget és bűnt is, amelyet mi egyszerűen az „ember” számlájára írunk. „Hiszen ember vagyok!” „Hiszen a pap, a szerzetes is csak ember!” Mintha bizony emberi mivoltunk szabadságlevél volna a Teremtő megbántására, mintegy megszegyenítve Öt, hogy *ilyen* alkotásai vannak.

Még egyet! Krisztus misztikus testében is, az Egyházban, híveiben, papjaiban egyaránt megmaradt az ember. Ez tagadhatatlan. Ezt kell értenünk. De sohasem szabad felejtenünk, hogy az Egyház is bizonyos értelemben Isten-ember. Megvannak elévülhetetlen isteni vonásai is: az ő tana s szentségre nevelő, végtelenül hathatós eszközei. Azért az Egyház iránti hűségemben egy cseppet sem szabad megfogyatkoznom, amikor szolgálásban — szinte ujjal lehet rámutatni a sajnálatraméltó emberi gyarlóságra, gyengeségre, s be kell vallani: „Íme, az ember!” A felvilágosodott, *igazán* vallásos keresztény semmin sem botránkozik meg. Igyekszik Krisztus arcáról letörölni a vért és kőpéset, bekötözni a sebeket, s inkább leplezni azokat, nehogy megmérgezzék a piaci legyek csipései, amelyek különös élvezettel szállnak a genyedő sebekre. Hálás lesz ezért, aki az Egyházzal magát mégis csak azonosítja, és bár

a hibák miatt szenved, de nem szűnik meg
könyörülni és szeretni.

Beszélgetés az „Ecce Homo“-val. Hódolok
neki, imádom, vigasztalom. Biztosítom, hogy
benne ily megalázott állapotában is elismerem:
„az utat, az igazságot és az életet“.¹

---

¹ Jn. 19, 5—6. — ² Róm. 8, 32. — ³ Zsid. 4, 15.
— ⁴ Jn. 14, 6.

XXVII

A NÁDSZÁL JÉZUS KEZÉBEN

Első előgyakorlat. Ez a meditáció voltaképpen a töviskoronázásról és az „Ecce Homo”-ról tartott elmélkedés elmélyítése. Az Evangélium Krisztus jobbábra adott gúnyjogarról így emlékezik meg: „És levetköztetvén őt, bíborszínű köpönyeget adának rája, és koszorút fonván tövisből, fejére tevék azt és nádat jobbkezebe, és térdelhajtván előtte, kicsúfolták őt, mondván: Üdvözlégy, zsidók királya!”¹

A második előgyakorlat azonos a két előző elmélkedésben alkalmazottal. Az Úr Jézus Emmerich szerint ezt a nádjogart akkor is kezében viselte, amikor őt Pilátus a népnek mint „Ecce Homo”-t bemutatta.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy ezzel a nádjogarral is gyógyítson engem különösen két nagy lelki bajomból: *a gyengeségből és az állhatatlanságból.*

**1. A NÁDJOGARRAL GYÓGYITJA JÉZUS
A MI KEVÉLYSÉGÜNKET ÉS A TEREMT-
MÉNYEKBE VETETT HIÚ REMÉNYSÉGÜNKET**

A katonák gúnyból adták a nádszálát Jézus kezébe: „Ime, a te neveltséges, képzelt királyságod!” Így akart bűnhődni Jézus a te beteges ambícióért. A feltűnés- és uralomvágyadért,

amely téged méltán és valóban nevetségessé tesz. „A kevély ember — mondja Meschler — olyan, mint az örült, aki szemétdombon ül, és királynak képzeeli magát és a király szerepét játssza.”

Mi vagy te? Nemde, teremtmény és már mint ilyen, minden képzeletet felülmúló semmi. Hiszen léted és fennmaradásod állandóan Isten közreműködő erején, mintegy hajszálon függ. A szemedet sem tudod kinyitni, kezedet fel emelni, bármit gondolni vagy szólni Istennek hozzájáruló, fenntartó ereje nélkül. Embertársaidhoz képest is minő csekélység vagy! Hány ezer és ezer múlt felül hatalomban, szépségben, bölcsességben stb. Valóban olyan vagy a mindenségben, mint falevél a rengeteg őserdőben, mint a homokszem a tenger partján. Keresd meg magad, találd meg magad! És mi lesz belőled a sírban?! Légy hát alázatos és ne tedd magad nevetségessé kevélység által. Már ez a mérhetetlen semmiséged is megokolja, hogy *hagyd te csak a kormánypálcát Isten kezében* és ne tolakodjál fel a saját sorsod szuverén intézőjének, mert te legfeljebb csak üres náddal tudnád életed folyását önállóan kormányozni, amelyet az első vihar összetörne. Akik Krisztus jogára alól kivonják magukat: „nem akarjuk, hogy ez rajtunk uralkodjék”,² bizonyonnan nagy csalódásnak mennek eléje. A teremtményekbe vetett reménységük mint hitvány nádszál törnek el kezükben és megvérzi azt és szívüket is.

Aki maga akarja sorsát intézni és nélkülözi a szent közömbösséget, nem talál vigaszt, mikor majd a teremtmények előbb vagy utóbb mind faképnél hagyják, ami legkésőbb, de bizo-

nyosan bekövetkezik a halál óráján. Azért, ó Uram! mi akarjuk, hogy Te felettünk uralkodjál! Ott és úgy akarunk élni és halni, ahogy azt te rendelted, és ahogy azt a *te* kor-mánypálcád intézi.

2. A NÁDSZÁL KRISZTUS KEZÉBEN GYÓGYITJA GYENGESÉGÜNKET

Milyen törékeny is az ember! A legkisebb kísértés szele is milyen könnyen és hamar kihozza a sodrából. Láttuk már Libanon cédrusait derékon törni, akiknek szentségében nem mertünk volna kételkedni. És íme, összetörtek, mint a nádszál. Mert sem a bölcsesség, sem a kor, sem a tudomány, sőt az életszentség sem biztosít a bukástól, ha nem gyökerezik az alázatosság mélységes talajában. Jézus érdekelte meg ezzel a nádszállal, hogy megerősítse a gyengét. Figyelmeztet a nádszállal, hogy egyedül ő az, akire támaszkodnunk lehet és kell. Benne lehet egyedül biznunk, aki „a megroppant nádat nem törí el, és a füstölgő mécsbelet nem oltja ki . . . az ő nevében reménykednek a népek”.

3. A NÁDSZÁL JÉZUS KEZÉBEN GYÓGYITJA ÁLLHATATLANSÁGUNKAT

Az Úr Jézus egy alkalommal gyönyörűen megfestette előfutárjának, Keresztelő Szent Jánosnak jellemét: „Mit mentek ki a pusztába látni? széltől lengetett nádat-e?” És íme, most a nádszál, az állhatatlanságnak ez a tipikus jelképe, Jézus Krisztus kezébe került. Ő tartja, erősen tartja, hogy mintegy megbűnhődje azt a szégyent, gyalázatot, amelyet Isten dicsősé-

gén éppen az *ő hiveinek állhatatlansága* ejt. Alacoque Szent Margitnak is Urunk főleg a *neki szentelt szívek* hűtelensége, állhatatlansága miatt panaszkodik. És vajjon nincsen-e oka e miatt reám is panaszkodni? Mennyi ígéret, mennyi jófeltétel, mennyi „erősfogadás” maradt már foganat nélkül? Mi az oka ennek? Az akaratnak siralmas gyengesége, amelyet nem edzek meg sok önlegyőzéssel. S a hamis önszeretet, mely mindig talál elég ürügyet, hogy majd ezt, majd azt hagyhassa abba, majd ebben, majd abban enyhíthesse a szent fegyelmet, a megállapított élet- és napirendet. Pedig mily tisztán és világosan láttam a lelkigyakorlatok alkalmával, hogy ily megkötések nélkül nem boldogulok, hanem továbbra is csak az ingatag nádszál maradok, amelyet a hangulatnak, szélsélynek, emberi tekinteteknek minden szellője ide s tova forgat. Minden be nem tartott jófeltétel, ígéret egy-egy ütés a nádszállal Jézus szent fejére.

Beszélgetés az Úrral. Ó, jóságos Uram, végy már egyszer kezedbe engemet, ezt az ingatag nádszálat, és tartsd azt a te isteni, változhatatlan, erős kezekben. Vagyis erősíts meg engem annyira a te szent kegyelmeddel, hogy ne is tudjak másra gondolni, mást szeretni, mint téged.

---

¹ Mt. 27, 28—29. — ² Lk. 19, 14. — ³ Mt. 12, 20.
— ⁴ Mt. 11, 7.

XXVIII

„NEKÜNK TÖRVÉNYÜNK VAN!”

Első előgyakorlat. A történet: A zsidók csakhamar észrevették, hogy Pilátus előtt politikai vádakkal nem boldogulnak. Azért tehát megpróbálják az ügyet vallási térre vinni át. Hivatkoznak vallási törvényükre: „Nekünk törvényünk van, és e törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát.”¹

Második előgyakorlat. A jelenet az előző elmékedésekben megadott szintéren. A terasz alatt frenetikusan üvöltöző zsidók: „Feszítsd meg! A keresztre vele!” Jézus némán, nyugodtan hallgat, Pilátus kapkod és futkos. Tárgyal a zsidók vezetőivel, majd megint a néppel, amely csak annál inkább vérszemet kap, látva a római ijedtségét és ingatagságát. Ekkor veti közbe a zsidók főpapja az eddig rejtett, de voltaképpen igazi vádat: „Nekünk törvényünk van . . .” Pilátust ez még nagyobb zavarba hozza. Külön helyiségre vezetetti Krisztust és babonás félelemmel tárgyal vele származásáról. De Jézus erre — mint a dologhoz nem tartozóra — nem válaszol.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy mindig az ő szelíd és kedves törvénye irányítson engem és uralkodjék rajtam s szabad legyek a szenvedélyek zsarnoki törvényétől.

Amint Pilátus bemutatja az „Ecce Homot”, orkánszerűleg tör fel a kiáltás: „Feszítsd meg! Feszítsd meg őt!” A véres alak látása, a vérszag — akárcsak a tigrisekben — vérszomjat ébreszt a zsidókban. Közben szemlélem Jézus Szívét. Mily bánatos, mennyire szorong. Nem annyira a halál félelme szorongatja, hiszen ő felkészült rá, hanem a tapasztalt hálátlanság tépi, zúzza, marcangolja lelkét. Fáj az embernek, ha hozzátartozói hidegen mellőzik, még inkább, ha gyűlölik. De még ennél is inkább, ha sok jótétemény után, sőt talán részben éppen jótéteményei miatt törnek vesztére. Ez a nép olyan, mint az örült, amely ápolóján, orvosán akar bosszút állani. Mekkora hálátlanság! Semmi sem teszi a szívet oly durvává és minden nemessebbre képtelenné, mint a hálátlanság. Azért mondja a latin: „Ha valakiről azt mondod, hogy hálátlan, minden rosszat, a legnagyobb rosszat mondottad róla.” Mennyi jót élvezett ez a nép már az ószövetségben az Isten Igéje által, akit méltán láthattunk a szövetség védő, vezető Angyalában. És mikor ez az Ige megtestesült, emberré lett, életét elsősorban ennek a nemzetnek szentelte. Táplálta testét, gyógyította betegeit, feltámasztotta halottait, kizárólag belőle válogatta tanítványait, apostolait. És mi a köszönet, mi a hála? A „Feszítsd meg!”

Én is mennyi jót élveztem már ettől a Krisztustól! Létem, életem olyan, mint a fogas, amelyet azért állítottak az örök boldogságnak várótermébe, a földi életbe, hogy legyen mire aggatni a természetes és természetfeletti ajándékokat. És odaát mi vár még reám?! Ó! Hogy össze nem roskadok a jótétemények súlya alatt!

És részemről is mi volt sokszor erre a felelet?
Minden bűn, minden súlyos bűn egy-egy
„Feszítsd meg!”

Másrészt ne vegyem annyira szívemre és ne csodálkozzam annyira, ha velem szemben is hálátlan a világ, amely megfeszítette az Isten Fiát! Hiszen „nem különb a tanítvány mesterénél, sem a szolga uránál”.³

2. „VEGYÉTEK TI ŐT ÉS FESZITSÉTEK MEG”⁴

Pilátus tehát visszadobja az Urat ellenségei kezébe. Tegyetek vele, amit akartok, csak engem hagyjatok ki a játékból! Krisztus tehát nem kell senkinek. Mindenki lerázza őt. Nyűg és teher az emberiség nyakán. „Mennyivel boldogabb volna az élet nélküle” — mondják, gondolják sokan. És ugyan miért? Mert: „Ne véljétek, hogy békét jöttem hozni a földre, nem jöttem békét hozni, hanem kardot. Mert elválasztani jöttem az embert atyjától, a leányt anyjától és a menyét napától . . .”⁵ mondja Krisztus. S oly hallatlan követelésekkel áll elő, hogy: őt jobban szeressék bármely teremtménynél és készek legyenek ezt a szeretetet még életük feláldozásával is beigazolni.⁶ Amely szívbe csak betér, beviszi oda töviskoronáját is, és megsebzí a szíveket . . . Ezért volt és lesz Krisztus antipatikus mindenki előtt, aki őt még nem ismeri igazában és nem izlelte meg őt . . . És én?

3. „NEKÜNK TÖRVÉNYÜNK VAN ÉS A TÖRVÉNY SZERINT MEG KELL HALNIA”⁷

Mindenki védi a vétket, az igazságtalanságot, amelyet cselekszik, és hogy ne kelljen

magát miatta szégyelnie, ám törvény rangjára emeli. Elvet csinál belőle. Így létesülnek aztán a „test törvénye”, a „bukott természet törvénye”, a „világ törvénye”. Sőt akárhány államtörvény is, mint pl. az egyházpolitikai törvények. E törvények szerint Jézusnak meg kellene halnia, mert evangéliumi törvényei kérlelhetetlenül szembehelyezkednek e törvényekkel. S mivel Jézus nem ismer megalkuvást, tehát mint forradalmárnak, békebontónak el kell pusztulnia.

Nekem is választanom kell. Vagy-vagy! Vagy Krisztus törvényét fogadom el teljes egészében és akkor azok közé tartozom, akik „megfeszítették testüket a vétkekkel és kívánságokkal együtt”,⁸ vagy pedig a test törvénye szerint igazodom és akkor azokhoz sorakozom, „akik ismét megfeszítik, amennyire rajtuk áll, Isten Fiát és csúfot üznek belőle”.⁹

„Nekünk törvényünk van!” Ezt nem szabad felednem. A krisztusi törvény, a tökéletesség szeplőtelen törvénye, a szent szabály! E szerint bennem meg kell halnia a régi embernek. Ezt a törvényt önként vettem magamra, be is akarom hiány nélkül tölteni. Nem keresek kibúvókat, sem laza magyarázatokat, hanem mindent úgy értek, és úgy akarok betölteni, „amint írva vagyon az Úr törvényében”.¹⁰ Ne hozzon zavarba, hogy az átlag ember éppen ellenkezőleg gondolkodik. Én a kevesekkel tartok, azokkal, akik a tökéletesség szűk kapuján és keskeny útján mennek.¹¹ Én a csaknem egészen magára hagyatott Jézus pártján maradok Szűz Máriával és néhány hívével. Éljen Jézus, haljon meg a régi ember!

Beszélgetés Jézussal, ígérve neki törvény- és

szabályhűséget és kérve tőle, hogy mindinkább megerősödjem az ő igazi szellemében.

---

¹ Jn. 18, 7. — ² Jn. 18, 6. — ³ Mt. 10, 24. —
⁴ Jn. 19, 6. — ⁵ Mt. 10, 34—35. — ⁶ V. ö. Mt. 10,
37. — ⁷ Jn. 19, 8. — ⁸ Sal. 5, 24. — ⁹ Zsid. 6,
6. — ¹⁰ Lk. 2, 23. — ¹¹ V. ö. Mt. 7, 14.

XXIX

**„HA EZT ELBOCSÁTOD, NEM VAGY A CSÁSZÁR
BARÁTJA!”**

Első előgyakorlat. A történet: Pilátust a Jézussal négy szemközt folytatott tárgyalás egyrészt bizonyos babonás félelemmel töltötte el, másrészt teljesen meggyőzte Jézus ártatlanságáról. Kimegy tehát a zsidókhoz, hogy őket a vád elejtésére bírja. Erre a zsidók a császárra hivatkoznak, akinek szuverén hatalmát minden trónigénylés sérti.

Második előgyakorlat. A jelenet az eddigi színtéren: Zsivajgó tömeg, amelynek türelmetlenségét az idő előrehaladta csak fokozta. Jézus tovább hallgat s vár, csendesesen szenvedve. A főpapok most utolsó, leghatásosabb ütőkártyájukhoz nyúlnak, amellyel — kiismerve a rómainak jellemét — biztos sikert remélnek. Egyszerre csak az általuk felbujtott tömeg mind sűrűbben és hangosabban emlegeti a császár nevét: „Bevádolunk a császárnál!” „Te nem vagy a császár embere, aki nem bánsz el azokkal, akik az ő birodalmában forradalommal, lázítással királyi hatalomra törnek!” A császár nevének említése, az esetleges vád, amelyet ellene a császárnál emelnek, bombaként hatott. Pilátus hallgat. Lelkében felmerül Tiberius császár alakja. Megadja magát. Néhány gúnyos megjegyzéssel némi elégtételt akar ugyan magának még

szerezni, de a zsidók érzik, tudják már, hogy a játszmát megnyerték.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az emberi félelem és tekintet soha le ne térítsen az igaz útról.

1. „HA EZT ELBOCSÁTOD, NEM VAGY A CSÁSZÁR BARÁTJAI”

A zsidók raffineriája már kitapogatta, hogy hol van a helytartónak a gyengéje. Ezt veszik tehát tűz alá. Rá kell ijeszteni, s a gyáva, ingatag jellem megadja magát. Az ember rendesen annyira ragaszkodik ambíciójához, karrierjéhez, saját kicsinyes érdekeihez, becsvágyához, hogy kész inkább lelkiismerete ellen cselekedni és Istent megbántani, nehogy azokon csorba essék. A teremtményért otthagyja a Teremtőt. Sokszor nem is nagy érdekek forognak kockán, hanem csak a magasabbrangúak kegye, a „közvélemény”, egyesek tetszése, barátsága. Ó, azok az emberi tekintetek! Mennyi léleknek szegik szárnyát, mennyi nemes törekvést gáncsolnak el! Hányan nem mernek egészen Istennek élni, tökéletesen szabályt tartani, mert akkor mit gondolnak a többiek, mit szólnak majd mások? Többnyire minden társaságban akad, aki azzal igyekszik megnyugtanni saját lanyhaságát, hogy meggyanúsít és gúnyos mosollyal s szóval elgáncsol minden magasabbra törekvést. A buzgókat képmutatóknak, farizeusoknak, álszenteknek tünteti fel! Ezek az Isten országának legveszedelmesebb banditái, kalózsai, útonállói, akik sok Szenttől fosztják meg az eget. Ezekre valóban illenek az Úr Jézus szavai: „Jaj nektek . . . kik bezárjátok a mennyek országát az emberek előtt, mert ti nem mentek be és a be-

felé menőket sem hagyjátok bejutni.”¹ Azért az életszentség első szabálya: megvetni az emberek véleményét! A tökéletességre törekvésben csak Istenre és az örökkévalóságra tekintünk, mint ahogy a hajós is csak az ég szerint igazodik. Mit segíthetnek rajtam a halál óráján azok az emberek, akiknek kegye, véleménye annyira befolyásolt? Mit nyert Pílátus ingatagságával és a császár kegyeiért hozott áldozatával? Semmit sem nyert, hanem mindent elvesztett. Néhány év múlva Caligula császár elcsapta hivatalából, Galliába száműzte és némelyek szerint öngyilkossággal végezte be életét.

2. „IME, A TI KIRÁLYTOK!”²

Pílátus e szavakat a zsidók iránti gyűlöletből és megvetésből mondta. Ime, ilyen nyomorúságos királytok van nektek! Nem is érdekelték mást! Ezzel akartok engem ijesztgetni? Ez akarna a császár versenytársa lenni?...

Számomra ez ismét alkalom, hogy Jézusomban Királyomat, Uramat és Mindenemet elismerjem és imádjam. Igen, ő az én királyom és pedig úgy, ahogy van. Nem hagyom el hűtlenül és megvallom őt az emberek előtt, hogy ő is megvalljon egykor engem az Atya előtt és jobbjára állítson az ítélet nagy napján.³

3. „NINCSEN KIRÁLYUNK, CSAK CSÁSZÁRUNK!”⁴

Pílátusnak ama éles, gúnyos kérdésére: „A ti királytokat feszítsem meg?”, a zsidók felelik: „*Nincsen királyunk, csak császárunk!*” Rettentő nyilatkozat ez! Lemondás minden nemzeti törekvésről, reményről. Hiszen miért lázadoztak

annyit a zsidók Róma ellen? Miért nem kellett nekik a császár, aki nemzeti függetlenségüket elvette tőlük? De ha egyszer Jézus elvesztéséről van szó, nem jön számba az elvtagadás, a becsület, a haza sorsa, maga az üdvösség sem! Ilyen a szenvedély! Ez a jelenség szüntelen megismétlődik a történelemben napjainkig. Mikor az Egyház megtámadásáról, megfojtásáról van szó, akkor semmi eszköz sem túl piszkos. A felekezetek készek voltak a pogánnyal szövetekezni, a hazát elárulni, ha ezzel a katolicizmusnak árthattak. Az ördög sugallta Voltaire-i jelszó sohasem némul el: „Típorjátok el a gyalázatosat!” (Jézust, Egyházát.) Ugyanezt látjuk az aposztatáknál. Mindent feláldoznak, ami szent, ami ideális, csakhogy a szenvedély aljas rabszolgái lehessenek. A császár, akit a zsidók maguk felett egyedül úrnak elismertek, hogy Jézus szelid igáját lerázzák, csakhamar el is jött és seregével a földdel szinte egyenlővé tette a szerencsétlen várost, szétszórta a népet, amely most oltár, haza, király nélkül, minden néptől gyűlölt, járja útját a világ végéig. Áldatlan az a csata, amelyet az ember Istennel vív. Végződhetik-e mással, mint csalódással és megszégyenüléssel? Aki nem akar Istennek szolgálni, feltétlenül rabszolgája lesz a szenvedélynek, bűnnek, ördögnek.

Beszélgetés az Úrral. Felajánlom magamat megint Krisztusnak, mint királynak, akinek mindig hű vazallusa akarok lenni. Kérek tőle kegyelmet, hogy az *emberi tekintetek fölé tadjak emelkedni*. Mert hiszen jól tudom, hogy „ha még embereknek igyekezném tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék”.⁵

¹ Mt. 23, 13. — ² Jn. 19, 14. — ³ V. ö. Mt. 10
22. 32. — ⁴ Jn. 19, 15. — ⁵ Gal. 1, 10.

XXX

A HALÁLOS ÍTÉLET

Első előgyakorlat. Maga a történet: „Látván tehát Pilátus, hogy semmire sem megy, hanem annál inkább nő a zajongás, vizet vevén, megmosá kezeit a nép előtt: Én ártatlan vagyok ennek az igaznak véretől és felevén az egész nép, mondá: az ő vére mi rajtunk és a mi gyermekeinken! Erre ... Jézust átadá nekik, hogy megfeszítsék.”

Második előgyakorlat. A jelenet a már ismertett szintéren. Pilátus magára veszi a hivatalos öltönyét és elfoglalja az ítélethirdetés helyét egy köemelvényen, amelyet zsidóul Gabbathának neveztek. Kivezetik Jézust, még mindig bíborköpenyben, töviskoronával, megkötözött kezekkel és a már előbb odahurcolt két lator közé állítják. Ezek már előbb halálra voltak ítélve, csak kivégzésüket halasztották el, hogy Jézussal együtt haljanak meg s őt társaságukkal méginkább megbecstelenítsék. Pilátus erre kimondja a halálos ítéletet és pedig a királyi cím bitorlása miatt.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az „ő szent vére ne legyen ítéletemre és kárhozatomra, hanem az ő kegyessége folytán lelkem orvoslására”.

1. „ÉN ÁRTATLAN VAGYOK ENNEK AZ IGAZNAK A VÉRÉTŐL”²

A régi népeknél szokás volt a szertartásos mosakodás, hogy magukat a vérvád alól tisztázzák. Még manapság is közmondásos, hogy „mosakodik” az, aki el akar oszlatni maga felől valami gyanút vagy vádat.

Emberek előtt használhat valamit az ilyen ceremónia, de Isten előtt, aki a szívet nézi,³ mitsem használ, és nem igazolja az embert. Mit ér a külső ájtatosság, lelkiismeretesség és „kínos pontosság”, ha lelked, szíved nem az Istené, s nem adod meg neki, ami az övé. Tisztára csak „imitáció” vagy, ami semmi műbecs-csel sem bír. Isten, aki ért a dolgokhoz, nem értékel semmire.

Sohase vállalkozzék az ember oly hivatásra, melynek nem akarja életével megadni az igazi tartalmat.

Fenyegetően lép előtérbe ennél a pontnál a *felelősség rettentő kérdése*. Pilátus — bár kevésbé volt bűnös, mint a zsidók, akik őt ily aljas eljárásra kényszerítették, — de a felelősség alól, holmi kézmosással ki nem bújhat. Ő szörnyű igazságtalanságokat cselekedett az Úrral szemben és kegyetlen kínokat okozott neki. Lemossa-e a néhány csepp víz kezéről, lelkéről ezt a foltot?

Azt a felelősséget, amely minket is terhel, főleg, ha mások felett állunk, nem egykönnyen lehet némely kifogással, frázissal elhárítani: „Nincsen elég időm, képességem, kedvem.” „Kárt szenvedek miatta”, „Elfelejtettem, nem gondoltam rá”, „Restelek szólni, dorgálni, büntetni” stb., stb. Mert „Számon kérem az ember lelkét az embertől, a testvérétől”⁴ — úgymond

az Úr. Vonuljanak azért vissza felelősséggel járó állásoktól, akik kötelességeiknek megfelelni már nem tudnak, vagy nem akarnak. Mert különben hiába mossák majd kezüket az isteni Bíró előtt!

2. „AZ Ő VÉRE MI RAJTUNK ÉS A MI GYERMEKEINKEN”⁵

Lám, a zsidók nem oly aggályosak, mint a pogány, aki igyekszik mindenáron elhárítani magáról ezt a vért. Mit törődik a nép azzal, hogy szörnyű átkot von magára és utódaira? „Szerette az átkot, érje tehát utol! Úgy öltötte magára az átkot, mint a ruhát, hatoljon tehát belsejébe mint a víz, és járja át olajként csontjait.”⁶ Az átok valóban fogott. Mit használ Izraelnek a földi jómód, a sok pénz és világhatalom, midőn „mind a mai napig... lepel fekszik szívükön”.⁷ Mikor lesz még az, midőn „majd megtér Izrael az Úrhoz és elvétetik a lepel”?⁸ És addig mennyi szép és nemes lélek megy veszendőbe, ami Izraelben is számtalan terem!

Én hálálkodó szívvel mondhatom: hogy az ő vére mi rajtunk. Legyen is, maradjon is! Mosogassa le szívünket, kenje meg érzéseinket, lelkünket és annak minden tehetségét. Tápláljon, védjen, hozzon reánk áldást és gyógyulást!

3. A HALÁLOS ÍTÉLET

Pilátus hivatalos ítélettel kiszolgáltatja, átadja Krisztust a kivégzésre. Az írástudók és farizeusok ujjongnak a kivívott győzelem felett. Szűz Mária s Jézus néhány híve, akik a tér egyik folyosójáról nézték, hallgatták végig a

tárgyalást, kimondhatatlan fájdalomba merülnek el. Jézus pedig türelemmel és megadással hallgatja meg az ítéletet s szeretettel fogadja azt el a mennyei Atya kezéből. Helyesli és önként aláveti magát annak...

Igy folyt le ez az egyházpolitikai per. Elejétől végig nem egyéb, mint szomorú komédia: minden jog és igazságosság rovására. Mindig az Úr húzza a rövidebbet és ez neki rendkívül sok és nagy megaláztatására és szenvedésére szolgál. Kiszolgáltatják, megtagadják, elhagyják őt minden részről. És Jézus nem védi magát, jöllehet megtehetné. Ha hoz is fel itt-ott néhány szót a saját védelmére, de mindig meggondoltan, szerényen, és sohasem oly mértékben, mint azt megtehetné. Még a felsőbbségek is — akiknek kötelességük lett volna őt megvédeni — elejtik, sőt üldözik. Vallási és polgári mi voltában teljesen megsemmisül.

Lehetne-e remekebb példaképet és erőforrást gondolni önmagunk megalázására? Különösen azt kellene itt megtanulnunk, hogy ne kacsintgassunk folyton a nagy világra, és ne hajhászunk annak kegyét és tetszését. Ne védjük folyton magunkat és ne igyekezzünk ügyünkre annyira tisztára mosni. Ha tesszük is, tegyük ezt oly szerényen, hogy valami az alázatosságunknak is jusson, maradjon... Tanuljuk meg itt, hogyan kell viselkednünk, ha minket is feljelentenek, bevádolnak, kihallgatnak, felelőségre vonnak, ellenünk hamisan tanúskodnak, félreismernek, valóban, vagy látszólag háttérbe szorítanak s mégha az előljárók is ellenünk foglalnak állást. Ilyenkor is meg kell őriznünk higgadtságunkat és lelki méltóságunkat. Nem kell szüntelen panaszkodnunk, tiltakoznunk,

elégtételt követelnünk. Gondoljunk ilyenkor az Üdvözítőre és tanuljuk el tőle, hogyan kell ilyen esetekben is viselkednünk. *Sohase kívánjuk, hogy nekünk jobb dolgunk legyen, mint neki, hogy velünk jobban bánjanak, mint ahogyan vele bántak.* Jézus elvesztette becsületét a világ előtt és mi oly nagyon keressük azt? Vigasztalódjunk Jézus sorsán! Így leszünk Jézus igazi tanítványai és így győzzük le magunkban alaposan a romlott természetet. Ellenkezőleg, ahogy Tertullianus mondja: „animalia gloriae”, „a dicsőség barmai” leszünk. Ilyen megalázkodással, ilyen lelkülettel sokkal inkább építjük magunkban és másokban Istennek országát, mint bármely más cselekedettel vagy szenvedéssel.

Beszélgetés Krisztussal az adott anyag szerint, fokozottabb buzgalommal kérve az ő igazi, valódi, hamisítatlan szellemét, amely a megaláztatásnak békés, ha lehet örvendező fogadásában és elviselésében találja a velejét és lényegét.

---

¹ Mt. 27, 24—26. — ² Mt. 27, 24. — ³ I Kir. 16, 7. — ⁴ Gen. 9, 5. — ⁵ Mt. 27, 25. — ⁶ 108. Zs. 18. — ⁷ II Kor. 3, 15. — ⁸ U. o. 16.

A KERESZTÚT

XXXI

KRISZTUS ELFOGADJA ÉS HORDOZZA A KERESZTET

Első előgyakorlat. A történet: „Aki a keresztet hordozván kiméne az úgynevezett Koponya-hegyre, amely héberül Golgotának mondatik.”¹

Második előgyakorlat. A színtér és a jelenet. Az ítélet kihirdetése után, keleti szokás szerint, nyomban a végrehajtásra került a sor. Leráncigálják tehát Jézusról a bíborszínű köntöst, felszaggatva az ostorozással ejtett ezernyi sebet, és saját ruháját adják reá. Előcípelik az összetákolt két gerendát: a keresztet. Az Úr természetszerűleg elrémült, mikor irtózatosszenvedéseinek és kínhalálának eszközét megpillantotta. De mégis megöleli, tisztelettel, csókkal, könnyekkel fogadja, mint a mennyei Atya drága ajándékát . . . És megkezdődik a keresztút az Antonia-várból a vesztőhelyig. Alig több ezer lépésnél, s alig kellett hozzá több félóránál. De a körülmények mily fájdalmassá, hosszúvá tették azt! A vérveszteségtől és álmatlanságtól elgyengült Urunk csak vánszorog. Jobb vállán viszi a keresztet, bal kezével a ruháját emeli, nehogy elbotoljon; de mégis, a hagyomány szerint, vagy hétszer esik el. Az utakat, tereket

báméskodó, részvétlen, sőt kárörvendő tömeg lepte el...

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy mint Mester, a kereszttelés nagy tudományában adjon nekem oktatást.

1. KRISZTUS VÁLLÁRA VESZI A KERESZTET

Hogyan fogadta Jézus a keresztet? Bizony-nyal természet szerint irtózáttal, iszonyattal és félelemmel. Hiszen a kereszt minden fájdalomnak, gyalázatnak az összessége. De lélek szerint megadással, vallásos tisztelettel, sőt vágyódással és szerető örömmel. Szeme *tovább látott*, mint ameddig a kereszt gerendája ért. Belátott az Istenség örök, bölcs és jóságos terveibe, belátott az egész örökkévalóságba... A keresztben szemlélte, látta minden javak, minden dicsőség és öröm eszközét saját személyére és választottaira nézve... Ilyen messzelátók voltak Istennek Szentjei mind. Szent András apostol, a keresztnek ez a szenvedélyes szerelme, mikor a vesztőhelyre viszik és megpillantja a keresztet, felkiált: Ó, jó kereszt, amelyet oly dicsőségessé tett, hogy Urunk tagjaival érintett! Ó, kereszt, amely után oly rég epedek, amelyet oly hön szeretek, szüntelen keresek, végy most már át engem az emberek kezéből, és adj vissza Mesteremnek, hogy azáltal kapjon ő engem vissza, ami által engem megváltott!" És két napon át prédikálta a keresztről Krisztust és a kereszt isteni tudományát, míg csak ezen a lépcsőn az ég magasába nem hágott. A három hősi japán jezsuita vértanú is, Pál, János és Jakab, mielőtt keresztjeikre feszítették őket, mélységes hódolattal

köszöntötték fájdalmas haláluknak, de egyben örök dicsőségüknek eszközét, a keresztet. Mindezeket a vértanúk Királyának példája és kegyelme tette ily hőökké.

2. HOGYAN VISELI KRISZTUS A KERESZTET?

a) Először is gyalázattal elborítottan. Hiszen ez a „gonosztevő” útja az akasztófára, százezernyi bámész tömeg szemeláttára. Keblén ott a deszka, amelyre rá van írva halálos ítéletének oka: „A zsidók királya.” De ott van homlokán a meg nem cáfolt vád: „Hazaáruló”, „Istenkáromló”, „A gonosztevők közt, akik kísérik, a legveszélyesebb.” Ah! így halni meg, gyűlöltén, megvetetten, leköpdösve, becsületének foszlánya nélkül! Ki ne roskadna össze ily teher alatt?!

b) Roppant fájdalommal is járja meg Jézus a via dolorosát (a fájdalmas utat). Mert, ha a kereszt fizikailag nem is volt túlságosan nehéz, de a körülmények — mint az előgyakorlatban már láttuk — mondhatatlanul megnehezítették.

c) Minden részvét és enyhülés nélkül hordozza Krisztus a keresztjét. Nem hagynak neki pihenést, kímélet nélkül hajszojják előre. Hiszen még a szegény barmot is segíti az ember, ha már nem bírja a terhet és legalább időnként ad neki egy kis pihenőt. De Jézussal szemben nincs könyörület. Ha később nyujtanak is neki segítséget Cyrenei Simonban, ezt is csak azért teszik, nehogy előbb bekövetkezzék kimúlása s a kereszthalál kínjától megszabadítsa...

d) Végül Urunk, ha nem is délcegen, de

nemesen, méltóan, és erőslelkűen hordozza a keresztyét.

3. HOGYAN HORDOZZAM ÉN A KERESZTEMET?

Először is tisztázzam, hogy mi is reám nézve a kereszt? Az én keresztem: a bűnbánat, vezeklés, a rendetlen szenvedélyek megtagadása, az engedelmesség, a közös élet, az állapotbeli kötelességek hű betöltése és általában a belső és külső szenvedések.

Azt se felejtsem soha, *hogy mindenkinek kell hordoznia keresztet*, aki meg akarja menteni lelkét. Mert „aki nem hordozza keresztyét és nem jön utánam, nem lehet nekem tanítványom”²² — mondja az *Üdvözítő*. Ámde hogyan kell saját keresztemet viselnem? Ezen fordul meg minden.

Jól kell azt hordoznom! Így hordom:

a) ha *Jézusért* hordom, természetfeletti indító okból;

b) ha Jézussal hordom, vagyis vele lelkes, hívő, szerető egységben. Mintegy vele összeforrottan;

c) ha *Jézus példája szerint*, külsőleg és belsőleg úgy, ahogy azt Jézus hordotta.

Tehát, ha nem is délcegen, nem is hősiez pózban, ha nem is lelkesült elánnal, ahogy akárhány vértanú lépett az aréna porondjára, — hogy átadja magát a tigrisek, leopárdok karmainak, fogának, s átvegye az angyaloktól a dicsőség koronáját — de Jézust követve, nemesen, méltóan, erőslelkűen, szerető szívvel, kitartva az utolsó lehelletig.

A keresztutat tehát el nem kerülhetem. Azt mindenkinek, még a világ fiainak is meg kell

járniok. Kiindulva az Éden kapujától az egész emberiség járja azt. Ámde mily különböző módon, mily eltérő lelkülettel járnak az emberek a keresztutat! Plasztikusan tünteti azt fel Jézus kísérete a Golgota útján. Vannak itt szitkozódó zsidók, közömbös rómaiak, kétségbeesett, káromkodó latrok, kaján hóhérok, a rákényszerített Cyrenei Simon, a siránkozó asszonyok, a jajgató Magdolna. Ott van a fájdalom tengerébe merült Szent Szűz, ott a szíven talált gubbasztó sas: János apostol. Mind-mind résztvesznek a keresztútban, ki így, ki úgy!

És én? Én már csak az én Uram, a Mester nyomában... Mind a két szememet reá és az égre szegezve. Vannak, akik csak a keresztjüket nézik. Ezek kishitűsködnek, elégedetlenek, zúgolódnak, panaszkodnak... Vannak, akik egy szemmel az eget is nézik. Ezek majd megnyugszanak, majd meg elcsüggednek. Vannak végül, akik a keresztet nem is nézik, hanem szinte elfelejtve azt, mereven az eget szemlélik. Ezek boldogok, hogy van keresztjük, kívánják, hogy bár még súlyosabb és hosszabb volna az. Ezek ujjonganak, hálálkodnak! Miért ne tartozhatnám én is ezek közé?! Tanuljam meg tőlük az eget nézni, mindig csak az eget nézni, és akkor a keresztnek oly súlyos és bonyolult problémája jórészt megoldódik számomra. Így újabb, szerencsésebb korszak következik, amelyet érdemes lesz megélni...

Beszélgetés az Úrral. Kérem őt, hogy fogadjon be engem is a kereszt iskolájába s engedje, hogy abban megtanuljam megismerni a kereszt értékét. Avasson be a kereszt titkába. Szeretesse meg velem a keresztet, édesgessen szeretének részgítő borával, hogy rászánva maga-

mat, lendülettel induljak az ő nyomába és ki-
tartsak vele a sírig.

---

¹ Jn. 19, 17. — ² Lk. 14, 27.

XXXII

**CYRENEI SIMONT KÉNYSZERITIK A KERESZT
HORDOZÁSÁRA**

Első előgyakorlat. A történet: „És amint elővezették őt, megfogának bizonyos Simont, Cyrenéből valót, ki a mezőről jön vala és rátevék a keresztet, hogy vigye Jézus után.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet: Jeruzsálemnek szűk, sikátorszerű utcáin vánszorog az Údvözítő a keresztet cipelve. Többször elbukik és ilyenkor hiába nyújtja kezét esengve segítség után. Káromlással, ütlegekkel unszolják a felkelésre és útjának folytatására. Egy ilyen esésnél találkozott édes Anyjával, aki fel akarta őt emelni, de eltaszították. Egyik bukásánál már nem tud felkelni. Erre előkapnak a zsidók egy erőteljes, negyven év körüli férfiút, aki fiaival éppen áthaladt s a tolongás miatt nem tudott kitérni Öltözete arra mutatott, hogy nem zsidó és alsóbbrendű munkás. Elcsípi, odahurcolják és kényszerítik, hogy segítsen a Galileainak a kereszt hordozásában. Eleinte vonakodik, ellenszegül, de az erőszaktól kényszerítve odaáll tehát Jézus mögé, hogy megossza vele a kereszt terhét.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy ne úgy, mint Simon, csupa kényszerből, hanem önkéntes szeretetből legyek az ő keresztjének hordozója.

1. JÉZUS TÖBBSZÖR ELESIK A KERESZT SÚLYA ALATT

Igazán nem csoda, hogy az Úr el-elesik. Nem nehéz a kereszt nagyságáról és a súlyáról némi fogalmat alkotni. Akkorának és oly masszívnak kellett lennie, hogy a földre beásva egy férfiút elbírjon. Jézus inkább csak vontatja maga után ezt a terhét. Minden zökkenés — amelyet az utca durva, egyenlőtlen kövezete csak előidéz — növeli fájdalmát a sebes vállakon, s oda-odaüti a kereszt felső végét a töviskoronához s ez a fejben fokozza szúrásaival a bódító kínokat.

Ez a kép lebegjen előttem, amikor kísértve érzem magamat arról panaszkodni, hogy túl vagyok terhelve, hogy nincsenek belátással a munkaadóim, fellebbvalóim, s hogy nem tanúsítanak részvétet irántam. Nézzek ilyenkor Krisztusra. Vajjon nem volt-e ő is túlon-túl terhelve? És volt-e részvét iránta? Resteltem kellene, ha nekem jobban menne a sorsom, mint neki. Meggondolhatom itt azt is, hogy mi tette az Úr keresztjét olyan elviselhetetlenül, roskasztólag súlyossá? Nemde a bűn? Ó, mily *kegyetlenség* tehát Krisztus keresztjét még újabb és újabb bűnnel súlyosbitani! Mily *vakmerőség* Uram és leendő Birám keresztjét még nehezebbé tenni!

2. A ZSIDÓK SEGÍTSÉGRŐL GONDOSKODNAK

Nem részvétből tették, hanem kegyetlenségből. Mert Krisztusnak a gyalázat fáján, kipellengérezve kellett meghalnia. Jézus ebben is engedelmes. Átengedi tehát a teher felét más

vállára. Én is segínyt nyujtok Jézusnak, enyhítem keresztjét valahányszor:

a) hibáimat javítom, kevesbítem, fogyasztom;

b) ha testvéremet megsegítem enyhítem, vigasztalom, helyette munkát vállalok és így őt a túlterheléstől mentesítem;

c) ha a lelkek megszentelésén dolgozom. Mert ez a gond, ez a munka legjobban nyomja az isteni Pásztor vállát. Ó! mily hálás, ha ezt az aggodalmas gondját némileg megosztom;

d) ha a saját keresztemet, amely az övével azonos, nagyobb megadással, türelemmel hordozom.

Ez a teherkönnyítés nem csupán elgondolás és elképzelés. Hiszen Jézus a keresztúton biztonnal nagyon jól és világosan látta, — az idők kódébe előretekintve — hogy kik lesznek a világ végéig a nagylelkű teher- és kereszt-hordozók. Kik viselik majd iránta való szeretetből kitartóan keresztjüket. Ó! mennyire vigasztalta ez *már akkor* Szent Szívét! Mennyire erősítette, bátorította őt! Mikor tehát *ma* türelmes leszek, hallgatva szenvedek és dolgozom, egyben elgondolom, hogy Jézus keresztjét részben én hordoztam és *már akkor* könnyítettem rajta. Mily vigasz ez számomra megint, mily erőforrás!

3. SIMONT KÉNYSZERITIK A KERESZT HORDÁSÁRA

Senki sem tette volna ezt önként. Természet szerint mindenki borzadt és irtózott ettől. Úgy kellett erre kényszeríteni valamilyen szerencsétlent, akit a balsorsa éppen arra sodort. Jajong-

tak is Simon gyermekei: Alexander és Rufus, akik — Emmerich szerint — atyjukat kísérték. Hiszen az apa gyalázata a fiakat is megbélyegzi. Mily szerencsétlenség! És íme, mégsem! Simont ez a látszólag véletlen végtelenül szerencsésé tette. Örökre áldja ma is a Gondviselést, amely a „véletlen” leple alatt oly bölcsen és jóságosan szötte terveit. Mi lett volna Simonból, ha a Kereszthordozóval úgy „véletlenül” nem találkozik, s ha nem kényszerítik őt annyira kedve ellenére, a kereszt hordozására? Nyomtalanul tűnt volna le az élet színteréről. Most pedig minden iskolásgyerek ismeri őt, mert egyik keresztúti stáció megörökítette nevét. Ismerjük vezetéknevét, tudjuk, hogy honnan való. Belőle nagy keresztény, sőt némelyek szerint püspök és vértanú lesz. Fiai is szerepre jutnak az ősi Egyházban, a Szentírás emlegeti őket. Szent Pál apostol az egyik fiút, Rufust, szeretettel, mint „az Urban választottat” emlegeti, ennek édesanyját pedig annyira kitünteti, hogy tulajdon édesanyjának nevezi.² Hát még az égben mi várt erre a családra! És mindez miért? Mert Simon — bár kényszerítve, de — Jézus keresztjét hordozta.

Mennyivel boldogítóbb, dicsőségesebb és üdvösségesebb tehát Jézus Krisztus keresztjét *önként, szeretettel, lelkesedve viselni!*

Ennek a kereszt-átadásnak a pogány válára, misztikus értelme is van. Jelképezi, hogy a kereszt a zsidóságról átszállott a pogány nemzetekre, a mi őseinkre. Mi vagyunk a szent kereszt örökösei, míg a zsidó utálattal fordul el attól. Érezték is keresztény őseink csakhamar ezt a keresztet. A keresztényüldözések mintegy 15 milliónyi vértanúját túlnyomó

részen a *pogányokból* megtért Egyház termelte ki. Hála Istennek! Még az ilyen kegyetlen teremtmények, mint a tűz, kard, vadállatok is megszelídülnek Isten kezében és legnagyobb jótévökké válnak. És a kereszténységre bocsátott, az idők folyamán meg-megújuló vérfürdő dicső termékenységre kényszeríti azt. Legyen mindenekért áldott az Úr, a mi Istenünk!

Beszélgetés az Úrral. Megajánlkozás a kereszt hordozására Szent Ágoston szavaival: „Itt égess, Uram, engem, itt vágj, csak aztán örökre kimélj meg.”

---

¹ Lk. 23, 26. — ² V. ö. Róm. 16, 13.

XXXIII

A JÁMBOR NŐK A KERESZTÚTON

Első előgyakorlat. A történet: „Követé pedig őt a nép és az asszonyok nagy sokasága, kik siránkoznak és jajgatának felette: Hozzájuk fordulván Jézus mondá: Jeruzsálem leányai, ne miattam sírjatok, hanem sírjatok magatok és gyermekeitek felett...”

Második előgyakorlat. A színtér és jelenet, mint az előző elmélkedésekben. Óriási néparadat hőmpolyög az utcán. Elmúlik egy óra, másfélóra és végeszakadatlan vonulnak el előttünk az ünnepre minden országból idesereglett zsidók. Ruházatuk, nyelvük más és más, de típusuk ugyanaz. Aztán római katonai osztag lépked hetykén, egykedvűen, csillogó formaruhában. Utánuk jön a Názareti. Félig halott már. Nehezen vonszolja keresztjét. Fejében a töviskorona számtalan, részben már megszáradt vérsávnak nyitott forrást. Bőre, ahol csak kilátszik még, ijesztően fehér. Körülötte az őrség. Aztán megint katonák. Ezek után jött a főpap diszes, hivatalos öltözetben. Majd a papságnak hosszú sora következik. Az egész jelenet azt a benyomást kelti, hogy aki ott a kereszttel a vállán lépdél, csakugyan az, akinek a nyakán hordott felírás hirdeti: „A zsidók királya.” Soha gonosztevőt így ki nem kísérték az akasztófára. Ebben a fájdalmas útban az Üdvözítő többszörösen találkozott jámbor nőkkel, akiknek becsületére válik,

hogy nem hagyták magára szenvedésében sem, hanem elég bátrak voltak a balsorsban is kitartani vele. A történelem csak a siránkozó asszonyok csoportjáról tud. De a hagyomány még két ilyen találkozás emlékét őrizte meg. Egyik, az első édesanyjával, a második pedig Szerafiával való találkozás, aki ettől fogva a „Veronika” nevet viseli.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy hű követője legyek mindig a kereszttúton és az ő képe lelkem vásznán, mint Veronika-kendőn, soha el ne halványuljon.

1. JÉZUS TALÁLKOZIK ÉDESANYJÁVAL

Az apostoli élet kiragadta Jézust a kedves családi körből. Fájdalmasan, de nagylelkűen nélkülözte az anyai szív melegének vigaszát. A nagy szenvedés és a halál közelsége megint csak felfrissítik és megszilárdítják a vérnek legmélyebben gyökerező, szent és jogos kötelességét. Jézus és Mária találkoznak a kereszttúton. Egymás szemébe néznek és ezzel sokat és sokat elmondanak egymásnak a néhány rendelkezésre álló pillanat alatt. „Isten Veled! Még majd viszontlátjuk egymást!” E pillanatban benne van a hálának, szeretetnek, ragaszkodásnak, a hűségnek és fájdalomnak egész tengere.

Soha nem lehetek eléggé hálás a boldogságos Szűz Anyának, hogy e nehéz órákat is átszenvedte értem. Kérem a fájdalmas Anyát, hogy az élet nehéz óráiban eszközöljön ki nekem állhatatos szilárdságot és erőt, türelmet és nagylelkűséget. Mert eljön még az idő, mikor kénytelen leszek átérezni, hogy én is csak húsból és vérből való ember vagyok, aki rászorulok

a vigaszra, támaszra, mikor átérzem árvaságot. Ó, édes Anyám! állj akkor mellém és éreztessz velem, hogy Anyám vagy!

2. VERONIKA KENDŐJE

Szerafia, leánykájával, — aki edényt tartott az Üdvözítőnek szánt üdítő itallal — egyik alkalmasnak látszó helyen áttörte a csöcselék, a katonák és poroszlók által alkotott kordont és egészen az Üdvözítőig jutott. Térdre hullott előtte és felajánlotta neki kendőjét e szavakkal: „Méltass engem arra, hogy Uram arcát felszárítsam.”¹² Jézus teljesíti kérését, letörli arcát a kendővel és köszönő szóval visszaadja. Az üdítő ital átnyújtására már nem adtak módot a Jézust környező őrség emberei.

Szerafia keblébe rejtve viszi haza a drága kendőt, amely a hagyomány szerint az Úr fájdalmas arcát élethűen tüntette fel. De ez az arc még sokkal mélyebben vésődött Szerafia lelkébe, szívébe, aki azért méltán viseli ettől fogva az „Igazi kép”, „Veronika” nevet.

Kell, hogy az én szívem is állandóan ilyen Veronika-kendő legyen. Minden szentmise, minden szentáldozás elevenné teszi és felfrissíti a fájdalmas Krisztus-arcot. Hiszen ezek a szent cselekmények az Úr halálát hirdetik.³

S tekinthetek-e a szent keresztre a nélkül, hogy lelkemben Krisztus arca mindinkább el ne mélyüljön? Sőt, lelkem képének mindinkább erre az arcra kell formálódnia, ha a választottak közé akarok számláltatni.⁴ Azért csak nézzem, nézzem ezt az isteni arcot. A hitnek élesen látó szeme szüntelen felismeri azt az eucharisztikus lepel alatt...

3. A SIRÁNKOZÓ ASSZONYOK

Midőn az Üdvözítő a jámbor asszonyokhoz fordul, „kik siránkozának és jajgatának felette”, felszólította őket: „Jeruzsálem leányai, ne miattam sírjatok, hanem sírjatok magatok és gyermekeitek felett.” Nem a könnyeket rosszalja. Hiszen a Krisztus szenvedése felett hullatott könnyek kegyelmi ajándékok és mondhatatlanul tisztítják és nemesítik a szívet. De azt akarta ezzel Urunk mondani, hogy szálljunk le a gyökérig! Lássuk kínszenvedése okát! Ez pedig a bűn, amely elsősorban siratást érdemel. „Mert ha a zöldelő fával, vagyis velem ezt cselekszik, mi lesz a szárazzal, a bűnössel.”¹³

Bár sokat és nagyot szenvedek, — mondja ezzel az Úr Jézus — de mindez semmi ahhoz képest, ami a bűnösre egy egész örökkévalóságon át vár, ha bűneit meg nem siratja. Az Úr szenvedése tehát szörnyű fényt vet egyben Isten igazságosságára s a pokolra is. Jaj annak, aki a megtérésre engedett időt fel nem használja s visszaél a kegyelemmel! Ne legyenek azért a könnyeim — melyeket Jézus szenvedése felett ontok — csupán a részvét könnyei, hanem a bűnbánaté is.

Ezt Krisztus kéri, ez vigasztalja meg és ez teszi reám gyümölcsözővé szenvedéseit.

Beszélgetés az Úrral. Kérem, hogy szenvedésének szent emléke állandóan éljen lelkem mélyén és figyelmeztessen szüntelen Istennek igazságosságára és irgalmára. Óvjon meg a bűntől és őrizzen meg az ő szeretetében.

¹ Lk. 23, 27—28. — ² Emmerich. — ³ I Kor. 11, 26. — ⁴ Róm. 8, 29. — ⁵ Lk. 23, 31.

XXXIV

KRISZTUST KERESZTRE FESZITIK

Első előgyakorlat. A történet: „És mikor érkeztek a helyre, melyet Golgotának neveznek, ami Koponya-hegyet jelent, epével vegyített bort adának neki inni, de megízlelvén azt, nem akart inni belőle. Minekutána pedig felfeszítették őt, megosztóznak ruháin, sorsot vetvén...¹

Második előgyakorlat. A színtér és jelenet: Lasankint felkigyózott a hosszú menet a Kálváriadombra. Az idő déltájban volt. Ott áll az isteni áldozat meghajlottan, szenvedve, maga elé nézve. Ismét leráncigálják ruháit s a számtalan helyen újra felszaggatott sebek megint vérezni kezdenek. Ott fekszik a kereszt Jézus előtt. Némelyek szerint, a szokáshoz híven, ekkor újra megostorozták az Urat. A keresztthalál legborzasztóbb mozzanata most következik: az áldozatoknak keresztreszegezése. Jézust lerántják az előtte fekvő keresztre. Reáfekszik, kitarja rajta karjait. Mindent úgy enged magával tenni, oly **némán és engedelmesen**, mint ahogy a gyermek engedi magát anyja által a bölcsőbe fektetni. A mások szenvedésén bámészkodó tömeg most pár percre elnémul. Mindenki látni akarja a vér felfecskendezését, hallani akarja az első sikolyt. A nagy sarkos szögeket Jézus kezére teszik. Hullanak a kalapácsütések, majd élesen, majd megint tompán, amint a kalapács a szög

fejét, vagy pedig a tenyeret éri. Csattanásuk élesen tör Szűz Mária és a jámbor nők s János apostol szívébe . . . Most a másik kézre kerül a sor. A ropant fájdalom görcsösen összehúzta a kart. Ki kell tehát egyenesíteni, hogy a másik kéznek kijelölt helyet el lehessen érni. Ismét hullanak a kalapácsütések és felhangzanak a szisszenések és jajok Jézus ajkán. Végül a lábakat kell a kereszt gerendájára szögezni. Rátérdelnek Jézus keblére, hogy a test kinyújtásával ki ne szakadjanak a kézsebek. Recseggve és ropogva, lassan hatol a szeg a lábfejdús izomzatán keresztül. Aztán felemelik a keresztet és lassan, óvatosan a neki ásott gödör felé vonják. Minden mozdulat tágitja a sebeket s szörnyen fokozza a szenvedéseket. A kereszt tehát minden fölé emelkedik a dombtetőn. Öröm-riadalommal fogadják. Mindenki olyan közel tolakszik, amint csak teheti. Főleg azért, hogy a kereszt feliratát elolvassa. Aki kibetűzte, tovább adja, s néhány perc múlva már valamennyien gúnyolódva, röhögve ismételtetik: „Üdvözlégy, zsidók királya!”

Harmadik előgyakorlat. Néma imádással borulok le: „Imádunk téged, ó Krisztus, és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot!” Kérem aztán, hogy amint ő mezítelenül, minden teremtménytől kifosztottan és megválva függ a kereszten, úgy én is kivetközzem minden teremtmény szeretetéből s azokat egyedül Krisztusért és Krisztusban szeretve, égő áldozat legyek Isten oltárán.

1. EPÉVEL YEGYITETT BORT NYUJTANAK KRISZTUSNAK

Ennek az epével vagyis inkább mirhával elegyített bornak odanyújtása voltaképen az

irgalmasság cselekedete a halálraítélttel szemben. Jámbor asszonyok — valami karitatív egyesület tagjai — hivatásukban jártak el, mikor szokás szerint felajánlották a kelyhet. Céljuk az volt, hogy a kábultság folytán enyhítsék a keresztfeszítés kínjait. Jézus csupa szeretetből megízlelte az italt, hogy a jó asszonyok elmondhassák, hogy nem jártak hiába, ivott belőle. De elfogyasztani ezt a kábitó italt nem akarta az Úr, hogy a keresztt oltárán teljes öntudattal mutassa be kínos áldozatát. Értékelte a szenvedést és nem akart abból egy szemernyit sem elvesztegetni. Az itálnak epeszerűségével pedig engesztelni akarta azokat a tökéletlenségeket, hibákat és vétkeket, amelyeket *inyünkkel* követünk el.

Hányszor vétünk mértéktelenség, ingyenség által, hányszor keressük evésben, ivásban tisztára az élvezetet, még akkor is, mikor voltaképpen már a táplálkozás célja ellen cselekszünk. Hányan valóságos rabszolgái az ingyünknek, gyomruknek, torkuknak. Még a manapság oly enyhe böjtparancsot is csak ímmel-ámmal töltik be. Ime, az Úr Jézus mily keservesen fizet meg mindezért a torkosságért, amelyet Ádám és Éva vétke óta a világ végéig elkövetnek az emberek.

Viszont ezzel is bátorít az Úr, hogy a keservek kelyhét nagylelkűen igyam ki. Minden Szent itta azt. A vértanú gyötrelmeivel, a hitvalló vezeklésével, a szűz lemondva a világ hiúságáról, minden választott küzdelmeivel, keresztje hordozásával. Azért tehát én is: „Felemelem a szabadulás kelyhét, és az Úr nevét segítségül hívom.”³

2. JÉZUST MEGFOSZTJÁK RUHÁITÓL

Ime, most már negyedszer! Mekkora kín, mekkora szégyen! S ilyen kaján, bámész tömeg előtt! Annyi összesereglett húsvéti zarándok előtt, akik széthordják az egész világon ennek hírét! Így vezekli ő a szemérmertlenségnek ama bűneit, amelyek oly szívesen rejtezkednének és maradnának titokban még a gyóntatószékben is. Pedig egyetlen hatásos orvosságuk a *mezítelen*, bár szemérmes önleplezés az Istennek földi ítélőszéke előtt. Azért engedi továbbá levetkeztetni magát Urunk, hogy ennek árán engem a megszentelő malaszt és mennyei dicsőség díszköntösébe tudjon felöltöztetni.

Vigasztalni is akarja Urunk ezzel a szégyent, akit szerencsétlenség és a helytelen gazdasági rendszer, a földi javaknak igazságtalan felosztása sokszor még az utolsó ingétől is megfoszt. Viszont figyelmezteti a gazdagot, hogy mondjon le a feleslegesről a szűkölködő javára. Az igazi kereszténység ott kezdődik, ahol kigyullad az irgalmasság és szeretet.

3. KRISZTUST KERESZTRE SZEGEZIK ÉS FELEMELIK A KERESZTET

Az a három szeg, amellyel Urunkat a kereszt gerendáihoz erősítik, jól jelképezik az Istennek való odaadottságot, a fogadalmakat és főleg az engedelmisséget. Lám, az édes Üdvözítő mily nehéz viszonyok közt engedi magát kínszenvedésének keresztjéhez rögzíteni, mert az Atya így akarta! És én mily nehezen bírok magamon erőt venni, és mily nagy áldozatomba kerül szabadságomról lemondani! Valóban a

legnagyobb és legértékesebb ajándék, amelyet Isten oltárára vihetek: a szabadságom. De nincs is, aminek feláldozásáért nagyobb dicsőség és jutalom várna reám. Hozzá ez tesz engem a Felfeszítetthez leghasonlóbbá.

Beszélgetés az Úr Jézussal. Uram, aki megígérted: „Ha felmagasztaltatom a földről, mindent magamhoz vonzok”³, vond magadhoz teljesen szívemet, lelkemet szerelmed mágnesével onnan a kereszt fájáról. Minthogy pedig átszegezett kezeddal, amely a keresztfához van erősítve, engem nem tudsz átölelni, azért „én ragadom meg, akit szeret a lelkem és el nem engedem”.⁴ A Neked átadottságom tudata, érzete töltsé be egész lelkemet és jellemezze egész életemet.

---

¹ Mt. 27, 33—35. — ² 115. Zs. 13. — ³ Jn. 12, 32. — ⁴ V. ö. Én. én. 3, 4.

XXXV

JÉZUS ELSŐ SZAVA A KERESZTEN

„Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” (Lk. 23, 34.)

Első előgyakorlat. A történet: „Mefeszítették őt és vele a latrokat, egyiket jobb, másikat balkéz felől. Jézus pedig mondá: „Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és a jelenet elgondolása, az előző elmélkedés második előgyakorlatának alapján. Midőn a kereszt fája a rászegezett Üdvözítővel a magasba emelkedik és felhangzik az örömrivalgás, az isteni áldozatnak nincs egyetlen panaszszava sem. Csupán egy kiáltást hallat, talán a legistenibbet, melyet ajka valaha kiéjtett: „Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”²

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Üdvözítőt, hogy példájával, kegyelmével és isteni Szívének tüzével oldja fel lelkemben a szeretetlenségnek, neheztelésnek, ellenszenvnek minden követ, rögződését, hogy tudjak szeretni, főleg megbocsátani, egészen az ő Szíve szellemében.

1. „ATYÁM, BOCSÁSS MEG NEKIK! . . .”

Felséges ima! Haldokló Istenember végzi azokért, akik őt becsületétől és életétől meg-

fosztják. Ilyen körülmények között csakis Isten tud így imádkozni, az a Lény, akinek lényege, természete a szeretet.³ Senki sem adhat mást, mint ami a lényege.⁴ Nem magára gondol, ahogy az ilyen elképzelhetetlenül kétségbeejtő helyzetben tenne minden ember. Nem is a kereszt alatt álló édesanyjára, — ahogy tenne minden nemesen érző, gyermeki szív — hanem a bűnösökre, főleg megfeszítőire, gyilkosaira. Nem vádolja azokat, hanem menti. Nem tüzet kér reájuk, mint hajdan Illés üldözőire,⁵ hanem irgalmat és bocsánatot. És mily gyengéden! *Atyját* szólítja, nem pedig *Istenét*, mint tette később a saját érdekében. Mintha csak mondaná: „Atyám, nézz sebeimre, véremre, töviskoronámra, a szegekre. Nézz engedelmességemre... Bocsáss tehát meg nekik, hiszen ők mégis csak a te teremtményeid, arcképed, gyermekeid, remekműveid, ha most el is vannak vakulva . . . Engednéd őket elveszni?

Valóban, e nagylelkű Szívben a szenvedés özönvize nem tudta kioltani a szeretetet.⁶ Nincs abból kizárva senki, még gyilkosai sem . . . Talál számukra is mentséget... Hasonlítsam csak össze ezzel a nagy Szívvel az én *kis*, összezugszorodott szívemet! Milyen keveseknek van abban hely. Talán senkinek önmagamon kívül... Mily könnyen találok okot, ürügyet, hogy mást elítéljek, de soha, hogy mást, főleg megbántómat, védelmembe vegyem, felmentsem!

**2. MILYEN VIGASZTALÓ EZ AZ IMA:
„ATYÁM, BOCSÁSS MEG NEKIK! . . .”**

Ha Jézus gyilkosaiért így jár közben, vajjon nem teszi-e majd azt meg szolgálóiért, gyerme-

keiért, Szíve odaadó tisztelőiért, apostolaiért, neki odaadott, eljegyzett lelkekért? Mit nem remélhetsz, ha Isten neheztelésével szemben ez a Szív lesz a pajzsod?! Ha Krisztus lesz a közbenjáró, engesztelő, véres kezével, vérző Szívével!? Ha gyilkosai számára talált menteséget, vajjon nem talál-e majd azok számára, akik emberi gyarlóságból ugyan botlottak, de akiknek visszasír Öhozzá a lelkük?

Ne láss tehát Jézusban csak szigorú bírót, hanem tekintsd benne isteni Bátyánkat, aki tud részvétellel lenni gyarlóságunkkal, gyengeségünkkel szemben.⁷

3. JÉZUS IMÁJÁNAK GYÜMÖLCSEI

Első mindenesetre az eddig ismeretlen, utolérhetetlen tanítás: az *ellenségszeretet szent törvénye*. Megtanulom tőle, hogy felebarátom, akit szeretni tartozom, nemcsak a honfitársam, ahogy a római és görög hitte; nemcsak a nemzetiségbelim, ahogy a zsidó képzelte, hanem *minden ember kivétel nélkül*, tehát ellenségem is.

Urunk ezt oly határozottan tanította: „Én pedig mondom: Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnék és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitekért, hogy fiaii legyetek Atyátoknak, ki mennyekben vagyon, ki napját fölkelte jókra és gonoszokra s esőt ad az igazaknak és hamisaknak.”⁸ S most ugyanazt fenséges példával is bemutatja. Ezzel szívünkre köti, hogy ebben a dologban nekünk sem szabad az elmélet síkján maradnunk, és az igazi, komoly, őszinte kibékülést némely elcsépelet frázissal elütnünk: „Megbocsátok, de vele érintkezni nem akarok . . .”, hanem

valóban le kell szállnunk a *gyakorlat* tereire is... Régi görög bölcsnek akkora volt a tekintélye, hogy ha tanítványai arra hivatkozhattak, hogy: „*Autosz efá*“, „*Ő mondotta*“, akkor elnémult minden vitatkozás. És ha *Jézus* mond, kér, parancsol valamit: „Szeressétek ellenségeiteket“ — lehetne-e tőle megtagadni?

Jézusnak ez az üdvözítői imája egyben *kegyelmeket is eszközölt ki számunkra* ennek a sokszor oly nehéz, a természetes emberi erőket szinte felülmúló parancsnak betöltésére. Ez a mennyei kegyelemharmat termékenyítette meg a kereszténység földjét s termelte ki az ellenségszeretetnek valóban remek virágait. Krisztus nem hiába mondotta: „Példát adtam nektek.“⁴⁹ A példa csakugyan számtalan követőre talált. Szent István vértanú nyitja meg a gyönyörű sorozatot, és nyomába lépnek a vértanúk, akik hóhéraikat áldják és imádkoznak értük... És az ellenségért mondott ima sohasem marad hatástalan. Jézus imája mindjárt gyümölcsözőtt. Megtért a római őrség kapitánya, Longinus, aki lándzsával általszegé oldalát, és sok más a zsidók közül, kik a Kálvária-dombról keblöket verve özönlöttek vissza a városba. De minden bűnösnek megtérése is Krisztus imájából indul ki. Szent István vértanú imája meg közvetlenül a nagy Szent Pált ajándékozta Isten egyházának.

Mi se szünjünk meg imádkozni megbántóinkért. Az első, amit belőlem az udvariatlanság, megbántás stb. kivált, legyen az áldó ima; „Istenem! Áldd meg őt érte, hiszen jót tett velem!“ A Szentek, mint Alacoque Margit s a többiek különös rokonszenvet tanúsítottak azok iránt, kik ellenkeztek velük, üldözték

öket. Hiszen leginkább ezek kovácsolják számukra mennyei koronájukat. S a sértésen nem szabad évődni, amire a melanchólikus temperamentumok annyira hajlamosak, hanem *felejteti*, *mielőbb felejteti!*

A klasszikus ókorban egyik görög államférfiúnak egy szédelő drága pénzért bájitalt kínált, amelytől az ember mindenre tud emlékezni, ami csak vele történt. „Olyan orvosságot hozz nekem, — szolt erre az államférfiú mélabúval — amitől *felejteti* tudok; azt bármi áron megveszem tőled.“ Ilyen bájital a *szeretet*. A szeretet tud csak felejteti. Isten is azért tud minden sértést elfelejteti, mert ő a szeretet maga...¹⁰

Beszélgetés az Úrral. Kérem őt, hogy első szava a keresztről tegyen rám mély benyomást és eltörölhetetlenül vésődjék emlékezetembe. Kérem, tanítson meg, hogyan *kell felejteti*, megbocsátani, a rosszat jóval fizetni, kenyérrel dobni vissza azt, aki követ hajított reám. Mindjárt teszek is ilyen értelemben konkrét jófeltételt és kérek erre kegyelmi támogatást.

---

¹ Lk. 23, 33—34. — ² Lk. 23, 34. — ³ Jn. 4, 16. —
⁴ Madách. — ⁵ IV Kir. 1, 10. — ⁶ É. é. 8, 7. — Zsid.
4, 15. — ⁷ Mt. 5, 44—45. — ⁸ Jn. 13, 15. — ⁹ Jn. 1, 16.

XXXVI

JÉZUS MÁSODIK SZAVA A KERESZTEN

„Bizony mondom neked, ma velem leszesz a paradicsomban.” (Lk. 23, 43.)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Megfeszítettek vele két latrot is, egyiket jobb, a másikat bal felől.” „Azok is, akik vele valának felfeszítve szidalmazák őt.”¹ Később az egyik lator magába száll és feddi megrögzött társát, ki nem szűnik meg Jézust ócsárolni. „Megszólalván tehát, dorgálá társát mondván: Te sem félsz az Istentől, holott ugyanazon büntetésben vagy. Mi ugyan igazság szerint, mert tetteink méltó bérét vesszük, de ez itt semmi rosszat nem művelt. És mondá Jézusnak: Uram! emlékezzél meg rólam, midőn eljössz királyságodba. És mondá neki Jézus: Bizony mondom, ma velem leszesz a paradicsomban.”²

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet. Emmerich szerint: „Miután Jézus keresztje már állott, a poroslók a latrokhöz fordulnak: „Most rajtatok a sor!” A latrok karjait kifordítva a már földben álló kereszt ágai köré csavarják. A lábukat is odakötözik. A nyomorult emberek izmai véreznek, csontjaik ropognak, borzalmas üvöltésbe törnek ki a szerencsétlenek.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy

a komoly Istenhez-térésben és hitem nyílt megvállásában a megtért latortól vegyek példát.

1. A JOBB LATOR HITE

Az Úr Jézus imája, amelyet a keresztfán ellenségeiért és így voltaképpen minden bűnösért végzett, mindjárt megtermette értékes gyümölcsét a jobb latornak bámulatos megtérésében. Ha Emmerich látomásainak hinni lehet, ezt a latrot az Egyiptomba való menekülés idején Szűz Mária tanácsára édesanyja a kis Jézus fürdővizében mosdatta meg és azonnal megtisztult bélpoklosságától. Kedves legenda. De az bizonyos, hogy élete végén az Úr Jézus vérében megfürdő *lelke* levetkezi a bűn szörnyű lepráját és oly fényessé, ragyogóvá lesz, hogy még az erényhez szokott szemet is bámulatba ejti s szinte vakítja.

Róla is elmondhatta az Úr Jézus: „Bizony mondom nektek, nem találtam ekkora hitet Izraelben.”³ Ez a lator *hitt* Krisztusban, hitt — mint szavai elárulják — az ő égi, messiási küldetésében, túlvilági birodalmában. Pedig nem tanulmányozta a szent könyveket, mint a zsidó írástudók és főpapok, nem járta három évig Krisztus iskoláját, mint az apostolok. Nem látta Jézus csillagát feltűnni napkeleten, mint a Mágusok, nem látta őt a Táboron megdicsőülten, mint Péter, Jakab és János. Nem látta őt hullámokon járni, halottakat feltámasztani.

Igaz! Ábrahám is hitt Istennek, mert az *megjelent neki*, Mózes is hitt Jahvénak, mert hallotta hangját az el nem hamvadó égő csipkebokorból. De a jobb lator *hitt neki a kereszt-*

fán. Nyíltan ártatlannak vallja az Urat, mikor a zsidók keresztre szegzik, a farizeusok gúnyolják, és megfutnak az apostolok. Mily szembetűnően igazolja ez, hogy *a hit az isteni kegyelem ajándéka.* Megbecsülhetetlen kincs, többet érő minden misztikus fénynél. Becsüljük meg, hálálkodjunk sokszor érte, indítsuk fel gyakran magunkban, főleg mikor megpróbáltatások szele el akarja azt oltani. És gyümölcsöztessük azt az életben. „Mert valamint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is cselekedetek nélkül holt.”⁴ Minden cselekedetünk, még a legjelentéktelenebb is élővé válik, ha annak indítóokát a hitből merítjük. „Az igaz pedig a hitből él.”⁵

2. A MEGTÉRT LATOR REMÉNYSÉGE

Minő bizalom! Haldokló, gyötrődő embert lát, és *bizalommal* várja, hogy ez, miután kiszenvedett, tudja üdvözíteni. Nagy bűnösnek érzi magát és bocsánatot remél attól, aki a bűnösökért csak *imádkozik*. Utolsó órájában tér csak meg, de reméli, hogy az élet s halál Ura előtt nincs gyógyíthatatlan seb. Még nem tapasztalta Jézus irgalmát, és *mégis* biztosra veszi, hogy nem csalódik.

3. SZERETETE IS FELLÁNGOL

Jézus ártatlanságát védi a farizeusok, írástudók s társa ellenében is, Jézus érdekében bele mer nyúlni ebbe a darázs-fészekbe. Azért nevezi őt Szent Cyprián vértanúnak, Szent Ágoston szerint pedig annyit érdemeltek Jézus érdekében tett nyilvános vallomásával, mintha érte feszítették volna meg.

De egyéb erényeket is gyakorol. Nagy alázattal és vezekléssel vallja be a nagy világ előtt bűnét, elismerve, hogy a halált megérdemelte. Felhagy minden földi reménnyel és csak az örökkévalókra gondol. A kereszten többet haladt az erényben egy óra alatt, mint mi éveken keresztül! Csodálatos Isten kegyelmének átalakító ereje, *főleg a kereszten.*

4. GYAKORLATI KÖVETKEZTETÉSEK

a) Az első mindenestre a *nagy bizalom* az isteni Szív mérhetetlen jóságában, irgalmában. Csak „mementot, megemlékezést” kérnek tőle és kész odaajándékozni a legfőbb jót egy tolvajnak . . . És pedig azonnal. Mindjárt odaadja azt, amire az öszövétség szentjei évezredek óta vártak. Elengedi még a purgatóriumot is.

b) Látom aztán, hogy milyen különböző lelkülettel lehet a kereszten függeni. Lehet szenvedni szentül, mint Jézus, vezekelve, mint a jobb lator és megátalkodottan, mint a bal lator. Lehet szenvedni szeretettel, lehet megnyugvással és lehet kétségbeesetten, káromkodva. Lehet a keresztről egyenesen az égbe szállni és a pokolba jutni. Reám is elkövetkezhetnek ilyen sorsdöntő órák, amikor szenvednem kell, és tőlem függ majd, vajjon felhasználom-e a kegyelmet, avagy visszautasítom; s keresztemet üdvömrre vagy kárhozatomra fordítom-e . . .

c) A két lator által képviselt s jelképezett kettős sors felhívás, hogy én is a bizalmat *félelemmel* egyesítsem. Ime: az utolsó lehetőség nem szabad kétségbeesnem, *mert van egy, aki*

kegyelmet kapott a halál óráján, de csak egy van ilyen, hogy el ne bizakodjam.⁶ Kettő közül egyik üdvözülni, a másik elvesz. Valóra vált itt is az Úr Jézus szava: „Akkor, ha ketten lesznek a mezőn, egyik fölvetetik, másik elhagyatik. Ha két asszony örül a malomban, egyik fölvetetik, másik elhagyatik.”⁷ Azért int bennünket oly szeretettel az Apostol: „Tehát, kedveseim, mikép mindig engedelmesek voltatok, munkáljátok üdvösségeteket félelemmel és rettegéssel.”⁸

Beszélgetés az Úr Jézussal. Kérem, hogy adja meg az én lelkemnek is ezt az amnesztiát most és majd egykor a halál óráján, hogy egyenesen hozzá mehessek. Kérem tőle, hogy éléssze szivemben az élő hit, a remény, a szeretet és bűnbánat érzelmeit, ahogy azt a jobb latornál kegyelme által oly csodálatos és megható módon megcselekedte.

---

¹ Mk. 15, 27—32. — ² Lk. 23, 40—43. — ³ Mt. 8, 10. — ⁴ Jak. 2, 26. — ⁵ Róm. 1, 17. — ⁶ Sz. Ágoston. — ⁷ Mt. 24, 40—41. — ⁸ Fil. 2, 12.

XXXVII

JÉZUS HARMADIK SZAVA A KERESZTEN

*I. „Asszony! Ime a te fiad.
Aztán mondá a tanítványnak:
Ime, a te anyád.”*

(Jn. 19, 26. 27.)

Első előgyakorlat. Az evangélista által előadott történet. „Jézus keresztje mellett pedig állnak vala az ő anyja, és anyjának testvére, Mária, Kleófás felesége és Mária Magdolna. Jézus azért látván anyját és az ott álló tanítványt, kit szeret vala, mondá anyjának: Asszony! ime a te fiad. Azután mondá a tanítványnak: Ime a te anyád! És azon orától magához vevé őt a tanítvány.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Emmerich szerint Szűz Mária az anyai szeretettől áthatottan magában nagyon forrón könyörgött Fiához, hagyná őt is vele meghalni. Jézus nagyon komolyan és részvétellel pillantott ekkor szeretett anyjára. Most játszódik le az a jelenet, amelyet az első előgyakorlat elmond. Mire János, mint hű fiú, tisztelettel teljesen átölelte édesanyját, aki szinte elalél a fájdalomtól.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a haldokló, édes Üdvözítőt, hogy gondoskodjék az én lelkemről is. Ne hagyjon árván engem sem, hanem adjá nekem is Szűz Máriát egész különlegesen anyámul.

1. SZÜZ MÁRIA FÁJDALMA A KERESZT ALATT

Egyházunk Szűz Mária fájdalmát a kereszttalatt Jeremiás siralmainak szavával a tengerhez hasonlítja.² Megrázóan találó hasonlat! Ha végighordozzuk szemünket a tengeren, lenyűgöz mérhetetlenségével. Azt mondjuk: láttuk a tengert. Pedig dehogyan is láttuk! Hiszen annak mélységéről, rejtelméről fogalmunk sincs. Ha terjedelmét annyira amennyire át is tekinthetjük, de meg tudjuk-e mélységeit mérni? Mégis próbáljuk megmérni a fájdalom tengerét Szűz Mária szívében.

a) Minél jobban szereti valaki Jézust, annál közelebb jut keresztségéhez és bővebb részt kap abból. Amde ki szerette jobban Jézust, mint Mária, akiben az anyai és isteni szeretet szinte azonos volt? . . . Hiszen Fiában nemcsak gyermekét, hanem Istenét is szerette, tehát szerette mindenkifelett.

b) S ki ismerte úgy Jézust, az ő szívét, jellemét, lelke szépségét, mint az édesanyja? Ki hatolt szemlélődve mélyebben Jézus sebéibe? Minthogy senki nem ismerte, nem szerette jobban Jézust, nem is szenvedett senki annyit vele és érte, mint Mária. Ez az ismeret és ez a szeretet tette őt a vértanúk királynőjévé. Nemcsak azért, mert ő adta a világnak a vértanúk királyát, hanem főképpen, mert fájdalomának rejtelmes, titokzatos mélységeivel felülmúlta a vértanúk összes szenvedését. Ez az ismeret és szeretet hozta őt ide a kereszttalatt alá s adta meg neki a kitartást fiának keserves halálos ágánál.

2. SZÜZ MÁRIA ERÉNYEI A KERESZT ALATT

Legkimagaslóbb erénye az állhatatosság. A lelki erősség ajándékával soha senkit a Szentlélek úgy ki nem tüntetett, gazdagított, mint jegyesét a kereszt lábánál. A Szentírás ki is emeli ezt, mikor nem azt mondja, hogy ott „*volt*“, hanem, hogy ott „*állott*“ a kereszt alatt.

Állott, jóllehet a simeoni tör már szívébe fúródott. A törszúrás a szívben, minden közönséges embert aléltan a földre terit, de ő *állott*. *Állott*, mikor már megrendült a föld és a sziklák is meghasadtak a földindulástól. Ő, a gyenge nő, sziklánál is erősebben *állott*. *Állott* és így nézte végig a legmeggrázóbb drámát, amely valaha a földön végbement. *Állott* a durva, kíméletlen katonák és kegyetlen hóhérok közt, akiktől minden finomlelkű ember, főleg nő, annyira irtózik. *All*, midőn már minden remény összeomlani látszik és köröskörül nemcsak a természetben, hanem a kedélyvilágban is teljesen elsötétedett minden. *All* és nem fordítja el tekintetét haldokló gyermekétől, mint hajdanában Hágár tette a pusztában.³ *All* és nem panaszkodik, nem tesz szemrehányásokat, és nem tiltakozik. Ha Salamon kételkedve veti fel a kérdést: „Erős (derék) asszonyt ki talál? ⁴ hát jöjjön lélekben a kereszt alá, itt megtalálja azt az asszonyt, aki nemcsak a pokoli kígyó fejét tudta eltiporni, hanem még a halált is legyőzte szerelmével, akiben csakugyan „erős a szerelem, mint a halál.”⁵

Ide kell tehát nekünk is jönnünk *Anyánkhoz*, ha erőt, állhatatosságot és kitartást akarunk tanulni. Mi annyira szeretünk mindjárt elcsüggedni, kétségbeesni, mert ez felment

minket minden erőkifejtéstől és az azzal járó önlegyőzéstől! Szűz Máriától tanuljunk meg ilyenkor *állni!* S ha a kísértés szele ingat és fűcskánkat a vihar kicsavarással fenyegeti, jöjjünk a kereszt alá és tanuljunk meg Szűz Anyánktól *állni*. Tanuljunk meg tőle *szeretni, és szeretetből hallgatva szenvedni*, mert ez — Alacoque Szent Margit szerint — Jézus Szíve híveinek titka. Ezt a titkot e szent Szív legodaadóbb tanítványa: édesanyja árulja el nekünk...

3. JÉZUS A KERESZTFÁN GONDOSKODIK ÉDESANYJÁRÓL ÉS RÓLUNK

Jézusban halála előtt kimondhatatlanul szép és nemes *emberi* vonás domborodik ki: Szívén hordja annak sorsát, javát, akitől test szerint származott. Az ő világot felkaroló hivatásával nem érezte magát felmentve a kötelesség alól, hogy anyjáról gondoskodjék. Nem szakította szét, hanem tiszteletben tartotta és ápolta a leghatalmasabb és legszentebb szálát, amelyet a Teremtő font a szülő és gyermeke közt.

A szentek is követték ezt a példát. Kimondhatatlan volt a gyengédségük anyjukkal, atyjukkal szemben és hivatásuk ezt az érzelmet ugyan lelkiesebbé, de egyben erősebbé és gyengédebbé is tette. Gondoljunk Kis Szent Teréz érzelmeire édesanyjával és atyjával szemben. Hamis volna az a szentség, amely a tökéletesség ürügye alatt megtagadná szüleitől és rokonaitól a szeretetet, részvétet és lelki, sőt anyagi segítséget is, ha arra módja van.

De Jézus a keresztt alatt rólunk is gondoskodik: jóságos anyát adva nekünk. Jézus Szűz Anyjához intézett szavaira is ráillik a prófétai szózat: „Úgy lesz az én ígém is, mely szájam-ból kimegy. Nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire küldöm.”⁶ Fogant tehát Mária szívében is és áthatotta őt a lelki, anyai szeretet szent ösztönével és kötelességérzetével. Azóta Mária nem tudja anyai szemét levenni a keresztény népről, főleg azokról, kik hivatásuknál fogva Jézus keresztjéhez közelebb állnak. Szüntelen feléjük nyújtja segítő, anyai karját. Így lesz az majd a halál óráján is, amikor a számtalan Üdvözlégység Mária, főképpen annak utolsó kérése megtermi a dús és édes gyümölcsöket. Ha bármily gyengék is az esőcseppek, mégis sokaságuk és gyakoriságuk kivájja az utca kemény kövét, éppúgy a milliányi „Üdvözlégység” ne lágyítana és hangolna irgalomra egy ily gyengéd és finom anyai szívet?”

Beszélgetés a Szűzanyával és isteni Fiával. Ajánlkozom a Fájdalmas Anya szívébe, ha egy vagyok is a gyilkosok közül. Csodálatos, de való, hogy ez is *jogcim*, hogy gyermekének fogadtassam. Mondjam meg Szűzanyámnak, hogy én is érzem magamban a gyermeki viszony lovagias kötelességét, mint azt Szent János érezte, aki „azon órától magához vevé őt”. Én is, tőlem telhetőleg, gondoskodni akarok az ő tiszteletéről, ügyeiről, érdekeiről, amelyek Fia ügyeivel, érdekeivel azonosak.

Megköszönöm aztán Jézusnak nagy aján-dékát: hogy nem hagyott árván. *Anyát* hagyott nekem, akinek szükségét a kor nem csökkenti,

hanem fokozza. Hiszen ki áll majd a halál
óráján ágyam mellett, mikor már mindenki
elhagyott, ha nem az Édesanyám?...

---

¹ Jn. 19, 25—27. — ² Jer. 2, 13. — ³ Gen. 21, 16.
— ⁴ Péld. 31, 10. — ⁵ É. é. 8, 6. — ⁶ Iz. 55, 11. —
⁷ Jn. 19, 27.

XXXVIII

JÉZUS HARMADIK SZAVA A KERESZTEN

*II. „Asszony! Ime a te fiad.
Aztán mondá a tanítványnak:
Ime, a te anyád.”*

(Jn. 19, 26. 27.)

Az első két előgyakorlat, mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem a Szent Szület:

Szeretetnek szent kútfője,
Add, a fájdalomnak töre
Járjon át a lelkemen.
Hogy szívemben lángra kelne,
Krisztusomnak szent szerelme,
Segíts neki tetszeni.

Nagyböjt V. vasárnapja utáni pénteken ünnepli az Egyház Szűz Mária hét fájdmának emlékét. A hetes „szent” szám, kifejezésre akarja juttatni az istenanya kiemelkedő fájdmáinak bizonyos összegét. A keresztény szimbolika is Szűz Mária szívébe fúródó hét tört rajzol. Alkalomszerű tehát, hogy a „fájdalmas pénteken” áttekintsük Szűzanyánknak élete legégetőbb szenvedéseit, érzelmes lélekkel igyekezve azokban résztvenni.

1. MIT SZENVEDETT MÁRIA KRISZTUS URUNK KINSZENVEDESE ELŐTT?

A Kálvária dombtetőjéről tekintsük előbb végig a mi jó Úrnőnk és Anyánk pályafutását a szenvedés tövises útján.

E végből vissza kell szállnunk az angyali köszöntéskor elhangzott nagy „Fiát”-ig, a beleegyezés sorsdöntő szaváig: „Legyen nekem a te igéd szerint.”¹

Eddigélé mily bájos, kedves és derült volt az Immaculata élete. Amint bekapcsolódik abba Jézus, bekapcsolódik a szenvedés is. Megjelenik lelkében a sejtés, hogy a Messiás anyjának óriási a felelőssége, sok és nagy próbára kell elkészülnie. Csakhamar felhangzik szent kíméletlenséggel a jövendölés is Simon ajkáról: „Ime tétetett ez a gyermek sokak romlására és feltámadására Izraelben és jelül, melynek ellene mondanak, *neked magadnak is tör fogja átjárni lelkedet.*”²

De nem volt-e kíméletlenség egy anyának ilyet előre megmondani? Nem! Isten akarta, hogy ez az elég világos és mégis homályos s így annál gyötrőbb jóslat lebegjen ezentúl Szűz Mária anyai örömei felett. „Mária pedig megjegyzi vala mindeme dolgokat szívében forgatván.”³

És e jövendölés valósága csakhamar mutatkozik is. Bekövetkezik az Egyiptomba menekülés, a hosszú évekre szóló számkivetett élet. Múlnak az évek. Mária özvegységre jut, majd egyetlen támasza, Jézus is magára hagyja. Szomorú, gondteli magány következik reája. „Tehát megindult fiam a jóslott ellentmondások elébe, nekivág a sorsnak, amely majd az én szívembe is tört döf. Hall is egyet-mást az

ostromról, üldöztetésről, mely Fiát helyenkint és mindsűrűbben éri. Ez a preludium. Már keresi, karcolja szívét a hideg kard, hogy aztán belemerüljön abba a markolatáig.

2. MIT SZENVED MÁRIA KRISZTUS KINSZENVEDÉSE ALATT?

Mária az utolsó húsvétot bizonyonnyal Fiával együtt ünnepelte, ha — a zsidó szokás szerint — nem is ugyanannál az asztalnál. Utána bizonyonnyal a vacsora termében vagy ennek az épületnek egyik mellékhelyiségében maradt. Minő éjszaka volt ez! Kinyilatkoztatás, vagy csodálatos telepátia folytán a két szív, Jézus és Mária szíve együtt dobogott, mikor Urunk az Olajfák-hegyén megívta rettentő halál-tusáját. Reggel egymásután befutnak a borzalmas hírek: Jézust letartóztatták... Mária nem nyughatik. „Felkelek, járom a város utcáit és tereit. Keresem, akit szeret a lelkem!“⁴ Járvja tehát ő is Jézussal a megalázó körmenetet egyik bíróságtól a másikig. Jézust mindenütt elítélik. Hallja Mária is a teret környező folyosóról, amint a dühödt nép a „Feszítsd meg“-et kiáltja és Jézus helyett Barabbásra szavaz. Hallja, mikor Pilátus Jézus megostorozását elrendeli. Ha ezt nem is nézi végig, de szörnyű lefolyásáról elég fogalmat alkothat magának, amikor az „Ecce homo“ megjelenik s a népnek bemutatkozik. Aztán elkíséri Fiát a Via dolorosán át a Kálváriára. Végigéli a találkozás szívfacsaró jelenetét.

Bizonyos távolságból végignézi a keresztfeszítés közelebbi előkészületeit. Látja, milyen brutálisan fosztják meg Jézust ruháitól. Hallja

a kalapácsütéseket. Végignézi a nagy Úrfelmutatást a kereszten. Aztán elfoglalja az őt, mint az anyát megillető helyet a kemény halálos ágy mellett. Hallgatja a haldokló egyes szavait, hallja, látja keblének görcsös, akadozó lihegését. Végígszenvedi Fiával az agóniát és a lándzsadöfés mintha elsősorban az ő szívét szegezte volna át . . .

És mit tegyek én e képsorozat mindegyikénél? Talán azt, amit a pap tesz a Passióban Jézus utolsó lehelleténél: leborulás, pauza, szilencium, hallgatás, imádás, jól van! De aztán igyekszem magam is minél mélyebben elmerülni a szenvedés, a fájdalom keserű tengerébe. Majd félpillantok Anyám arcába. Nézem a pirosra sírt szemeket, a halvány ábrázatot, a hosszú, néma könnyek útját. Milyen fenségesen szép ez az arc fájdalmában, nyugalomban, szelídségében, erejében . . . Olvasni igyekszem róla . . .

3. MIÉRT SZENVED MÁRIA KRISZTUS KERESZTJE ALATT?

A mai, divatos szentimentalizmus korában sokakra nézve rejtély és botránykö a Szent Szűz szenvedése. Miért szenved Mária? El tudta ezt nézni Isten? Mivel szolgált ő erre rá? Főleg ő, az Immaculata! Hozzá még az ő minden rendtelenségtől mentes szíve-lelke a megaláztatásra és önmegtagadásra sem szorult úgy reá, mint mi. Ezekre a problémákra a hit adja meg a feleletet. Megadja rövid mondatban: *Jézus is szenvedett*. Ha Jézus ki van pellengérezve, ha Jézus a keresztre van szegezve, akkor Mária is odaáll. Odaállítja a

szeretet. Tegyük fel azt az esetet, hogy Jézus virágvasárnap estéjén így szól édesanyjához: „Anyám, ha akarsz, hazamehetsz és otthon békében, nyugalomban, bő vigaszok közt várhatod be, amíg én a keresztutat megjárva, feltámadok és megviszem neked az örömhírt.” Közülünk talán mindenki megkímélné anyját, és eltitkolná, ha veszélyes operáció elé, pláne halálveszélybe menne. Miért szenvedjen ő is? Ámde, ha Szűz Máriával teszi ezt Fia, vajjon nem tett volna-e neki gyengéd anyai szemrehányást: „Gyermekem, miért cselekedtél így velem?”⁵ „Mivel érdemteltem meg, hogy nem tartasz méltónak veled szenvedni és sorsodat megosztani?” Nem került volna-e Máriának hősi áldozatba egy ilyen lemondásba belenyugodni, ily parancsnak engedelmeskedni? Anyánk tehát szívesen szenved Fiával, mert akar szenvedni. Akar szenvedni vele, mert szeret. Lehetne-e éppen a szenvedésben erőszak nélkül eltávolítani, elszakítani szeretettjétől a szerető szívet?

Vizsgálgassam aztán: Honnan van bennem a nagy irtózat minden szenvedéstől és kereszt-től? Nem mutat-e ez a szenvedésiszony a szeretet hiányosságára? És ha nincs bennem elég szeretet Krisztus iránt, nem tölt-e ez el méltán aggodalommal? Jobban kell tehát ezentúl szeretnem, és amint jobban szeretek, arányosan fejlődik és növekszik majd bennem a szenvedés szeretete is. Ámde hol keressem ezt a szeretetet, ha nem a „szép szeretet anyjánál”?⁶ Kérem tehát tőle a *Sequentia* szép igéivel:

„Szeretetnek szent kútfője
Add a fájdalomnak töre
Járjon át a lelkemen.”

Beszélgetés a fájdalmas Anyával. Ó, Anyám, a te szenvedésed voltaképen Fiadnak, Jézusnak a szenvedése és az ő hóhérai a tied is. Ámde akkor alig moshatnám meg kezemet s mondhatnám Pilátussal, hogy azokban ártatlan vagyok. Hiszen Jézus kínszenvedését voltaképen én okoztam. Ha valaki egy anyának gyermekét csak véletlenségből ölte volna meg, mily arccal tudna, merne az ily anya előtt megjelenni. Hátha még szenvedélytől elvakultan magának az anyának ölében sebezte volna meg, szúrta volna le a szeretett, imádott gyermeket? Vajjon nem az én esetem-e ez? Ne túlozzunk, elég súlyos maga a tiszta igazság is. Nem öltem meg Jézust teljes öntudattal. Ily gáztettet semmiáron sem követnék el formális gyűlölködő rosszakarattal csak azért, hogy könnyet fakasszak, szenvedést okozzak. Én csak a szenvedélyemnek akarok hódolni. Ámde nem kell-e tudnom, hogy egy ilyen engedmény a szenvedélynek egyben halálos seb e két drága szíven, Jézus és Mária szíven? Ha ezt egyáltalán nem tudtam volna, alig is volnék igazán bűnös. Ha csak félig-meddig tudtam, máris bűnös vagyok, mert miért nem vettem magamnak a fáradságot, hogy jobban vigyázzak? Azért megtörődve, de bizalmamat fel nem adva jövök hozzád édes Anyám. Nagy kéréssel jövök. Mint tékozló fiú, mint testvérgyilkos, kinek keze idősebb fitestvérem véréből piros, de aki éppen, — csodálatos dolog! — merényletem árán kaptam engesztelődést és bocsánatot. Kérlek, esedezve kérlek, taníts meg engem, mivel tartozom mindezért Fiadnak és Tenéked. Taníts meg Jézus Szívének és a te szent Szívednek gyakorlati kultuszára, gyakorlására. Taníts

meg engem főleg a keresztúton kitartani. Mindíg és mindenben ott lenni, ahol Jézus és te, édes Anyám! . . .

---

¹Lk. 1, 38. — ²Lk. 2, 34. — ³Lk. 2, 19. — ⁴É. é. 3, 2. — ⁵Lk. 2, 48. — ⁶Jézus S. fia 24, 24.

XXXIX

JÉZUS NEGYEDIK SZAVA A KERESZTEN

„Szomjúhozom.“

(Jn. 19, 28.)

Első előgyakorlat. Maga a történet, amelyről az evangélista így számol be: „Tudván Jézus, hogy minden el van végezve, hogy beteljesedjék az Irás, mondá: Szomjúhozom! Vala pedig ott egy edény tele ecettel. Azok tehát ecettel telt spongyát tűzvévén izsópra, odanyujták az ő szájához.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése. Emmerich így adja elő: „Jézus egészen el van epedve és kiszáradt nyelvvel mondja: Szomjúhozom. És mivel övéi szomorúan néztek reá, így szólt: „Nem adhatnátok egy korty vizet?” Úgy vélte ugyanis Jézus, hogy a beállott sötétség leple alatt senki sem akadályozná meg ebben őket. János zavartan felelt: „Ó Uram, elfelejtettük.” Ez a feledékenység keserűen fáj neki s az Irásokra hivatkozik, melyek azt előre megjósolták. Erre Jézus hozzátartozói a katonáknak pénzt kínáltak, hogy adjanak Jézusnak egy kis vizet. Ezek azonban ecettel itatták meg.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy szomjúsága, mellyel az evésben-ivásban elkövetett hibáimat megvezekelte, tanítson engem szent mér-

tékletességre és önmegtagadásra. S ébresszen bennem hő szomjat a lelkek után, hogy azokat neki és az üdvösségnek megnyerjem.

1. JÉZUS SZOMJAZIK

A szomjazás az emberi kínok egyik legnagyobbja. A lázban gyötrődők, a harctéren maradt sebesültek, az operáció után a betegek vízért szoktak esengeni. A trópusi vidék miszcionáriusai is rettentő dolgokat tudnak beszélni a szomjúság gyötrelmeiről. A portugál gyarmatokból Pombál parancsára Európába szállított jezsuita miszcionáriusok közül is sokan szomjúságban haltak meg. Mikor a 70 éves P. Rodríguez Vince a hajó kapitányától térdreesve kért egy kis vizet, az volt a felelet rá, hogy többé nem volt szabad a foglyoknak a fedélzetre jönniök... A kárhozottaknak is ez az egyik legnagyobb gyötrelmük. Az egykori dúsgazdag a pokolban — Jézus szavai szerint — elsősorban és főképpen a szomjúságról panaszkodik. „Atyám, Ábrahám! könyörülj rajtam, és küldd el Lázárt, hogy vízbe mártván ujja hegyét, hűsítse meg nyelvemet, mert kínlódom e lángban.”² Az Úr Jézus szervezete is a vérveríték, ostorozás és egyéb gyötrelmek folytán kimerülve, kizsarolva, lázban reszketve, borzalmasan követelte az italt. A kétségkívül messiási zsoltár is megemlékezik erről és már előre ellesi a szenvedő Üdvözítő ajkáról a szót: „Erőm, mint a cserép kiszáradt, nyelvem ínyemhez tapadt.”³ Az Úr Jézusnak ugyan lett volna elég ereje ezt is, mint sok más szenvedését elrejtteni, de ő, aki szenvedésében is egyszerű és alázatos akart

maradni, megnyilatkozik: „Szomjúhozom.“ Mily szerető Szív! Ezt is elszenvedi értem, először is, hogy eleget tegyen és kiengesztelje a hibákat, melyeket az emberek — sőt még a tökéletességre törekvő lelkek is — inyökkel elkövetnek. De megvezekli a jobbmóduak szívtelességét is szegény, nélkülöző embertársaikkal szemben. Mikor nélkülözni, éhezni és szomjazni látják őket és nem könyörülnek...

Sokszor talán bűnrészesek vagyunk ebben mi is, mikor az Istent és eget szomjazó tisztuló lelkeket nem segítjük, pedig minden nagyobb fáradtság és áldozat nélkül megtehetnők azt, búcsúfohászokkal és számos más módon.

Mikor asztalhoz ülünk, gondoljunk a szomjazó Jézusra, a szegényekre, a tisztuló lelkek és kárhozottak kínjaira, és akkor alig vétünk a mértékletesség oly fontos szabálya ellen és nem szereljük le az evésben és ivásban való túlbő töltözés által lelkünk szent vágyait, törekvéseit.

2. JÉZUS PANASZA

Midőn Urunk szent alázatosságában megnyilatkozik: „Szomjúhozom“, — jól tudja, hogy ezzel újabb önmegtagadásra lesz alkalma. Hiszen üdítő víz helyett csak ecet jut neki. „Enni nekem epét adtak, szomjúságomban ecettel itattak.“⁴ Órákon át vár és tűr, míg végre szerényen kér. Most is egyszerűen csak konstatálja a szomjúságát, minden szemrehányás és követelődés nélkül. Egyszer előadott kérését nem sürgeti, környezetére bízva a teljesítését vagy annak megtagadását.

Minden hozzáértő tudja, hogy Jézus szom-

ja nemcsak testi, fizikai volt. Testénél is sokkal inkább szomjazott a *lelke*.

a) Szomjazta először is *Atyja akaratát*, hogy azt teljesítse. Az Olajfák-hegyén még szabadulni kíván a kehelytől,⁵ most mintha már megismerte volna a szenvedés ízét és szomjazta azt.

b) Szomjúhozta továbbá a mi *szeretetünket, tökéletességünket, életszentségünket*. Szomjúhozza, mint sebesült szarvas a hús forrás vizét.⁶ Ennek az isteni szarvasnak a szeretet sebetől lázas, szomjas Szívét csak viszontszeretettel lehet megényhíteni.

c) Szomjazza a *lelkeket*. Amit hajdanában Sodoma királya Ábrahámnak mondott: „A lelkeket add nekem, a többit tartsd meg magadnak”,⁷ azt sugallja állandóan az isteni Szív minden apostoli léleknek, Ő a lelkekért jött a földre látható alakban, és a lelkekért marad is köztünk láthatatlanul. Adjunk neki, mentünk neki lelkeket, elsősorban saját lelkünket! De kérjünk is tőle ebből a lélekszomból minél többet, főleg ha hivatásunk éppen a lelkek mentésére utal, kijelöl. Az emberekkel pedig meg kell értetnünk, hogy mi önzetlenül csakis *lelküket keressük*. Mondjuk nekik: „A lelkedet add nekem és általam Istennek s a többit tartsd meg magadnak.”

3. VÁLASZ A PANASZRA

Ime: aki annyi hús forrást, patakot, kutat és annyi kellemes, üdítő italt teremtett az emberért, mit kap viszont haldoklásában? *Ecetet*. De ügylätszik, azt sem részvételt nyújtják neki. Ajka elé tartják és elkapkodják,

hogy csak annál inkább növeljék a tantalusi kínokat. Legalább erre enged következtetni az Irás: „A katonák is gúnyolták őt, *előbe állva, ecettel kínálva*, és mondván: Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat.”⁸ Még ezt a fanyar ecetet is elkapkodják az ajka elől. Így tesznek azok is vele, akik mindig csak ígéretnek, de semmit sem cselekszenek és nem javulnak. De az ecet szimbolizálja a tökéletlen lelkeket is. Az ecet degenerált bor. A zsidó akkortájt már ecetje volt a pátriárkák pompás borának, akik hajdan Jahvénak annyi hittel és jámborsággal szolgáltak. Vigyázzunk, nehogy mi is szégyent hozzunk keresztény őseink hősies hitére, vagy a rendre, társulatra, kongregációra stb., amely keblére fogadott minket, amelynek történetét talán annyi szentnek, hősnek példája dicsőítette meg. „Távol legyen tőlünk, hogy így tegyünk! Ha időnk elérkezett, haljunk meg férfiasan testvéreinkért, de *ne szennyezzük be hírnevünket*.”⁹ Törvényeink, szabályaink tiszta bort öntenek a pohárba, ne változtassuk azt át ecetté lanyhaságunk által.

Beszélgetés az Úr Jézussal. Felajánljuk neki szeretetünket, lelkünket, hogy szomját csillapítsa. Igérjünk neki buzgalmat a lelkek megmentésében. Ajánljuk fel neki erre a szent célra áldozatainkat, önmegtagadásainkat is, amelyeket inyünk dolgában, főleg a nagybőjt emez utolsó szakában kifejtteni akarunk. B. Seuse Henrik, hogy Jézust utánozza, sokszor annyira szomjazott, hogy mikor a zsolozsma végén szenteltvízzel hintették meg a jelenlevőket, önkénytelenül tágranyította száját, hogy legalább néhány cseppel enyhítsen ma-

gán. Jusztiniáni Szent Lőrinc is arra kötelezte magát, hogy étkezésen kívül napközben, semmit sem iszik, ha még annyira gyötörné is a szomjúság. Ezt egyébként némely szerzet szabályai is előírják. Igérjük meg most Jézusnak, hogy mi legalább ebben a pontban mindig észszerűen járunk el, sőt ne feledjük a keresz-tény önmegtagadást sem, felajánlva azt a missziókért, elégtételül az ivás által annyit vétő világért, a bűnösökért, és általában az Istent szomjazó lelkekért.

---

¹ Jn. 19, 27—28. — ² Lk. 16, 24. — ³ 21. Zs. 16.
— ⁴ 68. Zs. 22. — ⁵ Lk. 22, 42. — ⁶ 41. Zs. 2. —
⁷ Gen. 14, 21. — ⁸ Lk. 23, 36—37. — ⁹ I Makk. 9, 10.

XL

JÉZUS ÖTÖDIK SZAVA A KERESZTEN

„Beteljesedett.”

(Jn. 19, 30.)

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Amint pedig Jézus az ecetet elvette, mondá: Beteljesedett.”¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elképzelése. Emmerich szemlélődésében így látja: „Elkövetkezett az Úr Jézus „órája”. János a kereszt mellett áll és kendőjével törülgeti Jézus kihülő lábait. Magdolna a fájdalomtól teljesen megtörve a kereszt hátának dől. A Szűzanya Jézus és a jobb lator keresztje közt áll, Kleófás felesége, Mária és Salome karjára támaszkodva, szemét nem veszi le haldokló Fiáról. Ekkor így szól Jézus: „Beteljesedett.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy az én cselekedeteim is mindig befejezettek, tökéletesek legyenek, és egykor boldog és nyugodt öntudattal fejezhessem be életemet.

1. „BETELJESEDETT!”
(AZ ÉLET TARTALMA)

Jézus egy időre hallgatva visszavonul csendes lelki magányába. Mérhetetlen szenvedései nem akadályozzák meg, hogy a legnagyobb

gonddal végigjártassa lelke szemét élete pályáján, annak minden legkisebb mozzanatát is összehasonlítva a próféták jövendöléseivel. Látja, hogy feladatát megoldotta és a poharat, amelyet Atyja neki adott, az utolsó cseppig kiitta. „Atyám! — sóhajtja most magában — én téged megdicsőítettem a földön, a *munkát* elvégeztem, melyet rám bízál, hogy megtegyem.”² Ó! mily boldogító öntudat és béke ez még a kínokban is!

És én elmondhatom-e majd nyugodt lelkiismerettel halálos ágyamon, hogy: száz százaléig betöltöttem hivatásomat, tehát: „Beteljesedett?!” Erre csakis akkor számíthatok, ha én is *befejezem*, vagyis tökéletesen végzem munkámat, és pedig *minden* munkámat. Mert egyes napokból, órákból tevődik össze az élet, egyes apró cselekedeteből alakul ki az életnek minémúsége; gyarlósága, vagy szentsége. Most készítem életemnek azt a mozgófényképét, amely majd — akarva, nem akarva — életem végén lepereg szemem előtt. Tegyem tehát, amit teszek! Tegyem jól, tökéletesen! Tegyem:

a) jó szándékkal, és tölem telhető befejezettséggel. Ezt főleg a szeretet eszközli. Amit szeretetből teszek, az célhoz jutott cselekedet.

b) Ne térjek ki a nehézségek és kereszttek elől, mert „a béketűrés tökéletességre viszi a cselekedetet”.³ Ne hallgassak azért a testre, a vérre, a világra, amely szüntelen azt tanácsolja: „Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről.”⁴ Sőt éppen azért, — katolikus lélekkel valom — éppen azért, mert Isten fia akarok lenni, kitartok állhatatosan keresztmen, amelyre állapotom, hivatásom szegez. Ha lelkem kellő

kiművelése, tökéletesítése itt az életben nem fejeződik be, félő, nehogy a tisztítóhelyen kelljen azt „beteljesítenem”.

2. „BETELJESEDTT!” (AZ ÉLET KERETEI)

Milyen keretek közé illesztette be a Gondviselés ezt a tartalmas, istenemberi életet, míg az „beteljesedett”? Az Úr a keresztről most végigtekint életén. Néhány órányira dél felé van a kis Betlehem. Itt látott napvilágot az Úr, és pedig egyik útszéli istálló homályában, a legnagyobb szegénységben. Itt és így lép az élet színpadára. Innen a távoli Egyiptomra esik tekintete. Itt, a piramisok tövében, a sivatag igénytelen világában éli át gyermekéveinek jelentékeny részét, megízlelve a számkivetés keserves kenyerét. Ha északra tekint, feltűnik egyik védett völgy ölen a bájos *Názáret*. Itt töltötte élete legnagyobb szakát, közönséges kézimunkában, engedelmisségben, rejtettségben. Köröskörül aztán Judeának és Galileának népes, virágzó tartományai ötlenek szemébe. Itt ragyogott fel ő nagyságában, bámulatot és lelkesedést keltve szavaival, életével és csodatetteivel. Amde hirneve itt ébresztett féltékenységet és gyűlöletet személye iránt, amely nőttön-nőtt, míg végre átcsapott feje fölött. Itt, ebben a városban, amely keresztségnek lába alatt terül el, amely legnagyobb dicsőségének és legjelentősebb kinyilatkoztatásainak tanúja volt, itt kellett elbuknia. Ó, hiúságok hiúsága, minden fény és ragyogás ezen a földön! Többnyire kereszttal végződik a diadalút és a sírba torkollik.

Ennek a fenséges, felejthetetlen istenemberi

életnek kerete tehát: a *szegénység*, az *önmegtagadás*, az *alázatosság*. Mind a három itt, a kereszten éri el tetőfokát. Csodálkozva kutatom ennek a látszólagos kudarcnak, csődnek okait. „Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcseségének és tudásának! Mennyire felfoghatatlanok az ő ítéletei és felkutathatatlanok az ő utai!”⁶ Annyi bizonyos, hogy Isten nem hibázhatja el a dolgát. Terveit tévmentesen, tökéletességgel valósítja meg. *Kitűzte a célt*: felépíteni országát ezen a világon, megszerezni magának a választottak üdvössége és életszentsége által az óhajtott és joggal igényelt dicsőséget. Erre a célra *válogatta össze a legalkalmasabb eszközöket*, amelyek: *Fiának szegénysége, megaláztatása és szenvedése*. Ezért kellett tehát Jézusnak mindentől megválnia, szolgálai alakot felvennie⁶ és megjárnia a via dolorosát. De ezen az áron jut ő jómaga is a legnagyobb felmagasztaltatásra, úgyhogy *előtte meghajlik minden térd az egész örökkévalóságon át*.⁷

Ez fejt meg mindent, ez egyenlít ki mindent a hit és józan ész világosságában. Ha ez a cél és jutalom nem lebeg az Úr Jézus szeme előtt, bizonytalán ő sem tudta volna magát rászánni, hogy kiigya a keservek sziníg telt poharát. De ilyen nagyszerű célért és dicsőségért érdemes nekivágni minden munkának, szenvedésnek és áldozatnak. A pálya íme befejezve, a cél elérve: „Beteljesedett!”

3. „BETELJESEDETT!” (AZ ÉLET ÉRTÉKEI)

Hogy életemet érdemes legyen megélni, hogy az: „beteljesedjék” — igazi nagy célra

kell beállítani. Ez reám sem lehet más, mint: *Istennek dicsősége, s az ő országa, az Egyház, amelynek építésére hivatott minden ember.* Aki többet kapott a Teremtőtől, több szellemi és lelki készséget, annak nagyobb részt kell vennie ebben a nagyszerű munkában. Vannak, akik inkább csak magukat építik be ebbe a nagyszerű épületbe, s vannak, akik *másokat* is hivatottak abba mintegy beépíteni, míg csak minden be nem teljesedik és a palota kupolája az eget el nem éri. *Ezek közé tartozom én is.* Nekem állandóan, az előmunkásnak, Krisztusnak nyomában kell lennem, s alaposan hozzányúlnom azokhoz az eszközökhöz, amelyeket az Atya az ő kezébe adott. *Szegénység, főleg a lelki szegénység, engedelmesség, önmegtágadás, alázatosság és szenvedés, — ezek nélkül nincs apostoli munka, nincs apostoli siker, nincs valódi eredmény!*

Keserves eszközök ezek — az igaz! — de megéri a fenséges cél, hogy alaposan felhasználjam azokat. Indító okok bőven akadnak:

a) *Méltányos és igazságos, hogy Jézust utánozzam, aki nem nézett önmagára, saját érdekére, bőrére, hanem mérhetetlen alázattal és szeretettel vállalkozott erre a nagy útra: Betlehemtől a Kálváriáig, mígnem: „Beteljesedett!”* Mi lett volna belőlem, ha nem teszi meg ezt az utat? Ha ő értem, miért ne én is öérette?!

b) *Nincs nemesebb dolog ennél!* Tiszteletre méltó az a szolga, aki Urával kitartani kész a megaláztatás és szenvedés óráiban is. Rendkívüli lelki magaslatra mutat, aki még az üldöztetés és sérelmek közepette is így tud kiáltani: „Jól van ez így! Nem árt ez neked!

Még rosszabbat is érdemeltél!" Mi, ha szenvedünk, bajlódunk, ha talán türelemmel is, de rendesen sajnáljuk magunkat: „Kár érted, mégis másképpen kellene veled bánni.” Nem így a mi jó Urunk. „Barátom, — szól ő hozzám — az Isten országa, az Egyháza, a lelkek üdve *mindent megér!* Nem kár érted!” Hogy ez a helyes álláspont, már csak abból is kitűnik, hogy a szentek mind így gondolkodtak, éreztek és cselekedtek.

c) *A legelőnyösebb is ez reám.* Ha magamat nem kímélve teljesen beállok Jézus ügyébe, ez eltávolít engem — éspedig legradikálisabban — a bűntől s a világ szellemétől. Ilyen magasig a világ szelleme és a kísértő hálója fel nem ér. Az alázatosság és önmegtagadás szelleme aztán mindent megkönnyít. Hiszen a legtöbb nehézség éppen abból ered, hogy túlságosan becsülöm magamat, nagyon ragaszkodom magamhoz.

d) *A legfőbb előny Jézus szerelme,* amely mindenért kárpótol. Ezzel Urunk elsősorban azokat tünteti ki, akik sorsát osztják, akik hozzá hasonlítanak. Ime, ez a valódi, az igazi élet, amelynek koronája a: „Beteljesedett!”

Beszélgetés az Úrral. Kérem tőle, hogy hívjon meg engem az ő *tökéletes* követésére, mert „igaz ez a beszéd: ha meghalunk vele, élni is fogunk vele, ha szenvedünk vele, uralkodni is fogunk vele, ha megtagadjuk, ő is megtagad minket, ha hűtlenek leszünk, ő hű marad,”¹⁵ t. i. ígéretéhez, illetőleg fenyegetéséhez. Kérjük végül az Üdvözítőt, engedje meg, hogy a végső állhatatosság kegyelmével kitartva a halál küszöbén hozzá hasonlóan mi is elmondhassuk: „*Beteljesedett.*”

¹ Jn. 19, 30. — ² Jn. 17, 4. — ³ Jak. 1, 4. — ⁴ Mt.
27, 40. — ⁵ Róm. 11, 33. — ⁶ Fil. 2, 7. — ⁷ Fil. 2,
9—11. — ⁸ II Tim. 2, 11. 12.

XLI

JÉZUS HATODIK SZAVA A KERESZTEN

*„Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?!“
(Mt. 27, 46.)*

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Hat órától pedig sötétség lön az egész földön kilenc óráig. És kilenc óra tájban fölkiálta Jézus nagy szóval, mondván: Éli! Éli! lamma sabaktani? azaz Én Istenem! Én Istenem! miért hagytál el engem? Némelyek pedig az ott állók közül hallván ezt, mondák: Ez Illést hívja.“¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet. Emmerich így számol be erről: „A nap közepe fakó volt, fátyolos, mint a hegyek holdfényben. Vörös gyűrű övezte, a csillagok rőt fényben emelkedtek ki a sötét háttérből. Az állatok mindenfelé köröskörül üvöltöttek és reszkettek, a lovas farizeusok lovai és szamarai összebújtak és lógatták a fejüket. Pára és köd vett körül mindent. A kereszt körül csend volt. Sokan a városba futottak. A megfeszített Üdvözítő a teljes elhagyatottság érzetével végtelen kínjai közt, barátai iránt való szeretetével és érettük végzett imáival menynevei Atyjához fordult... Teljesen egymagára hagyatva, vigasz nélkül láttam függni a keresztfán...“

Három óra tájban hangos szóval kiáltott: „Éli! Éli! lamma sabaktani?!“ azaz: „Istenem, Istenem! miért hagytál el engem?!“

Harmadik előgyakorlat. Kérek az Úrtól erősítő kegyelmeket, főleg a vigasztalanság és lelki elhagyatottság idejére.

1. JÉZUS NAGY LELKI ELHAGYATOTTSÁGA A KERESZTEN

Jézus legnagyobb fájdalma kétségkívül az ő teljes elhagyatottsága. Az Istenség egészen visszavonul és átadja a szent emberséget a legkegyetlenebb kínoknak. Nagy misztérium ez! Jézus ekkor is legbensőbbben egyesülve volt Atyjával és a Szentlélekkel, sőt szemlélte is lelki szemével Istent, de ebből most titokzatos módon semmi vigaszt sem merített. Csodát művelt, hogy szenvedhessen, ahogy mi csodát szeretnénk, hogy ne kelljen szenvednünk. Emez elhagyatottság sötétjét — amelyet a természetben beállott sötétülés csak halványan jelképez — soha senki sem foghatta fel egész valójában. Ha az emberek elhagynak bennünket, megmarad számunkra Istenünk. De ha Isten is elhagy minket vigaszával, akkor igazán egészen elhagyottak vagyunk és életünk nem élet többé, hanem valóságos pokol. Jézus, aki állandóan oly bizalmas belső összeköttetésben élt Atyjával, most érzi a szárazság szörnyű terhét, iszonyát. Kiszáradt számára a béke, öröm és vigasz forrása, amelyet Atyjában bírt. A kétségkívül messiási 21-ik zsoltár, amelyet Urunk a kereszten valóban el is imádkozott, híven kifejezésre juttatja lelkiállapotát: „Istenem, Istenem, tekints reám, miért hagytál el engem? Távol van

a szabadulásomtól hangos jajveszékelésem. Én Istenem! kiáltok napestig, de te nem hallgatsz meg, kiáltok éjjel is és nyugtot nem találok . . . Tebenned bíztak atyáink, bíztak és te megszabadítottad őket . . . én pedig féreg vagyok, nem ember . . ." stb.² Nem volt hely a mindenségben, amelyet Isten annyira elhagyott volna, nem volt valaha óra vigasztalanabb.

Az Úr Jézusnak ez az elhagyatottsága misztikus módon folytatódik a tabernákulumban, az Eucharishtiában. Istenem! mennyire magára hagyják itt is! Magára hagyják igen sokszor még a neki szentelt lelkek is. Nem méltán eped-e vigasztaló és engesztelő után?

2. MIÉRT A PANASZSZÓ JÉZUS AJKÁN!

Az Üdvözítő panaszának oka bizonynyal nem a türelmetlenség. Hiszen Jeremiás siralmaiban, amelyekben Egyházunk felfogása szerint a szenvedő Megváltó lelkülete nyilatkozik meg, ezt olvassuk: „Az én osztályrészem az Úr . . . azért remélek benne. Jó az Úr azokhoz, akik benne bíznak, a lélekhez, mely őt keresi. Jó hallgatva várni az Isten segítségére . . .”³ Hanem mindezt tudtunkra akarta adni az Úr, hogy példát és vigaszt nyújtson nekünk amaz órákra, amikor mi is emberi és isteni vigasz nélkül, elhagyottan szenvedünk.

Vigasztalan szenvedésével kincsesbányát alapított számunkra, ahova hasonló helyzetben bizalommal fordulhatunk.

Erőt szerzett és kegyelmet oly esetekre, amikor világosság, vezérfény nélkül barangolunk az élet sivatagán, és a halál örvényei környékeznek meg minket. Ő is itt járt valaha, itt,

eme terméketlen, elhagyott sivatagon ütötte fel keresztyét, hogy megtaláljuk őt itt mint vigasztalót, vezért és hatalmas segítőt.⁴

Urunk ezúttal arra is megtanít, hogy súlyos szenvedések idején még nem hiba, ha Istenünkhöz szelíd, gyengéd szemrehányással fordulunk. Hiszen a jó Isten ebből is kiérzi szeretetünket. Panaszzkodni még nem annyi, mint zúgolódni. Végül ez a panaszszó is rámutat a bűn borzalmas voltára, amely miatt az Úr Jézusnak ily keservesen kell szenvednie nemcsak testben, hanem lélekben is. De egyben a pokolra is rávilágít, ahol az Istentől való teljes és végleges elhagyatottság a legborzalmasabb örök büntetés.

3. HOGYAN FOGADJÁK A PANASZSZÓT?

A mennyei Atya emberileg szólva a legnagyobb részvétellel. Ámde vár a vigasszal, míg a mérték betellett. Már előre örül annak a dús, gazdag kárpótlásnak, vigasznak és dicsőségnek, amely néhány perc múlva Fiára vár. Szűz Mária a legmélyebb fájdalommal hallja az Üdvözítő sóhaját, amely oly mély bepillantást enged lelke világába. Az angyalok szent tisztelettel és csodálattal vesznek tudomást az istenemberi szív titokzatos, tengernyi szomorúságáról. A katonák és a nép egy része részvétlen, sőt kárörvendő gúnnyal fogadja ezt a nyilatkozatot. Az *Éli* szót félreértve így szólnak: „Lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa őt.”⁵ Pedig az édes Üdvözítő nem várt szabadulást sem Illéstől, sem mástól. Az ő szabadulása volt szenvedni és meghalni az emberiségért, még gyilkosaiért is.

És vajjon én hogyan fogadom e panaszszót és milyen benyomást tesz reám? Ó, ha amúgy igazában megérteném azt! Akkor nem maradna szívem kemény és szemem száraz. Megdöbbenék a panasz oka miatt s részvétre, bűnbánatra ébrednék!

Beszélgetés a Haldoklóval. Kérem őt, ne hagyjon egészen magamra, mikor úgy érzem, hogy már mindenki elhagyott, nehogy a sötét-ségben irányt tévesszek és kihűljön a szeretetem. Ó, bár én is úgy tudjak akkor énekelni, ahogy Keresztes Szent János tömlőce homályában, mindenkitől — érezhetőleg még Istentől is — elhagyottan:

Jól ismerem az ősforrást, mely bugyog és folyik,
Holott éj van.

Az örökforrás, mely rejtve folyik,

Jól tudom, vizét merre önti szét,

Holott éj van . . .

(Huonder—Várkonyi F. dr.:

„A Mester lábainál” II.)

Esedezem az Úrhoz, hogy érlelje meg bennem azt a hitigazságot, amelyet a trienti szent zsinat így fejez ki: „Isten senkit sem hagy el, hacsak valaki már előbb őt el nem hagyta.” Isten olyankor, még akkor is, mikor érezhetőleg magamra hagy, csak a legnagyobb javamat akarja. Hiszen az igazaknak „kevés fenyítés után nagy javakban van részük, mert Isten próbára tette és magához méltónak találta őket. Megvizsgálta őket, mint az aranyat a kohóban s elfogadta őket egészen eléggő áldozat gyanánt!”⁶ Azért mindenekért hálálkodom neki!

¹ Mt. 27, 45—47. — ² 21. Zs. 1—7. — ³ Jer. Sir. 3, 24—26. a nagyszombati liturgiából. — ⁴ Meschler. — ⁵ Mt. 27, 49. — ⁶ Bölcs. 3, 5—6.

XLII

JÉZUS HETEDIK SZAVA A KERESZTEN

*„Atyám, a te kezeidbe ajánlom
lelkemet.” (Lk. 23, 46.)*

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Vala pedig mintegy hat óra (déli 12 óra), mikor sötétség lőn az egész földön kilenc óráig. A nap elsötétedék és a templom kárpitja közepén kettéhasada. És Jézus nagy szóval kiáltván, mondá: Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet . . . És ezt mondván, kilehelé lelkét.”¹¹

Második előgyakorlat. Mint az előző elmélkedésben.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, öntsön lelkembe bizalmat az élet viszontagságai közt, de főleg a halál óráján, hogy reménykedő, megnyugvó, alkalmazkodó szívvel nézzek minden emberi sors befejezése: a kimúlás elé.

1. JÉZUS HALÁLA ELŐTT NAGY KIÁLTÁST HALLAT

Ezzel a kiáltással az Úr Jézus felhívja a környezőknek, de meg az egész emberiségnek figyelmét, hogy ő teljes szabadsággal és isteni erővel hal meg. Igaz ugyan, hogy ő valóságos kereszthalált halt, a felfeszítése okozta kimúlá-

sát, de mégis, emberi hatalom nem tudta volna őt életétől megfosztani, hacsak ahhoz maga önkéntes beleegyezéssel hozzá nem járul. Talán erre céloz Szent János evangélista is, mikor az esetet így adja elő: „És lehajtván fejét, kiadá lelkét.”¹² Hiszen rendesen előbb száll el a lélek és aztán hanyatlik alá a fő. Jézusnál megfordítva van. A fejhajtással ugyanis mintegy engedélyt adott a halálnak, hogy őt megköze-
líthesse.

Igy tehát Jézus halála nemcsak az emberi gyengeségnek, hanem az istenemberi önrendelkezésnek és szabadságnak fenséges jelét is viseli. Úgy halt meg, ahogy az Istenhez illet.

Ez a kiáltás egyben *diadalkiáltás* is: Győztem! győztem! A sátán, aki kétségkívül ott settenkedett, az egész atakot intézte s a gyilkosokat kegyetlenségre tüzelte, rémülve hallja a kiáltást és most látja csak, hogy mennyire csalódott. Mikor azt hitte, hogy győzött, akkor és azáltal szenvedte a vereséget.

„Bízzatok — úgymond Urunk — én legyőztem a világot.”¹³ Ha Krisztusé vagyok, maradok, az én kímülésom is diadalkiáltás lesz.

2. „ATYÁM, A TE KEZEIDBE AJÁNLOM LELKEMET!”

Ó! a fenséges erényeknek mily bódító illata üti meg itt lelkünket! Ime: ennyi szenvedés, ily nagy elhagyatottság, az isteni igazságosságnak látszólag ily kíméletlen követelése nem tudják az ő gyermekded odaadását, szeretetét megzavarni. Jóllehet Atyja — emberileg szólva — szinte érzéketlenül hagyja őt magára, ő mégis

a leggyermekdedebben mondja haldokolva:
„Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!”

Ezzel elismeri az Atyában minden lét- és életnek, tehát az ő létének s életének is ősi forrását és birtokosát. Visszaadja most neki mindenét és önmagát egészen. Nem ismer senkit, akire egyetlen lelkét, legdrágábbját nagyobb bizalommal bízhatná, mint az Atyára. Így hal meg Urunk a legbefejezettebb életszentség jegyeivel és a legfenségesebb erénygyakorlatok közt, aminők a fiúi szeretet, az Atya korlátlan főhatalmának elismerése, engedelmesség, bizalom és szeretet. Így tehát az ő halála nemcsak drágalátos az Úr Isten előtt, hanem minden szent halálnak, az én halálomnak is örök mintája és ideálja, forrása és koronája.⁴

3. „ATYÁM, KEZEIDBE AJÁNLOM LELKEMET!”

Jézus Krisztus halála fényt vet a mi természetes halálunk sötét, komor örvényébe is. Mióta Krisztus meghalt, a halál elvesztette ijesztő, félelmetes voltát, mint az apostol mondja: kiszakadt, kitörött a fulánkja . . . „Halál, hol van a te győzelmed? Halál, hol a te fulánkod?... Hála Istennek, aki nekünk megadta a győzelmet, a mi Urunk, Jézus Krisztus által!”⁵ A halál kegyelem állapotában, szerető egyesülésben Krisztussal nem egyéb, mint részünkről bemutatott, szinte végtelen értékű áldozat, a keresztény élet koronája, a befejezett hasonlóság Krisztussal. Hogyan? Krisztus meghalt, és mi nem akarnánk meghalni? Volna-e akkor életünk az övének utánzása, tökéletes mintázása?

Igaz! Természet szerint valamennyien borzadunk a feloszlástól, elmúlástól, a sírtól, a

minden földitől való elszakadástól. Hozzá, rettegten bennünket a halált követő ítéletnek szörnyű kockázata. De bátorítson bennünket a krisztusi ige: „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet.” Hiszen ezzel a nagy megajánlással Urunk nemcsak a saját lelkét, de a mienket is, — amely az övével, főleg a gyakori szentáldozás által, teljesen összeforrott — mint féltett örökséget, az Atya jóságos és hatalmas kezére bízta. Nézzünk tehát bizakodva a kikerülhetetlen jövő elé. Hiszen, amint a halottak prefációjában Egyházunk gyönyörűen énekelte: „A mi Urunk Jézus Krisztus által felragyogott számunkra a boldog feltámadás reménye, hogy akiket szomorít a meghalás biztos tudata, vigasztalja meg őket a jövő halhatatlanságnak ígérete. Ugyanis, Urunk, a te híveidnek élete változik, de el nem enyészik, és amikor a jelen földi tartózkodás hajléka rombadől, az egekben örök lakásuk készül.”

Ne féljünk tehát annyira attól a sötét ajtócskától. Jézus vár ott, ha benyitunk, és ha Jézus, akkor Szűz Mária is. Hiszen ott volt ő az „elszülött” halálos ágya mellett is, ott lesz ő a mienk mellett is. „Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet...” „Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál értünk most és a halál óráján” — kedvelt fohásza a haldokló kereszténynek, biztos menedéke és legyőzhetetlen fegyvere a sötétség hatalmaságai ellen.

Beszélgetés az Úrral. Felajánlom neki már jöveve haláloamat, annak minden gyötrelmével és szorongásával együtt. Fogadja el mint utolsó, tetsző áldozatot tőlem. Meg akarok halni, mert *teremténye* vagyok. „Létem olyan, mint a

semmi előtted. Bizony, csak hiábavalóság minden élő ember¹⁶ — mondja a Zsoltáros. Meg akarok halni, mert *keresztény* ember vagyok. Te, ó jóságos Uram, meghaltál értem, a bűnösért, én viszont meg akarok veled és érted halni! Meg akarok azért én is halni, mert *bűnös* vagyok, a halált megérdemeltem, nem átallok most már az adósságomat is megfizetni. A halálos ágyam lesz az oltár, amelyen Uram, neked önmagamot feláldozom. Utolsó fohászommal lobbanjon el emez áldozatnak lángja.

Utolsó szívdobbanásom, keblemnek utolsó lihegése fejezze ki hő vágyamat veled mielőbb egyesülni. Nyugodtan megyek majd, hiszen atyai kezembe teszem le jövőmet, örökkévalóságomat. „Sorsom a te kezében van.”¹⁷

Addig is igyekszem megérteni és megvalósítani, amit az Apostol oly mély értelemmel mond: „Naponkint meghalok.”¹⁸

---

¹ Lk. 23, 44—46. — ² Jn. 19, 30. — ³ Jn. 16, 33. —

⁴ Meschler. — ⁵ Kor. 15, 55—57. — ⁶ 38. Zs. 6. —

⁷ 30. Zs. 16. — ⁸ I Kor. 15, 31.

XLIII

JÉZUS KILEHELI LELKÉT

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Jézus ismét nagy szóval kiáltván, kiadá lelkét. És ime, a templom kárpitja kettéhasadt fölétől aljáig és a föld megindula, a kősziklák megrepedének, és a sírboltok megnyílnak és sok elhúnyt szentnek teste feltamadott és kijöven a sírokból, az ő feltámadása után bemenének a szent városba és sokaknak megjelenének. A százados pedig, és akik vele együtt őrzik vala Jézust, látván a földindulást és a történeteket, igen megfélemlének mondván: Ez valóban Istenfia volt!”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása (Emmerich nyomán): „Mintegy három órája függ már Jézus a kereszten. A szenvedés felémésztette életerejét. Elkövetkeztek az utolsó pillanatok. Az Úr mint közülünk egy, vívja a haláltusát. Testének egész felszínét a hideg veríték és a halálnak sápadt színe önti el. Teste kínokban reszket és elfehéredik, minek folytán a sebekből lefolyt vércsíkok csak annál sötétebbek és láthatóbbakká lettek. Arca megnyúlik, orra vékony és hegyes lesz; álla leesik. Lehúnyt, vérrel befutott szeme megtörve megnyílik. Még egyszer és utoljára fölemeli néhány pillanatra töviskoronás fejét. Aztán a kínok súlya alatt nyomban keblére ejti. Kiszáradt, elkéült ajka kinyílik s látni engedi szájában a véres

nyelvet. Keze, amely eddig a szögfejeket görcsösen markolta, kinyílik, az ujjak előrenyúlnak. A karok kifeszülnek és a szent test egész súlya a lábakra nehezedik. A térdek megcsuklanak, oldalt fordulnak, a kezek és lábak is a szegék körül csavarodnak.

Utolsó tekintete, mint az első is az életben, a Szűzanya szemére esett. Ámde most komolyan, élesen, szinte félelmetesen. A bűnért meghaló Világmegváltó tekintete volt ez. Az a megjövendőlt simeoni kard, amely a Szűz szívét általszegzé. Az édesanya karja erre kinyílik s mintegy megmerevedik, szeme Fia pillantásától találva elsötétül, halálsápadt lesz, térde inog és reszket, mint a föld lába alatt, amely megindulva ismeri el az Elhűnytban Alkotóját és Urát. János és a szent Asszonyok irtózáttól és fájdalomtól lesujtottan borulnak arcukra a földre. És a Magasságbelinek tanúságtétele iszonyatott és rettegést keltve, sziklákat repesztve, földet remegtetve vonul végig a gyászoló természetén.

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy szent halála indítson arra, hogy én is magamnak meghalva, egyedül csak neki éljek.

1. „MEGHALT, KISZENVEDETT!”

Milyen szívbemarkoló szó! „Meghalt, kiszenvedett!” Szegény asszony, nincs már fiad. Szegény tanítvány, nincs már Mestered, aki téged úgy szeretett. Szegény Magdolna, nincs már a te jó Urad, ki téged és családodat annyi keggyel elhalmozott. Nincs látható feje a természetnek itt a földön, méltán borul az is gyászba s fejezi ki megrendülését. Nincs Jézus!

Meghalt, hogy szinte megsemmisülve vissza-

állítsa az Isten abszolút főhatalmát és dicsőségét. Megdönti halálával az örök halált és lefizeti az örök élet bérét. Megerősíti a testamentumot, amelyben minket tett általános örökösökké. Mert amint Szent Pál leszegezi a jogi elvet: „A végrendelet csak halál esetén jogerős, különben pedig nem érvényes, míg él a végrendelező.”¹² „Jézus meghalt, adósságlevelünk széttépve, a keresztre feltűzve”¹³ és az ég számomra nyitva áll. A lesújtó gyászban ez a vigaszunk.

A halalos ágynál sokszor igen nagy és fontos elhatározások fogannak... A mienket már előre megfogalmazta Szent Pál: „Jézus Krisztus meghalt értünk, hogy akár ébren vagyunk (élünk), akár alszunk (meghaltunk), együtt éljünk vele.”¹⁴

2. JÉZUS A LEGKINOSABB ÉS LEGGYALÁZATOSABB HALÁLNEMMEL HALT MEG

Mi, halhatatlanságra lévén teremtve, ösztönyszerűleg menekülünk a haláltól, és ha már kénytelenek vagyunk vele leszámolni, akkor lehetőleg a legkönnyebb és legdicsőbb halálnemet választanók magunknak. Nem így az élet Ura, Alkotója. Ő maga a halálnak legkínosabb és legszegyenletesebb módját választja, hogy példával, kegyelemmel leküzdje bennünk az érzékiséget és kevélységet. Jöjjünk azért a keresztra alá tanulni: meghalni magunknak. Ne kezeljük magunkat, főleg testünket, mint valami szent ereklyét! Ne sajnáljuk annyira magunkat és ne panaszkodjunk szüntelen! Ha Krisztus szenvedését és halálát sokszor átéljük, és megsiratnók, akkor szégyenkeznénk saját puha-

ságunk felett és komolyabban hozzálatnánk annak megvalósításához, amit Szent Pál követel: „Akik Krisztuséi, megfeszítették testüket a vétekekkel és kívánságokkal együtt.”¹³

3. JÉZUS HALÁLÁNAK HATÁSAI

A nagy természetben óriási a gyász. A nap elhomályosodik, a föld megindul, a sziklák repedeznek. A templomban is nagy a zavar. A 15 rőfnyi magas, 16 rőfnyi széles jácint-, biszuszus-, skárlát- és bíborszínekben játszó, csodálatosan szótt függöny, amely a szentek-szentjét elválasztotta a szentélytől, felülről az aljáig széthasadt és szabad bepillantást engedett abba a titkos homályba, ahova a főpapa is csak nagy ritkán volt szabad belépnie, hogy Istennel tárgyaljon. Jelképezi ez az ószövetség lenyugvását, az árnyképek és szimbolumok beteltét, és hogy az út Jahvéhoz a népnek immár tárva-nyitva áll.

Az emberek világában legelsőbb a százados érezte a kereszthalál üdvös gyümölcsét. A természet gyászának láttára, a kegyelem sugárától megvilágítva elismerte a Kiszzenvedettnek ártatlanságát és istenségét.

A domb oldalán táborozó népet is iszonyat és borzalom szállja meg. Magába száll és keblét verve özönlik vissza a városba. Ilyen az istenadta nép! Hiszen keveset hozott ki ide a gonoszság. A legtöbb kíváncsiságból, könnyelműségből, vagy a farizeusok kedvéért, érdekből jött ide. De a kegyelemmel szemben azért érzékeny és fogékony maradt. Nem így a farizeus, az értelmi szerző! Az vakon rohant tovább

a kárhozatba. Milyen igazságos és irgalmas az Isten! . . .

A boldogságos Szűznél, Szent Jánosnál és a jámbor asszonyoknál a kereszthalál közvetlen gyümölcse: az *eleven hit*, *imádás*, *vigasztalan*, *kimondhatatlan fájdalom*, *részvét* a szeretett gyermek és az imádott Mester elhúnyta felett.

Ezek legyenek a hatások bennünk is, akik bár ezredévek kódén keresztül, mégis az eleven hit éleslátásával és a kegyelmi összeköttetés közvetlenségével veszünk részt a Kálvária tragédiájában.

Tehát reánk nézve is legyen gyümölcse: az *eleven hit*, *bűnbánat*, *meghalás a bűnnek és új élet Krisztusban*. Krisztus keresztje szüntelen azt prédikálja nekem, hogy bennem is meg kell halnia a kevély, érzékies embernek és fel kell támadnia az új embernek. Magamra kell öltennem végre „az új embert, aki az Isten képepre teremtetett igaznak és szentnek”.⁶

Beszélgetés az Úrral. Felindítom magamban az imádás, hálaadás, bűnbánat érzelmeit. Aztán a lehető leghatározottabb és ünnepélyesebb formában önfelajánlást teszek, mintha csak valóban ott volnék a kereszt tövében a fájdalommas Anyával, Jánossal és Magdolnával . . .

---

¹ Mt. 27, 50—54. — ² Zsid. 9, 17. — ³ V. ö. Kol. 2, 14. — ⁴ I Tessz. 5, 10. — ⁵ Gal. 5, 24. — ⁶ Ef. 4, 24.

XLIV

KRISZTUS A KERESZTEN

(Hurter nyomán.)

Az **előgyakorlatok** mint a megelőző elmélkedésben.

Felszállok ismét a Kálváriára ezen a nagy gyásznapon, amely felejthetetlen benyomást tett az emberiségre, az egész világra. Nem foglalkozik már egyébbel a lelkem, csak egyedül a megfeszített isteni Megváltóval, követve Szent Pál igéjét: „*Nem szándékoztam más valamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, és pedig a megfeszítettet.*“¹

Felvetem magamban a kérdést, vajjon mit tesz Krisztus a kereszten? Erre hat feleletet kapok, amelyeknek egyike fontosabb és tanulságosabb, mint a másik — s bő anyagot nyújt valamennyi az elmélkedésre nemcsak a mai napra, hanem az egész életre. A keresztszinté nélkülözhetővé tesz minden más elmélkedő könyvet.

Jézus Krisztus a kereszten: *szened, hallgat, imádkozik, szeret, tanít és meghal.*

1. JÉZUS SZENVED

Szenved, végtelen sokat szenved. Szinte elmerül a szenvedés óceánjában és azért szenvedése minden irányban feneketlen mély.

a) *Mindenben* szenved. Lélekben és testben.

A lélek minden tehetségében, a test minden részében és érzékében. Szenved emlékezetében, értelmében, akaratában. Láttam rettentő elhagyatottságát külön elmélkedésben. Érzékei is gyötrődnek. Szemének fáj látni ellenségeinek gúnyos arcát, örömmámorát. Füleinek rosszul esik a csúfolódó és káromkodó beszéd. Izlését gyötri az epe, az ecet és a rettentő szomjúság, amely a vérveszteség és sebláz folytán iszonyú mérveket ölt.

b) *Mindenkitől szenved.* Nincs rend, rang, osztály, amely most össze nem fogna ellene. Egyházi és világi hatóság, katonaság és polgárság, műveltek és műveletlenek, ifjak és öregek mindnyájan ellene fordulnak. Szenved barátaitól, akiknek egyike elárulta, a másik pedig megtagadta. Szenved Anyja miatt, akinek jelenléte kínozza szívét, végül szenved magától mennyei Atyjától, aki őt érezhetőleg teljesen magára hagyta.

c) *Minden módon szenved.* Hálátlanság, árulás, gúny, rágalom rázúdul és csaknem minden kínzóeszközt is kipróbálnak rajta: ostort, tövist, szegeket, ütlegeket. Szóval, amit csak emberi és ördögi gonoszság kitalálhat, mind érvényesítik vele, a „fájdalmak emberével” szemben.²

2. JÉZUS HALLGAT

a) *Nem panaszkodik.* „Nem nyitotta meg száját.”³

b) *Nem kiált bosszúért,* ahogy Illés tette, aki az elfogatására küldött katonákra ismételten tüzet kért az égből, amely csakuégyan 50—50 embert felemésztett.⁴

c) *Nem szór átkot, mint Elizeus a gúnyolódó gyermekekre, akik közül az erdő sűrűjéből előjövő medvék negyvenkettőt széttéptek.*⁵

d) *Nem felel a gúnyos kihívásokra. „Há! Te, aki lerontod az Isten templomát és harmadnapra fölépítéd azt, szabadítsd meg magadat! Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről.”*⁶ Mily könnyen megszégyeníthette volna a gúnyolódókat, de ő hallgat, jóllehet látta, hogy ezzel fokozza gőgjüket, s növeli diadalmamorkukat. Mily tanulság ez reám!

3. JÉZUS IMÁDKOZIK

Imádkozik és ezzel megtanít minket, hogy a szenvedés, a kísértés idején s legfőképen a halál közeledtével az imában kell menedéket keresnünk. Igen! Leginkább a halál óráján kell imádkoznunk, amikor ember már amúgy sem segíthet, midőn annyira rászorulunk erőre, vigaszra, amikor a gonoszlélek is hallatlan erőfeszítéseket tesz lelkünk megrontására. Imádkozzunk majd akkor és hagyatkozzunk Istenre!

4. JÉZUS SZERET ÉS FELÁLDOZZA MAGÁT

„Szeretett engem és önmagát adta értem.” Mert hiszen miért függ ott és miért hal meg, ha nem az irántam való szeretetből? Ez a szeretet nőttön-nő és az ellenség dühével és kegyetlenségével arányosan fokozódik, mint ahogy az olaj éleszti a tüzet. Végre felemészti őt. Ime, a kereszten már ellenségeiért, kínzóért is imádkozik. És pedig mily gyengédséggel: „Atyám!” — szolt, hogy édesatyját

ezzel a gyengéd kifejezéssel puhítsa, irgalomra hangolja. „*Bocsáss meg nekik.*“ Nem nevezi őket nevükön „gyilkosainak“, nehogy ezzel Istent haragra ingerelje. „*Mert nem tudják, mit cselekszenek.*“ Ime, Jézus még ilyen kézzelfoghatóan világos és borzasztó igazságtalanságra és kegyetlenségre is talál mentséget. Én pedig hányszor ítélem el felebarátomat, mikor ugyancsak lehetne okot találni mentségére.

S mennyire olvadoz a szeretettől az isteni Szív a bűnbánó latorral szemben! Egyetlen fohászért, midőn ez minden közelebbi meghatározás nélkül megemlékezést kér, *még aznapra megígéri a paradicsomot.* Mennyivel több címünk van nekünk az isteni Szív jóságára és könyörületére! Mennyire növelheti ez bizalmunkat!

5. JÉZUS TANIT

A keresztről adott tanításának öt felülmúlhatatlan tulajdonsága van. Ezek valóban a mesterek mesterévé avatják őt:

a) Tanítása *tartalomdús.* A kereszten összefoglalja mindazt, amit élete folyamán szórványosan tanított. A keresztről tanítja egész hitrendszerét, a két főparancsot, a nyolc boldogságot és az evangéliumi tanácsokat. Aki csak kissé is tud olvasni, mindezt könnyen kiolvashatja ebből az Istentől szerkesztett könyvből.

b) Tanítása a *legtökéletesebb.* Minden tanát *példával* mutatja be hősi fokban. Képzeltető-e nagyobb *engedelmesség, alázatosság, szeretet* Isten és ember iránt, mint az övé?

c) Krisztus keresztprédikációja *könnyen érthető.* Kicsiny és nagy, tanult és tanulatlan

egyként könnyen megérti. Pl. ha Krisztus engedelmes volt a halálíg, akkor méltányos és igazságos, hogy én is szótfogadjak sokkal könnyebb parancsokban. Ha Krisztus türelmes volt, mennyivel inkább kell nekem annak lennem. Ha Krisztus halálos ellenségeinek, gyilkosainak megbocsátott, mennyivel inkább kell *nekem* elfelejtenem a sokkal *kisebb* sérelmeket stb. . . .

d) Krisztus prédikációja *megcáfolhatatlan*. A kereszt alatt el kell némulnia minden kifogásnak, mentségnek és ellenvetésnek. Mit vehetnénk ellen, amikor a megbocsátásnak és ellenségszeretetnek sokszor bizony kemény törvényét kell betöltenünk. „De ekkora sértés!” „Ő bántott meg!” „Nem érdemel bocsánatot.” „Újra összevesznénk”, stb., szokták a haragosok felhozni, hogy a közeledés és békülés kötelezettsége alól kibújjanak. Állj csak ezekkel az ürügyekkel a keresztfa alá! „Engem nem bántottak meg?” „Pedig ki vagyok én s ki vagy te?” „Mennyire bántottak téged és mennyire engem?” „És én meg tudok bocsátani s te ne tudnál még az én kedvemért sem?!”

e) Végül Krisztus tanítása a keresztről olyan *vonzó*. Vajjon ki tagadhatna meg valamit, mikor Jézus szederjes ajkával oly meghatóan, kedvesen és szinte esdekelve kéri? Ki tagadna meg valamit édesatyjától, mikor az haldokolva előterjeszti utolsó kívánságát? Jézus is haldokolva kér engem, hogy megbocsássak, egyben vagy másban legyőzzem magamat, hogy magamnak meghalva szent hivatásomnak éljek . . . Mindezt összegezve most már értem, miért mondja Szent Pál: „Nem szándékozom más valamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, éspedig a megfeszítettet.”¹⁶

Ki hal meg? Az Isten egyszülöttje. Nem csoda, hogy erre a látványra a nap behúnyja szemét, a föld megindul, a sziklák megrepednek...

Miért hal meg? A bűnért. Ó! mily szörnyű a bűn, amelyért egy Istennek kellett elvéreznie!

Kiért hal meg? Érttem! „Szeretett engem és önmagát adta értem.”

Ezután a boldogságos Szűzhöz, a fájdalmas Anyához fordulok:

„Szűz Anyám, kérlek esengve,
Hathatósan véd szívembe
Szent fiadnak sebeit.
Add, hogy veled együtt sírjak
S töredelmes szívvel bírjak,
Míg elérem végemet.”

A néppel térek haza a Kálváriáról, amely immár büntudatában a keblét veri.

Beszélgetés az Úrral. Saját bűneim tudatában keblemet verem. Ezek okozták Jézusom szenvedését és halálát. Szégyenkezve vallom be, hogy eddig bizony csekély részvétellel voltam Úram Jézusom iránt s keveset okultam, tanultam, haladtam a kereszt iskolájában, és keveset dolgoztam, szenvedtem Jézusért. De legyen a mai nagy nap ebben fordulópon. Igérem és fogadom ezt és kegyelmet kérek jófeltételeimre.

---

¹ I Kor. 2, 2. — ² Iz. 53, 3. — ³ Iz. 53, 7. —
⁴ IV Kir. K. 1. — ⁵ IV Kir. K. 2, 24. — ⁶ Mt. 27,
42. — ⁷ Gal. 2, 20. — ⁸ I Kor. 2, 2.

XLV

A HALÁL UTÁN

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet, amelyet Szent Jánosnál így olvasunk: „A zsidók pedig mivel készültnap vala, hogy ne maradjanak a kereszten a testek szombaton (mert ama szombatnap nagy vala), kérék Pilátust, hogy törjék meg azok szárcsontjait és vegyék le őket. Menének tehát a katonák, és az elsőnek ugyan megtörék szárait és a másiknak is, kit megfeszítettek övele. Mikor pedig Jézushoz értek, látván, hogy ő már meghalt, nem törék meg szárait, hanem egyik katona lándzsával megnyitá oldalát, melyből legottan vér és víz jöve ki... Ezekután pedig kéré Pilátust az arimateai József, hogy levehesse Jézus testét... jöve pedig Nikodémus is... mirha és aloe vegyítéket hozván, mintegy száz fontot. Vevék tehát Jézus testét és gyolcsruhába göngyölék azt fűszerek közé... Volt pedig azon a helyen, ahol őt felfeszítették egy kert és a kertben új sírbolt, melyben még senki sem feküdt. Azért odatevék Jézust.”

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása. Jézus halála után lassan ismét világosodni kezd és az esti búcsúzó nap sugaraival beragyogja a dombokat, a Kálváriát a keresztekkel. Most katonák jönnek létrával és dorongokkal -- Pilátus küldi őket, hogy az elítéltekkel rövidesen végezve, azokat eltemethessék. Hozzá is látnak a

gyilkos munkához. A két lator lábszárait csakhamar szétzúzzák, keblüket behorpasztják. Velőtrázó fájdalomsikoly és szánalmat ébresztő nyögések hangzanak fel. Mikor az Úr Jézussal is így akarnak elbánni, az Isten anyja közbelép Szent Jánossal és bizonyítják, hogy már kiszenvedett és így ez az eljárás vele szemben teljesen felesleges. Erre a parancsoló tisztt, akit a hagyomány *Longinus* néven ismer, hirtelen, mintegy mennyei sugallatra előugrat lovával és mielőtt bárki közbeléphetett volna, lándzsáját hatalmas, izmos lökéssel Jézus homorú, feszült oldalába döfte, átszúrva a belső részeket, magát az isteni Szívet. Az oldalból legott vér és víz jöve elő. Mária úgy érezte, mintha a saját szívét szegezte volna át a hideg vas.

Időközben elérkezik Arimateai József, majd Nikodémus is, akik néhány szolga és Szent János segítségével veszik le a keresztről Jézust. A szent tetemet Mária ölébe fektetik, aki szivaccsal mosogatja a főt, az arcot, eltávolítja a megaludt vért a hajzataból és megtört szemekből. Megtisztítja a nyitott száját és nyelvet; a haját szétválasztja. Közben fájdalommal gondol azokra a régmúlt szép időkre, amikor ez a gyermek, mint kisdud nyugodott ölében és becézhetette őt kimondhatatlan szeretettel. Megkenve a szent tetemet, gyolcsba takarogatják, hordozható ágyra teszik s négy férfiú vállára helyezik. Megindul a világ leghíresebb temetése... jóllehet a gyászkíséret csak néhány személyből áll: Szűz Máriából, Szent Jánosból, néhány jámbor asszonyból és Jézus egy-két jóbarátjából. A szent tetemet sírba téve a nyílást kövel zárják el. Az Úr tehát végtére nyugovóra talált. De nem így az édesanya, aki most már kimondhatatlanul árvának érezte magát. Neki nincs többé senkije a

földön! Hiszen Jézusban bírta mindenét... Olyan, mint a hajó, amely elvesztette vitorláját és evezőjét...

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat, hogy adjon nekem kegyeletes szívet az ő misztikus teste: az Egyház és reális teste: az Eucharisztia iránt, amelynek keblem mindíg „kősziklába vágott, új sírboltja” legyen.²

1. JÉZUS SZÍVÉNEK ÁLTALSZEGZÉSE

Szent János evangélista nagy ünnepélyességgel mondja el az eseményt, amelyre szemlélhetőleg nagy súlyt helyez: „Aki ezt látta (t. i. ő maga), bizonyosságot tett róla, és igaz az ő tanúsága. És az tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek.”³ Mert valóban ez az oldalseb koronáz be minden titkot és teszi fenégséggé szépségét annak a Krisztusnak, akit mostantól fogva nem szűnik meg a világ imádni és szeretni a kereszten, lehajtott fejével, csókra nyújtott ajkával, ölelésre kitárt karjával és félig kitárt, menedéket kínáló, isteni Szívével. Hálát adok itt mindjárt Jézusnak, hogy Szívét számomra is megnyitotta. Ide illeszhetem tehát epedő ajkamat s onnan, ebből a szent kehelyből szürcsölöm megváltó, éltető vérét a szentáldozásban. S ebbe a szent oldal-és szívsebbe menekülök, mint a galamb a vércse elöl, ha a test, a világ vagy az ördög kísértéseivel zaklat. Ide járok megpihenni fáradt szívemmel, lelkemmel, az Úrba helyezve minden bizalmamat. De ez az isteni szívseb állandóan, kedvesen s mégis sürgetően hív, buzdít is a szüntelen engesztelésre, *amely a Jézus Szíve-ájtatosság lényege.* Nekem, mint Jézus

Szíve eljegyzettjének, állandó engesztelőnek kellennem, nemcsak egynémely imádsággal, szentségimádással vagy elsöpénteki áldozással, hanem egész életemmel, amely az engesztelő áldozatra van beállítva.

2. ARIMATEAI JÓZSEF ÉS NIKODÉMUS SZEREPE

Milyen csodálatos a Gondviselés szerepe övéinek sorsában! A szentséges Szűz Fia halálakor a lehető legkínosabb, szorult helyzetben van. Mit is tegyen? Hová is forduljon? Mit is kezdjen a temetéssel? Hiszen Fia teteme nem is volt az övé, hozzányúlnia sem volt szabad. De ha megengedik is, miképpen gondoskodják tisztességes temetésről? Mialatt így tünődik, kapja egy szolga által a híradást, hogy Jézus barátja, József, már el is kérte a helytartótól a tetemet és gondoskodni akar a megfelelő, díszes temetésről. Ahol a legnagyobb a szükség, legközelebb az isteni segítség.

Megható ezeknek az eddig szürkeség homályában rejtőzködő *világi* embereknek buzgólkodása Jézus teste felől. Mennyire megszégyenítenek sok egyházit és szerzetest, akiknek elsősorban kellene Jézus testéről, az Egyházzal, a hívek lelkéről és az Eucharisztiairól gondoskodniok. Mikor az Egyházat üldözik, elnyomják, Isten többnyire nagystílusú világi férfiakat állít sorompóba az ő országának védelmére. Gondoljunk a nagy Zichy Nándorra, Windthorstra! És az elhanyagolt tabernákulum, kelyhek, oltárkendők tisztaságáról, díszéről, hogy gondoskodnak a világi jámbor személyek! (Oltáregylet). Az örökmécses is sok helyütt

a világi hívek áldozatkészsége táplálja és tartja
ébred . . .

3. A SZIKLÁBA VÁJT ÚJ SIRBOLT

Ilyennek kell lennie az én szívemnek, főleg aki gyakran, sőt mindennap szállást adok az én jó Uramnak. *Hófehér lepelbe kell őt burkolnom.* Jelképezi ez a nagy lelki tisztaságot, amely minden szennyfolttól mentes. E végből gyakran, de főleg a szentáldozás előtt *nagy szeretetet és bánatot* kell indítanom bűneim felett. Így a tiszta lélekben otthagyja Jézus alakját, képét, ahogy a hagyomány szerint halotti leplében hátrahagyta, miként ez Chambery-ben napjainkig látható.

A szent tetem *megkenése* jelképezi az áhitatnak azt az illatát, amellyel szívem állandóan telve kell hogy legyen isteni vendégem iránt. Ez kísérje lépéseimet, ahova csak napközben a hivatás, a kötelesség vagy a felebaráti szeretet szólít, hogy rólam is elmondható legyen: „Krisztus jó illata vagyunk az Istenért azok közt, akik üdvözülnek, és azok közt is, akik elvesznek.”

Az én jó Uramat szívembe fogadom, mely „*új sírbolt legyen, amelyben még senki sem feküdt*”. Mily boldog, akinek az Úr Jézus az *első és egyetlen* szerelme! De a legkevesebb, amit tőlem, gyakori áldozótól megkívánhat, hogy szívemben ne tűrjek semmi rendetlen ragaskodást a teremtett dolgokhoz.

Végül az én szívem is „*sziklából kivágott és kövel elzárt*” legyen, ami nem a keménységet, hanem a feltétlen állhatatosságot és kitartást Jézus szerelmében jelképezze.

Beszélgetés az Úrral és a fájdalmas Anyával bocsánatot kérve, engesztelve, megajánkozva és ígéretet téve az elmélkedés anyaga szerint.

---

¹ Jn. 19, 31—41. — ² V. ö. Mt. 27, 60. — ³ Jn. 19, 35. — ⁴ II Kor. 2, 15.

XLVI

NAGYSZOMBAT

Első előgyakorlat. Az evangéliumi történet: „Szombatra alkonyodék... Az asszonyok, kik vele jöttek vala Galileából... hazatérvén illatszereket és keneteket készítenének, de szombaton nyugovának a parancsolat miatt.”¹¹

Második előgyakorlat. A helyszín és jelenet elgondolása Emmerich szerint. „Abban a házban, ahol Szűz Mária tartózkodott, volt egy nagy terem, amelyben több kis fülke szőnyegekkel és tolófalakkal elkülönítve, hálóhelyekké volt berendezve. Midőn a szent asszonyok visszatértek a sírtól, minden holmit rendbe tettek s aztán egyikük a terem közepén meggyújtott egy függőlámpát. Mindnyájan ez alá gyülekeztek s a Szent Szűz köré csoportosultak. Váltakozva imádkoztak nagy szomorúsággal és áhítattal.”

Harmadik előgyakorlat. Kérem az Urat és a boldogságos Szűzet, töltsék meg lelkemet ma és az egész életben azzal a hangulattal, amely övéit nagyszombaton eltöltötte.

*

Beköszöntött a szombat, a csendes gyász és reménység napja. Jellege a szürkület és pirkadás. Nagypéntek és húsvét közti átmeneti hangulat. Vessünk egy-egy pillantást: 1. a sion-

hegyi házra; 2. a sírra és 3. a pokol tornácára. Ezzel egyben áttekintettük a nagyszombat történetét, magunkba szívtuk annak hangulatát és érzületét.

1. A SIONHEGYI HÁZ

A sionhegyi ház nagyszombaton voltaképpen magába zárja mindazt, amit a viharok a fejlődő Egyházból csak megkíméltek. Lakói nagyon csendesek. Van sok és nagy okuk gondolkodni, sőt egyeseknek van mit megsíratni. Mindenütt kisírt, vörös szemek, halk sóhajok, meg-megéredő könnyek... Minden arcról ez olvasható le: „Az Úr sokat, nagyon sokat szenvedett, meghalt és most már kint nyugszik csendes sírjában.” Nekünk sem szabadna felednünk, hogy Urunk értünk annyit és annyit szenvedett! Igaz, hogy régen volt, de úgy volt. Emlékét állandó, közvetlen közelbe hozza a szentmise. Még a legünnepélyesebb húsvéti mise is emlegeti az Úr Jézus „oly boldog szenvedését” (Kánon) és megújítja azt. Ugyanezt a szentáldozással is hirdetjük, míg csak el nem jön.² Nemes szív eziránt közömbös soha nem lehet, s még a mennyországban sem felejtheti el.

Mily megnyugvást éreznek azok, akik mindvégig hívek maradtak, mint Magdolna, János és a szent asszonyok. Ámde hogyan szégyenkeznek azok, kik rádöbbennek, hogy az elmúlt napokban miként is viselkedtek... Egymásután kopogtatnak s pirulva kérnek bebocsátást. Jön Péter is, zokogását alig-alig tudja visszatartani. Mélyen megalázkodva vallja be vétkét és kér bocsánatot. A többi apostol is mind szomorú és vigasztalan. „Gyászolának és siránkozának”,³

mondja róluk az Irás. Borús előttük a mult, ködös a jövő. És ki volt vigaszuk ezekben a szomorú órákban, ha nem a Szent Szűz, a „Szomorúak vigasztalója”? Ő maga a hit, a nyugodtság és szilárdság. Csak úgy árasztja a vigaszt a többiekre is. Ő már akkor „az élet, édesség, reménység”. Az Egyház nem is tudja soha elfelejteni ezt a vigaszt, melyet Belőle merített. Azóta a szombat Szűz Mária napja, amelyen számtalanok gyujtanak neki mécses, visznek neki virágot, járulnak a szentségekhez. Ő viszont minden szombaton reménysugarakat lövel gyermekei lelkébe. A katolikus hívők serege azt mondja, hogy minden szombaton, ha kis időre is, de kisüt a nap. A lelkek világában ez kétségkívül igaz. A jámbor hagyomány szerint a tisztítóhelyre is szombat napon áraszt enyhülést a boldogságos Szűz s megszabadítja gyermekeit, kik életükben az ő vállruhácskáját hordozták és őt tiszta étellel utánozták.

Bár a szombat a jámbor asszonyokat ünnepi nyugalomra kényszeríti, de nem lanyhítja el. Már péntek este vásárolnak illatszereket, hogy amint felvirrad a vasárnap hajnala, bőven kipótolják, amit péntek este az Úr temetése körül nem tehettek meg. Lám, mily találékony a szeretet! Sohasem tud pihenni és soha sincs önmagával megelégedve!

2. AZ ÚR SIRJA

Az Úr sírjáról már a próféta megjövendölte, hogy „dicsőséges leszen nyugóhelye”.⁴ És ez a jóslat több tekintetben is valóra vált:

a) Az Urat ugyanis kőből kivágott, új sirba helyezték, amely bájos kis kertecskében, ta-

vaszi, virágos természet ölén, szép pálmák árnyékában húzódott meg. Az Üdvözítő szent teste úgy fekszik a sírban, mint valami művészi márványszobor. Van ugyan rajta seb és sérülés elég, de ezek nem véresek már, kéklenek csupán s nem mennek át rothadásba. Körülötte a lég szinte bódító a drága kenetek és szerek illatától. Maga az istenség, amely sem az elszállott lelket, sem a földön maradt testet egyetlen pillanatra sem hagyta el, feje köré halovány dicsfényt sugároz, amely ragyog, mint az éter. Bizonytalán szent angyalok környékeznek, imádják s halk altató melódiákat zengenek neki, ahogy egykor a betlehemi jászolnál tették.

b) De dicsőséges ez a sír a nagy kegyelet és tisztelet folytán is, amellyel azt a Szűzanya s a jámbor lelkek elhalmozták. A sírkövet nemcsak a zsinagóga pecsétje, hanem a Szent Szűz csókjai is megpecsételték. A jámbor lelkek áhitatos gondolatai és érzelmei pedig úgy szállnak körülötte, mint a méhecskék és pillangók a sírkertecske virágain.

Ezek a lelki látogatások előhírnökei azoknak a zarándoklásoknak, amelyeket a keresztény világ — ellenállhatatlan vonzalmát követve — a Szentföldre rendez, s amelyeknek nem lesz soha vége. Előfutárai a nagy kereszties hadaknak, amelyeket a keresztény Nyugat indított a Szentföld visszahódítására. De egyben szimbolumai a szentséglátogatásoknak is, amelyek a tabernákulumot éjjel-nappal, mint tömjénillat környékeznek. S a nagyheti szentsírok sem vesztik el soha vonzóerejüket és még a közömbös, hideg kedélyeket is megmozdítják, felmelegítik s térdre kényszerítik.

c) Végül dicső a szentsír ellenségeinek fé-

lelme és óvatossága folytán is. Hiszen a római őrség — mintegy díszőrség — virraszt mellette. A Gondviselés akarta ezt, mert így sokkal inkább bizonyítva van, hogy a sír feltöretlen, ép maradt és Krisztus csakugyan feltámadt.

3. A POKOL TORNÁCA

Alighogy Urunk szent Lelke a végső sóhajjal, mint villámlás kiszállott a testből, nyomban a pokol tornácába hatolt, hogy az ott ezredévek óta reá várakozó igazakat megvigasztalja és fogságukból kiszabadítsa.

Elgondolom itt a pokoltornácát, a limbust. Olyan, mint valami óriási altemplom s benne a lelkek lebegnek. Ott vannak a választott nép igazai, vértanúi, szentjei. De van biztonnal ott sok a pogány népekből, akik közül való pl. Jób is. Minő életet folytattak ott ezek a lelkek? A várakozás és vágyakozás életét. Várakoznak, de békében, vágyakoznak hévvel, de azzal a biztos tudattal, hogy nem hiába! A reménykedés helye ez; a reményé, amelyet így jellemez az Apostol: „Legyetek örvendezők a reménységben.”⁴⁵ Tehát vágnak szeretettel, várnak biztonsággal, könyörögnek bizalommal. Ez a limbus élete. Pedig egyesekre már ezredévek peregtek le. Jöttek ugyan az újonnan érkezőkkel biztató hírek a földről, amelyeket nagy vigasszal fogadtak. A próféták mind közelebből szemlélték s leírják. Milyen mohó szomjúsággal hallgatják szavaikat! Megjön Szent József is! Végre már a próféták legnagyobbja is megérkezik, a vértanú Keresztelő Szent János, aki már jelentheti: „Láttam magamhoz jönni és mondám: Ime, az Isten Báránya! íme, ki el-

veszi a világ bűneit!... Láttam a Lelket, mint galambot leszállni az égből és rajta maradt. Láttam, és tanúságot tettem, hogy ez az Isten fia."⁶ Ó, mily ujjongásba tört ki erre az egész limbus! Hát még mikor Mózes és Illés rövid időre eltávozva, ismét visszatérnek a Tábor-hegyéről, ahol őt megdicsőülten látták, vele beszéltek és megtudták tőle, hogy a megváltás nagy műve már-már a küszöbön van. Mekkora örömmel fogadják a jobb lator lelkét, aki jelenti, hogy a Megváltó látogatása legfeljebb már csak órák kérdése. Végre nagypénteken d. u. 3 órakor a limbus halvány, sápadt fénye hirtelen ragyogó nappali világossággá változik. Mint a mennyben, a szent városban, amelynek az Írás szerint nincsen szüksége napra, sem csillagra, mert a Bárány a világossága,⁷ úgy itt is most Lélek jelenik meg köztük, akinek fényessége ezer napot is feleslegessé tenne. Milyen elragadtatás a várakozó lelkekben, mily felkiáltások!... Aztán csend! Arcraborulás! Imádás! Hiszen az van itt, akinek már a nevére is minden *térd* meghajol még az alvilágban is,⁸ annál inkább, mikor személyesen megjelenik. Eljött, hogy jelleméhez híven betöltse a vigasztaló szerepét. „Pax vobis! Béke veletek! Ne féljete! Én vagyok!”⁹ Erre nagy trónteremmé lesz a limbus, amelyben az isteni Király fogadja bemutatkozó híveit, katonáit. Mily kegyvel látja az öszülöket, aztán Abelt, Dávidot, a Makka-beusi hős fiúkat, az apró szenteket. De ki írja le gyönyörét és örömét, mikor keblére szoríthatja megint szent nevelőatyját, Józsefet! Majd a nagy kihallgatás után egyszerre csak meglepetésszerűen felszólal az Úr: „Keljetek fel, menjünk innét!”¹⁰

Erre kísérve a Bárányt, amerre megyen, megindul a boldog sereg, hogy a sírhoz szálljon és tanúja legyen a dicsőséges és örvendetes feltámadásnak . . .

Beszélgetés az Úrral és esetleg a boldog lelkekkel, akikhez én is csatlakozom, hogy velük örüljek, ünnepeljek. „Ha ugyanis egybenöttünk vele halálának hasonlatosságában, úgy majd a feltámadásában is.”¹¹

---

¹ Lk. 23, 54—56. — ² I Kor. 11, 26. — ³ Mk. 16, 10. — ⁴ Iz. 11, 10. — ⁵ Róm. 12, 12. — ⁶ Jn. 1, 33—34. — ⁷ Jel. K. 21, 23. — ⁸ Fil. 2, 10. — ⁹ V. ö. Lk. 24, 36. — ¹⁰ Jn. 14, 31. — ¹¹ Róm. 6, 5.

TARTALOM

Előszó	5
------------------	---

Ötvenedvasárnap hete

Hamvazószerda. Jézus elbúcsúzik szeretettől. A húsvéti bárány elköltése . . .	7
Csütörtök. A lábmosás	12
Péntek. Az Oltáriszentség alapítása . . .	17
Szombat. Vigaszos gondolatok Jézus búcsúbeszédéből	23

Nagyböjt I. hete

Vasárnap. Krisztus haláltusája	29
Hétfő. Az Úr Jézus zavara és szégyenkezése	34
Kedd. Mit tesz Jézus?	38
Szerda. Mit tesz Jézus?	43
Csütörtök. Jézus vérverítéke	47
Péntek. Az anyagi erősítés	51
Szombat. Jézus elfogatása	56

Nagyböjt II. hete

Vasárnap. A júdási csók	61
Hétfő. Jézus magatartása az Őt elfogó ellenséggel szemben	66

Kedd. Jézust Annás elé hurcolják	71
Szerda. Jézust arculütik	75
Csütörtök. Péter háromszor megtagadja Jézust	79
Péntek. Az első ítélkezés	85
Szombat. Az éjtszaka hátralevő része Kaifás házában	90

Nagyböjt III. hete

Vasárnap. A reggeli gyűlés. Krisztust Pilátushoz viszik. Júdás sorsa	94
Hétfő. Krisztus Pilátus előtt	98
Kedd. Krisztus Heródes előtt	103
Szerda. Krisztust Barabbás mögé helyezik	108
Csütörtök. Az ostromozás. I	113
Péntek. Az ostromozás. II	118
Szombat. A tövissel való koronázás	123

Nagyböjt IV. hete

Vasárnap. Ecce homo	128
Hétfő. A nádszál Jézus kezében	133
Kedd. „Nekünk törvényünk van!”	137
Szerda. „Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja!”	142
Csütörtök. A halálos ítélet	147
Péntek. Krisztus elfogadja és hordozza a keresztet	152
Szombat. Cyrenei Simont kényszerítik a kereszt hordozására	158

Nagyböjt V. hete

Vasárnap. A jámbor nők a kereszttúton	163
Hétfő. Krisztust keresztre feszítik	167

Kedd. Jézus első szava a kereszten . . .	172
Szerda. Jézus második szava a kereszten	177
Csütörtök. Jézus harmadik szava a kereszten	182
Péntek. Jézus harmadik szava a kereszten	188
Szombat. Jézus negyedik szava a kereszten	195

Nagyböjt VI. hete

Vasárnap. Jézus ötödik szava a kereszten	201
Nagyhétfő. Jézus hatodik szava a kereszten	208
Nagykedd. Jézus hetedik szava a kereszten	214
Nagyszerda. Jézus kileheli lelkét	219
Nagycsütörtök. Krisztus a kereszten	224
Nagypéntek. A halál után	230
Nagyszombat. Nagyszombat	236

E KÖNYV SZERZŐJÉNEK MŰVEI:

1. Ne mentegesd magad. (A gyakori szt. áldozásról.)
2. A Negyedik parancs (tótul is). (2. kiadás.)
3. Az isteni Gondviselés (szlovákul is).
4. Ima és Gondviselés.
5. Lehet-e keresztény ember szoc. demokrata?
6. Az Első parancs (2. kiad.).
7. A Második parancs (2. kiadás).
8. A Harmadik parancs. (2. kiadás.)
9. A Negyedik parancs (más, mint fent). (2. kiadás.)
10. Az Ötödik parancs.
11. A Hatodik és Kilencedik parancs. (2. kiadás.)
12. A Hetedik és Tizedik parancs. (2. kiadás.)
13. A Nyolcadik parancs.
14. Az Anyaszentegyház öt parancsa.
15. Az isteni erények I. (A hit és remény).
16. Az isteni erények II. (A szeretet).
17. Az isteni malaszt.
18. A kereszttség.
19. A bérmlás.
20. Az Oltáriszentség.
21. A penitenciátartás.
22. Az utolsó kenet.
23. Az egyházirend.
24. A házasság.
25. A keresztény házasság, különös tekintettel az 1918-ban életbelépett egyházjogra.
26. Jegyesoktatás.
27. A római index.
28. Ima és hitvallás (Lintelo után). Elfogyott.
29. Jézus Szíve tisztelete (30 elmélkedés) 2-ik kiadás.
30. A boldogság útja.
31. Általános és részletes lelkiismeretvizsgálás (3. kiadás).
32. A jó Isten kórháza (németül is) 3. kiadás.
33. Elmélkedések a Székesfehérvári egyházmegyei zsinaton. (Elfogyott.)
34. Szentlélek novéna.
35. P. Bernhard S. J. élete.
36. A sziklán épült kincsesház.
37. Leányhivatások.
38. Aszkétika.
39. Nagyígéret.
40. Leánybarátkozások.
41. Családfelajánlás.
42. A kis titok.
43. Farkasok között.
44. Boldogasszony Anyánk.
45. Szeressétek egymást. (2. kiadás.)
46. Szent bilincsek.
47. Ferrero Benigna Conso-lata nővér élete.
48. Hogyan lettem én katolikus.
49. Kövess engem.
50. A nagy Szentség szolgálatában.
51. Isten kezében.
52. A jó Isten.
53. Pünkösdi ajándék.
54. Censuris irretiti. (Csak a szerzőnél kapható.)
55. Misztika.
56. Legyetek tökéletesek.

HORDA
RT NYOGÉPÉRTÉKESÉ